

SLOVENSKI NAROD.

Kajla vsak dan avtor, imajo avtorje in pravnike, ter valja po postu prejemanj na avstro-ogrsko deželo na vsa leta 25 K, na pol leta 13 K, na četrt leta 6 K 50 h, na en mesec 2 K 20 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom na vsa leta 25 K, na pol leta 13 K, na četrt leta 6 K, na en mesec 2 K. Kdor hoče nam poslati, plača na vsa leta 25 K, na pol leta 13 K, na četrt leta 6 K 50 h, na en mesec 2 K 20 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbe brez izdane vplačila naročnine se ne čira. — Za oznanila se plačuje od petdesetne polit-vrste po 12 h, če se oznanila tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvele frankovati. — Recepti se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnništvo pa v pritličju. — Upravnništvo naj se blagovolje pošiljati naročnine, reklame, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Božične misli.

Zopet so prišli prazniki bleženega mira in tega razmišljanja. Božični dnevi so čas, ko posabi človek vsaj za nekaj trenutkov nasrbi vsakdanjosti in na bridkosti, ki mu jih siplje življenje na pot; čas, ko pogleda človek s mirnimi očmi okrog sebe in v svojo notranjost ter napravi vsaj površno bilanco o svojih prizadevanjih in uspehih ter si začenja pot, po kateri misli hoditi v prihodnje.

Tudi z narodi ni nič drugače, kakor s posamezniki, in dobro je, če si v časih življenja malo oddahnejo in posvetijo nekaj trenutkov razmišljanju o svoji situaciji in če preiščejo, v koliko so se približali svojim končnim ciljem in v koliko se jim je posrežilo uresničiti svoje ideale.

Nam Slovencem ne kaže ta bilanca nič preveč ugodnih rezultatov. V državi avstrijski se je pač vedno in dosledno vladalo na korist nemstva in klerikalizma, in se je vedno in dosledno zapostavljalo, oviralo in zatiralo slovenstvo in napredek. Zlasti v zadnjih letih dviga reakcija posebno drsko in ošabno glavo, kakor bi dihala jutranji zrak in sega s trdo roko po krmilu, da poskusi iz te trblene države napraviti zopet to, kar je bila za Metternichovih časov, trdnjava nazadnjaštva.

Če se ozremo po specialni slovenski domovini, vidimo le prav malo veselega. Samopašni klerikalizem divja po naših deželah hujše in brezobzirneje, kakor kdaj poprej, izsava zered materialno, ga zlorablja in zapeljuje politično, ga slabi v narodnem in uničuje v moralnem oziru. Nemstvo pritiska na Štajerskem in na Koroškem a podvojeno silo in zabija svoje kline v živo slovensko meso toliko lažje in uspešneje, ker je odpor slabši. Na jugu se trudi Italijanstvo, da nadaljuje svoje sistematično uničevanje slovenskega in hrvaškega življa ter pripravi tla za

uresničenje svojih prevratnih sanj. In povrh pritiskavladavse sile na nas ljuto in sovražno in prememba sistema na Kranjskem priča, da postusi zdaj tudi v tej kronovini ustvariti nove razmere in sicer take, da bo treba v roke vzeti trdnjše in ostrejšo orožje, kakor smo je rabili doslej.

Prememba sistema na Kranjskem je očitna stvar. Dejanja kažejo, da je vlada sklenila svoj pakt s brezdomovinskim klerikalizmom in da je ost tega pakta naperjena proti narodno-napredni stranki, ki je edina dejanska reprezentantinja slovenskega nacionalizma.

Vse okoliščnosti napovedujejo, da bomo imeli v kratkem boj na tri fronte, ne le proti Rimcem in proti Nemcem, nego tudi proti vladi; da, semintam ga že imamo; tu in tam so že zašli grmeti topovi in jasno nam je, da bomo prav kmalu morali kreniti na pot najhujše opozicije.

Ni nas tega strah. V boju proti vladi, Nemcem in Rimcem se je narodno-napredna stranka porodila ter je postala velika in močna; če pride do novega boja, če moramo iti vnovič v opozicijo, se nam tega ni bati; v opoziciji se bodo strnile naše vrste ojačile se bodo naše sile in laglje se bomo gibal, ker ne bo treba imeti cizrov in odpadejo vse ovire, ki jih je morala upoštevati stranka doslej. Boj nas pomladi. Poštena stranka smo, ki zastopa velike in vzvišene principe, stranka, ki nima drugih interesov pred očmi, kakor samo interes slovenskega naroda in ki nima drugih namenov, kakor da dešče to, kar je slovenskemu narodu potrebno za srečno in varno življenje ter napredovanje.

Mi gotovo ne precejujemo svojih moči ali jih tudi ne podcenjujemo. Poznamo natančno zaslombo, ki jo imamo v narodu in poznamo tudi moč idej, ki smo jih zapisali na svoj prapor. Prav ker so interesi naše

stranke identični z interesi slovenskega naroda, ker je sreča in korist slovenstva edini naš cilj, zato se lahko borimo s odprtim vizirjem in nas tudi peklenke moči ne morejo premagati.

Razmere so take, da je nadaljevanje boja soper pogubonosni klerikalizem neizogibno. Stremljenja in smotri te stranke so taki, da se ne more z njimi sprijazniti nobena resnično nacionalna in resnično napredna stranka in da mora narodno-napredna stranka napeti vse moči, da prepreči uresničenje klerikalnih, za slovenstvo pogubnih stremiljenj in da podere, kar je slabega že doseglja klerikalna stranka. Neusmiljeno borbo proti klerikalizmu bojujejo vse napredne nacionalne stranke po svetu, in bojevati ga moramo tudi mi, ne iz veselja do boja samega, marveč ker je narodna dolžnost, savačati in pobijati vse, kar je slovenstvu škodljivo.

Poleg tega boja je kakor rečeno tudi boj proti vladi skoro neizogiben. Vlada se je postavila v službo klerikalne stranke in je v takih razmerah naravno, da nastopi narodno-napredna stranka pot opozicije.

Povrhu se nam obeta, kakor je razvideti iz graških listov in kakor je posneti iz različnih pojavov, tudi nov boj z Nemci.

Vsproti takih razmer gotovo ni dovolj, če se samo sprijaznimo z mislijo na tak boj na tri fronte, nego je potrebno, da se zanj tudi dejanski pripravimo kar najbolje, da ustvarimo potrebne operacijske načrte, se domenimo o svoji taktiki, pripravimo orožje in sploh preskrbimo kar treba, da bomo v vsakem trenutku pripravljeni na vse slučaje.

Predvsem pa je naša dolžnost, da ustvarimo kar mogoče široko podlago koncentracije vseh naših sil, namreč program, ki bo vsem nacionalno in napredno mislečim Slovencem omogočal, da nas

podpirajo v naših prizadevanjih, tak program, da bo dolžnost vsakega naprednega Slovenca, stopiti pod naš prapor.

Imamo sicer program, ali, kakor rečeno, je ta zastarel. Kakor v prirodi, tako velja tudi v politiki zakon evolucije. Od tistih časov, ko se je takorekoč ustanovila narodno-napredna stranka, ko so se vse naše razmere znatno, deloma bistveno izpremenile in z njimi vred se je izpremenila tudi stranka. Enajst let je poteklo, odkar je bil prvi shod zaupnih moči in ustanovljen prvi program, pri čigar določitvi so imeli najmerodajnejšo, naravno odločilno besedo možje, ki niso nikdar simpatizirali z naprednimi mislimi. Ta program se je preživel in že davno več ne odgovarja ne obstoječim razmeram in ne nazorom, ki jih zastopa narodno-napredna stranka. Ta program je sploh obveljal, ker so bili pri njega rojstvu napredni elementi v majšini napram zmernoklerikalnim, a danes celo nima več smisla.

Dovolj življenjskihkušenj imamo, da vemo, da programi ne prinesejo boljših razmer in srečnejših časov, ali uvaževati je evolucijo, ki se je izvršila tekom enajstih let v vsem javnem življenju in premembo vseh razmer in spričo političnega preobrsta, ki se pojavlja na horizontu, je nujna in neizogibna potreba da revidiramo in da preciziramo svoje postulate in se tudi zedinimo glede svojega taktičnega postopanja.

V to je poklican samo shod zaupnih moči, ki se skliče začetkom prihodnjega leta. Le nekaj tednov je še do tega shoda, zato priporočamo pereče vprašanje o reviziji narodno-naprednega programa vsem rodoljubom, da v času božičnega mira o njem premišljajo. To pa mora vsakdo uvideti in priznati, da si moramo biti edini in jasni o vseh glavnih vprašanjih, o vseh

glavnih postulatih in o smeri delovanja, ako hočemo eksistirati in se nečemo potopiti v vladnoklerikalnem barju in za seboj potegniti tudi slovenski narod.

Potreben je program, v katerem bodo obseženi vsi postulati slovenskega naroda in program, ki bo odgovarjal vsem resničnim narodnim in političnim interesom slovenstva. Ta program mora sloneti samo na onih velikih načelih, ki jih je doslej dejanski zastopala narodno napredna stranka, na načelu narodnosti, ki je preobrazila vso Evropo, na načelu svobode, ki je predpogoj vsakega političnega in kulturnega napredka, na načelih gnotne in pravne povsodige slovenskega naroda. Ali ni dovolj, če se precizirajo splošna načela; treba je, da se določi tudi detajli in izbere tisti postulat, katerih uresničenje je najbolj nujno in to je vzrok, da tako silimo, naj se shod zaupnih moči temu delu posveti.

Prava narodna politika se ne dela od danes do jutri, nego mora, poleg skrbi za vsakdanje potrebe, pripravljati prihodnost. Bolje pa se za prihodnost ne moremo pripraviti, kakor če se zedinimo glede ciljev, glede etap, po katerih jih hočemo doseči in glede sredstev, s katerimi jih hočemo uresničiti. Sedanji program ne zadostuje več v nobenem teh oziru — dajte nam novega.

S primernim programom, zedinjeni v vseh stvareh, bomo lahko veselega srea bli v boj. Ši bomo toliko lažje, ker vidimo, kako je naše delo tekom dobrih desetih let prebudilo slovenskega duha iz več stoletnega mrtvila in ga revolucioniziralo. Rekli smo, da vidimo malo prijaznega, če se ozremo po svoji domovini; nekaj veselega je pa vendar videti — živahno gibanje krepko vstajenje slovenskega duha.

Časi niso ugodni ali zmagati more le tisti, kdor sam veruje v svojo zmago. Mi verujemo trdno v

LISTEK.

Vaška poezija . . .

Zofka Kveder.

V adventu je.

Dolarjeva Cecilija je že vprašala naokoli pri sosedah po vasi, če so se že pripravile za „devetdnevico.“

Pripravljene so bile vse. Mesto Marketove Tereze, stare kotarice, ki je umrla spomladi, so vzele ženske mlado ženo občinskega sluga med-se.

Cecilija je bila stara devica, — „teta“ so ji rekli pri hiši in po vaseh. Delala je rože, poročne vence za neveste, umetne šopke za altarje v cerkvi, šmarnice in lilije na oder prezgodaj umrlih deklet in rdeč mak za v vaze nekaterim bolj gosposkim kmeticam. Bila je pobožna, samasvoja in ni obrekovala ljudi. V njeni mali sobici zgoraj pod streho je stalo pri steni na omari premnogo voščenic kipcev vseh možgih svetnikov pod okroglim steklom. V svečnikih so stale štiri sveče, na steni je viselo razpelo in okrog njega je bil pribit velik venec gartrož, marjetic, kresnic, mačeh, trobentic in zvončkov iz papirja izrezanih. Na sredi omare

pod razpelo je stala velika Marija z Jezuškom na roki, pokrita z velikim okroglim steklom. Na vsaki strani je bila v pisano-kričči vazi po ena lilija, izrezana iz belega papirja in zataknjena v zelen mah.

Že v začetku adventa je Cecilija pregledala škatuljo, ki jo je imela spravljeno v kovčegu. Tam je bilo polno svilnatih in žametastih oblek, kakor za punčke, pošitih s čipkami in steklenimi biseri. Pregledala je vse ali ni se ji zdela niti ena zadosti lepa in bleščeča.

Šla je zato k svoji prijateljici Marjeti, vaški šivilji in ta je kupila drugi teden na sejmu v trgu modre svile in rdečega žameta. Prihodnjo nedeljo ste sedeli obe pri Ceciliji. Vzeli ste Mater Božjo izpod stekla in ste jo umili vso z vlažnim mehkim robeem, da se je leseni, pisano pobarvani kipec svetil, kakor nov. Potem ste odvili Jezuščka. Zavili ste ga v rožast papir in spravili v škatuljo, da bi bil pri roki na božični dan. Iz modre svile ste sešili Mariji prelepo novo obleko, na rokavih zlate prame, doli okrog in okrog srebrne čipke, na prsih ste našili zvezdo iz rdečih steklenih kroglic in okrog pasa ste ji zavezali rumen pas s pla-

vimi pikicami. Na roko ste ji obesili majhen rožni venec, ki ga je prinela Cecilija od karmelitarice iz Ljubljane in ki so ga blagoslovili baje sam papež v večnem Rimu. Tudi ste naredili Materi božji iz rdečega žameta krasno ogrinjalo čez rame, pošili ste ga vse počen z zlatimi in svebrnimi nitmi. Doli okrog nog je naredila Cecilija majhen venček iz samih marjetic.

Cecilija je kupila sveč in kadila, oprala in nalikala je iz nova premnogo belih prtov s širokimi čipkami obrobjenih, razvesila jih je po steni, pogrnila z njimi omaro, da je izgledalo, kakor oltar.

V petek potem so prišle ženske iz vasi, nekaj otrok in stareev. Zapeli so svete pesmi, molili litanije in veseli del rožnega venca. In potem so vzdignili Marijo in nesli so jo v drugo hišo, k drugi ženski, kjer je bil že pripravljen oltar, še lepši, še bolj bleščeč, kakor pri Dolarjevi Ceciliji.

Šle so ženske po vasi z Marijo v rokah in pele so dolgo pesem o tem, kako sta prosila Marija in sv. Jožef „jerperg“ okrog po celem mestu Betlehemu. V lužah in po snegu so se svetlikale sveče in svetiljke, nizke kmet-ske hiše so stale ob cesti vse stienjene

in prezeble pod belim snegom. Pesmi so se razlegale daleč čez vas tja v tiho noč.

Zadaj so emokali otroci, luči so se jim svetile v očeh ali roke in noge so bile vse trde od mraza. Iz oči so jim kapale solze, ali vsceno se jim je zdelo lepo, iti po tajajočem se blatnem snegu in gledati v migljajoče sveče pred njimi.

Ustavili so se pred kmetško hišo, ena od žensk je potrkala.

„Kdo je tam?“ je zapelo nekaj glasov v hiši.

Zunaj so jim odpeli: „Odprite nam!“

In dalje še se je pela dolgovozna pesem, dokler se niso odprla vrata. Hiša je bila pobeljena, na oknih so visela nova rdeča zagrinjala, v kotu, kjer so bile že postavljene jaslce, se je vse bleščale od zlatega papirja in papirnati prt pod njimi je bil skrbno izrezljan in poslikan z rumenimi, vijuncimi in rdečimi rožami. Čez mizo so viseli do tal beli prtovi in še lepše čipke so bile na njih, skoro pol metra široke, tenke in lepe, kakor iz sladkorja.

Vse polno je bilo ljudi, še v veži so stali. Postavili so Marijo na sredi mize med sveče, poklekli so, peli so litanije in molili rožni venec. Okrog peči

so se tiščali otroci, vsi zaspani so bili od dolgih molitev, ali lepo svetlo so se jim bleščale sveče pred očmi.

Kadar so odmolili, so stopile ženske čisto blizu preštele so sveče in pretipale prtove.

Iz fine kotenine, so bili prtovi; v Ljubljani jih je kupila gospodinja cel kos. In Režika, domača hči, je delala tri leta neprestano čipke. Kolikokrat je mati sama lupila krompir in krmila prasce, da ne bi dobila Režika pretrdih rok. „S takimi rokami se nič lepega ne naredi“, je rekla in mati ji je verjela. Ali zdaj se lahko postavi, takih prtov ni v celi vasi in tako širokih čipk ni videti niti v trgu in tam dosti dajo na parado.

„Ali ste se postavili Mramorovka!“ je rekla Zaplotovka, ki je tudi imela Marijo pred dvema dnevi. „Štiri sveče imate več, kakor sem jih imela jaz. No, saj si lahko privoščite, vaš grunt je večji.“

„Ali kaj pravite Zaplotovka?! Kaj bo teh par sveč? Ali moje vaze, pogledjte, kako so beraške. Vaše so bile v resnici lepe. Kje ste jih pa kupili?“

„V Trstu. Iz Trsta so. Šla sem obiskat sestro poleti, omožena je v Nabrežini in potem sem šla še v

to smago in to vero nam daje vzbu-
jenje slovenskega duha.

Sivis pacem par bellum.
Tudi mi hočemo miru, tudi mi že-
limo, da bi bil slovenski narod kdaj
deležen pravega božjega blažen-
stva, in zato ga danes, na predvečer
praznikov, opominjamo na razmišlje-
vanje. Si vis pacem, para bellum in
tudi slovenstvu bodo enkrat ozna-
njali svonovi božjino srečo.

Seveda boče do tedaj še marsi-
krat treskalo po slovenski domovini
in prestati bo še hudih viharjev in
teških let, predno sasmine mlado solce.
V starih kronikah ditamo po poroči-
lih o hudih letih in krvavih vojnah
navadno dostavek: Ali našla se
je četa vrlih mož, ki niso
izgubili poguma in so za-
pisali na svoj ščit: Delaj in
ne obupaj.

Slovenki naprednjaki — skr-
bite, da bodo kronisti poznejših let
tudi o Vas mogli izreči tako sodbo.
V to ime: častit Božič!

Gospodarsko delostranke ljudskih sleparjev.

Že dostikrat se je na tem mestu
pisalo o klerikalnem »Gospodar-
skem društvu« v Trnovem pri
D. Bistri. Mnogo let že »deluje«
to društvo za blagor klerikalizma in na
nesrečo naroda in ni je kmalu dobiti
naprave, ki bi jo bilo ljudstvo toli-
krat preklinjalo, ki bi bila provro-
čila toliko zla in toliko solsa, kakor
to podjetje hudoobnih in brezvestnih
duhovnikov.

V našem listu so bile popisane
že različne epizode iz tega »Gospo-
darskega društva«. Skoro vselej se
je pri takih prilikah izreko mnenje,
da to podjetje ne more več dolgo
trajati in da mora kmalu priti ura
— obračuna. Ali ta prorokovanja
se niso izpolnila. Tudi najbolj po-
znavalci razmer so bili prepričani,
da je to klerikalno društvo pri kraju
in da mora vsak čas priti do po-
loma, a niso se mogli preuditi, da
to duhovsko društvo vendarle ni
napovedalo konkurza.

Zdaj nam je jasno, zakaj so se
ti ljudje motili ne v svojem mnenju,
da je društvo bankerotno, nego v
svojem prepričanju, da napove kon-
kurs. Motili so se, ker so mislili
da imajo opraviti spoštenimi
ljudmi, dočim imajo opraviti
s sleparji.

»Gospodarsko društvo« je že več
let bankerotno, ali s sleparsiškimi
sredstvi se to prikriva in društvo
vegira le na umeten način in
protipostavno in v nevarnosti so
ogrome vsote ljudskega pre-
moženja.

Ubogo ljudstvo, ki slepo zaupa
blagoslovljenim svojim zapeljivcem.
Nihče izmed članov, da, celo
nihče izmed odbornikov ne
ve, kako velikansko slepar-

stvo so uprisorili duhovniki v družbi
in v sporasumljenju s klerikalnimi
voditelji.

»Gospodarsko društvo« v Trno-
vem je že dolgo hiral. Gospodarilo
se je slabo, kakor povsod, kjer imajo
duhovniki svoje dolge prste vmes in
ko je vse šlo rakovo pot, se je za-
šlo s dolgovi.

Samo pri posojilnici v
Trnovem ima »Gospodarsko
društvo« okroglo 150 000 K
dolga in za ta ogromni dolg nima
posojilnica prav nobene var-
nosti in prav nobene ga po-
kritja. Posojilnica je ta denar po-
sodila »Gospodarskemu društvu« kar
na ime, ne meniš se za to, da
društvo tega denarja tudi pri naj-
boljši volji ne more povrniti. In
danes so razmere take, da »Gospo-
darsko društvo« tega denarja
čisto gotovo ne bo vrnilo in
da je ta denar za posojilnico
izgubljen.

Kaj to pomeni, si je lahko mi-
sliti. Če izgubi mala posojilnica na
deželi tako vso, je sama uničena
in uničenih je tudi mnogo vla-
gateljev in članov.

Ali to ni edini dolg, ki ga ima
»Gospodarsko društvo« v Trnovem.
Zadolžilo se je to društvo tudi pri
»Gospodarski zvezi« v Ljub-
ljani za velikansko vsoto, katere
»Gospodarsko društvo« seveda ni
moglo plačati. Vred tega dolga
sta postali »Gospodarska
zveza« v Ljubljani in »Gospo-
darsko društvo« v Trnovem
pasivni, obe ti sadrugi bi
bili morali po postavi napo-
vedati bankerot ter iti v kon-
kurs, a brezvestni klerikalni špe-
kulante so se temu ognili na ta
način, da so uprisorili velikansko
sleparstvo.

Ko se je pri »Gospodarskem
društvu« v Trnovem delala bilanca,
se je izkazalo, da vstis vsemu pre-
cenjevanju v zalogi nahajajočega se
blaga znaša primanjkljaj
90.000 kron, da je zadruga torej
pasivna za velikansko svoto. To pa
se je prikrilo celo odborni-
kom »Gospodarskega društva«,
ki s svojim imetjem jamčijo
za društvo in prikrilo se je
to tudi članom.

Način, na kateri se je falsificirala
bilanca in se napravilo umetno po-
kritje tega primanjkljaja, kaže vso
prekanjenost pa tudi vso hudoobno
brezvestnost voditeljev klerikalne go-
spodarske organizacije.

»Gospodarska zveza« v
Ljubljani je skrivaj dala
zavarovati trnovskega de-
kana Kržišnika in trnov-
skega kaplana Oraniča za
90.000 kron, seveda za slučaj
smrti. To polico, ki reprezentuje de-
janske vrednosti le toliko, kolikor je
nanjo vplačano — in tega je danes
le malo, takrat pa ni bilo nič — to

dar. Lavretanske litanije so odmolile,
veseli del rožnega venca, zahvalne mo-
litve po devetdnem. Otroci niso bili
zaspani, — gorelo je dvaintrideset sveč
okrog Marije in vse se je svetilo od
prelepih svečnikov, pisanih vaz, papir-
natih rož, prebelih prtov.

Ali dvaintrideset sveč je bilo pre-
več za pobožna ženska srca in nečisti
duh pekla jih je izkušal z uspehom.
Ko so se vračale domov, so po-
stale pred znamenjem, tam, odkoder
so se delile poti na štiri strani vasi.

»Kaj si pa misli, ta fiffa?! Dvain-
trideset sveč, taka ošabnost! Niti prvi
kmet si tega ne more privoščiti. Njen
mož ima trideset goldinarjev od občine
na mesec. Še kajže nimajo svoje!«

»Da, ali zato jedo vsak dan meso.
Golaž, pečene piške, to je kakor nič
pri njih!...«

Frlgovca je klečala med tem pred
Marijo in je molila tako: »Glej, dvain-
trideset sveč sem ti prižgala, Marija!
Dvaintrideset sveč Tebi v čast in slavo,
Ne zapusti nas, usmili se nas! Daj da
bo imel moj mož štirideset goldinarjev
na mesec, s tridesetimi ne moremo
izhajati.«

Pustila je, da so gorele sveče vso
sveto noč.

Dvaintrideset sveč! ...

polico so postavili v bi-
lanco med aktiva, za po-
kritje in sicer za polno svoto
90.000 kron. S tem, takrat par
kronie vrednim papirjem, so pokrili
primanjkljaj 90.000 K in prepre-
čili konkurso.

Zdaj je jasno, zakaj da so se
motili vsi tisti, ki so, posnavajoč
razmere pri »Gospodarskem društvu«
v Trnovem trdovratno trdili, da je
konkurs nelsogiben. Konkurs bi se
bil moral že davno napovedati, a se
to le valed sleparstva klerikal-
nih voditeljev ni zgodilo.

Ko je bila izvršena ta sleparija,
so si klerikalci zadovoljno meli roke
— toda le nekaj časa, dokler ni
prišlo povabilo, da naj se
plačajo premije zavarovalne
police. Tedaj pa je nastal
dirindoj. Dekan Kržišnik in kaplan
Oranič sta se pač dala zavarovati,
toda zavarovalne premije
nista hotela plačati. Na no-
ben način je nista hotela plačati. Po-
magala sta sicer prišeno, da je prišlo
»Gospodarsko društvo« na rob pro-
pada ali plačati nista hotela niti vi-
nara. Oba sta se postavila na stili-
šče, da sta že dosti storila, če sta se
dala zavarovati, premijo za to zava-
rovanje naj plača kdor hoče. Tudi
sta rekla, da bi bilo najbolje, če bi
plačevala premijo »Ljudska posojil-
nica«, tega pa sopot dr. Šusteršič ni
hotel, češ, da jih je že dovolj pri
tem koritu.

Med tem je »Gospodarska zveza«
v Ljubljani prišla v velike skrbi,
kaj da bo s njeno terjatvijo pri »Gospo-
darskem društvu« v Trnovem.
Sprevidela je, da denarja nikdar ne
dobi, da je njena terjatev izgubljena
in da pride sama v konkurso, če si
na kak moder način ne pomaga.
Klerikalni voditelji so se sbrali in
so sklenili, da naj imajo vso
škodo trnovski kmetje, da
se le za »Gospodarsko zvezo« reši,
kar se sploh rešiti da. Izvršili so ta
sklep na ta način, da je »Gospo-
darska zveza« v Ljubljani odpisala
svojo itak izgubljeno terjatev
do »Gospodarskega društva« v Trno-
vem, zato je pa vzela »Gospo-
darskemu društvu« v Trno-
vem zavarovalno polico.
Zdaj ima »Gospodarsko društvo« v
Trnovem pač še vedno ogromen
primanjkljaj, policop ima
»Gospodarska zveza«.

Dokler se je šlo za to, da bi se
trnovske kmete obvarovalo groznih
posledic konkurza, ni hotel nihče
plačati premije, čim pa je
prešla zavarovalna polica v last »Gospo-
darske zveze« so klerikalni vodi-
telji hitro iztaknili plačnika.

»Gospodarska zveza« sama ne
more plačevati zavarovalnih premij,
ker nima denarja in ker je sama v
takih razmerah, da se njeni voditelji
vedno ustrašijo, če vidijo katerega po-
licaja in zato so zvalili plače-
vanje zavarovalnih pre-
mij in obresti na »Zadružno
zvezo«. Predsednik te famozne
zveze j. dr. Kreka, on je odgovoren
za to manipulacijo in ker je ta ma-
nipulacija nepoštena, je z njo
omazano in poškodovano dr. Kreka
osebno poštenje.

»Zadružna zveza« plačuje na za-
varovani premiji in na obrestih ka-
kih 10 000 kron na leto. To je
popolnoma proti zakonito.
»Zadružna zveza« je zadruga in sme
denar porabljati samo za tiste
namene, ki so določeni v
zakonu in v njenih pravi-
lih. S tem, da »Zadružna zveza«
plačuje zavarovalno premijo in
obresti, goljufa lastno za-
drugo in goljufa vse njene
člane, kar je toliko grje, ker je
»Zadružna zveza« avtorizirana
oblast, ki ima nadzorovati
druge zadruge, revidirati
njih poslovanje in skrbeti,
da je pošteno, pravilno in
zakonito.

Ali si more človek misliti, kaj
bujega, kakor je to, da goljufa
in slepari avtorizirana
oblast, da goljufa in slepari
tisti faktor, kateremu je
država poverila nadzor-

stvo nad drugimi sadru-
gami, kateremu je država
isročila skrb, da sadruge
pošteno poslujejo. Zgodilo se
je še šasib, da je kak posamični sod-
nik bil sam slepar, ali da bi cela
korporacija šes dan skrbela za
varnost in poštenje po noči pa na
debelo sleparila, to se je zgodilo
zdaj prvič pri »Zadružni zvezi« v
Ljubljani. Sleparstvo, katero je pod
predsedstvom dr. Kreka vprisrila
»Zadružna zveza«, je krona vseh
breštivilnih lopovatev, kar jih je sa-
krivila v klerikalnem taboru sadru-
žena stranka ljudskih sleparjev.

Prišel je Božič; čas miru, po-
žitka in mirnega premišljevanja; zdaj
imajo ljudje nekaj prostega časa, naj
premišljajo o tem našem razkritju, o
gospodarskem delu stranke ljudskih
sleparjev. Zlasti naj o tem premišljajo
člani »Gospodarskega dru-
štva« v Trnovem, člani klerika-
lne posojilnice v Trno-
vem, člani »Gospodarske
zveze« in »Zadružne zveze«
v Ljubljani, pred vsemi pa C. Kr.
državno pravdnitstvo v Ljub-
ljani.

Govor posl. Iv. Plantana v seji državnega zbora dne 15. de- cembra t. l.

(Konec.)

Ricmanje.

Ko sem se že bavil s šolstvom, pečal
bise šerad nekim kulturnim vprašanjem.
Pojavile so se namreč pri nas prikazni,
kot se jih v verski zadevi ne dobi v
celi državi, morebiti niti v Evropi.

Imenovati hočem le eno besedo,
ki obrača daleč preko mej naše države
nase pozornost civiliziranega sveta:
Ricmanje!

Ricmanje so majhna, ponižna vas,
uro oddaljena od Trsta in ki je še
pred 30—40 leti imela samostojno
župnijo, lokalijo z vsemi pravicami sa-
mostojne župnije. Župnija sosednje ob-
čine Velika Dolina si je tekem časa
uzurpirala oblast čez to malo župnijo, si
prihlajala upravo premoženja in to tako
dobro upravlja, da je šlo okoli 8000 K
rakom živžgat. (Čujte!)

Ljudje so bili valed tega opozor-
jenji in so zahtevali z raznimi petici-
jami pri škofjstvu v Trstu in pri vladi
zopetno kreiranje samostojne župnije.
To je bila ponižna, pravična želja pre-
bivalcev Ricmanje Loga. Hoteli so ven-
dar le pravice, ki so jim bile dane pod
vlado cesarja Jožefa, hoteli so le imeti
nazaj staro župnijo s svojimi pravicami.
Stvar se je pa vlekla semintja in ab-
solutno ni bilo mogoče priti korak na-
prej.

Ko se je vlada že bila izrekla za
samostojno župnijo, je znal tržaški škof
dr. Nagl zaprečiti uresničenje te žup-
nije z raznimi mahinacijami.

Ko so prebivalci videli, da ne naj-
dejo pri svojem višjem pastirju nobe-
nega varstva, da se ne ugodí njihovim
opravičenim željam, da se postopa ž
ujmni sovražno, in jih vodi za nos, so
sklenili naposled, da prestopijo iz rim-
sko-katoliške cerkve v grško-katoliško.

To je bil povod obilega trpljenja,
kakor ga še ni prestal noben narod in
noben kraj v Avstriji.

Ljudje so res naznanili svoj pre-
stop k grško-katoliškemu obredu. Ta
prestop je bil iz prva odobren, pozneje
pa to odobrenje preklicano.

Rekli so: to ne gre, ljudje ne vedo,
kaj hočejo. Nastopil je čudnosten slu-
čaj, da je ista inštanca — namestni
štvo v Trstu — rekla v nekem odloku:
Ta prestop ne velja, ker osebe niso
vedele, kaj delajo, če spremene obred,
v nekem drugem odloku, tičočem se
pozneje izvršenega prestopa k grško-
vztočni veri, pa stoji: Ta prestop k grško-
vztočni veri je nedopusten in ne velja več,
ker so dotičniki že prej, v prejšnjem
letu prestopili k grško-katoliškemu obredu.

V eni sapi se torej izjavlja, da je
prestop k grško-katoliškemu obredu ve-
ljaven in če ga nočejo imeti, pravijo
zopet, da ni veljaven.

Eno in isto vprašanje negirajo in
potrjujejo, kakor se jim ravno zdi po-
trebno. Posledice, ki so nastale iz tega,
da so ljudje stremili za spremenitvijo
obreda, so bile jako hude. 18. janu-
arja je prišla komisija iz Kopra in

privedla seboj 80 orožnikov (Čujte!
čujte!), ki so ves kraj obkolili, obča-
skega predstojnika preganjali kot polj-
skega zajca, da bi ga našli kodi na
polju in mu odvzeli cerkvene ključje;
ni ga bilo namreč doma. Nato so s
ključavničarjevo pomočjo odprli cer-
kvena vrata, šli v cerkev, prišli zopet
ven in zapečatili cerkev na vseh petih
vratih ter oba zvonika. Od tega časa
je ostala cerkev zapečatena in se ne
opravlja do najnovejšega časa nobena
služba božja v njej.

Med tem so nastale tam razmere,
ki so v zasmeh vsakemu opisu. Danes
je 80 nekračenihi otrok (Čujte!), 28
oseb, ki žive v konkubinatu, 70 oseb
je umrlo brez verskih tolažil in 30 me-
secev se že ni izvršil noben krst in
noben cerkven pogreb. (Čujte, čujte!)

Ali veste, kdo opravlja verske ce-
remonije pri pogrebi? Župan! Župan
pelje sprevoz na pokopališče, pelje
ljudi k večnemu počitku, zmoli očenaš
in stvar je končana. (Medklic.)

Ali najdete še kod v Avstriji take
razmere, gospoda moja? In če se proti
temu protestira, če se obrne na cer-
kvene oblast, tu smo žele zadeli na
pravo.

Lausko leto so me ti ljudje napro-
sili, naj bi govoril z nuncijem in mu
razložil ta javni škandal. Šel sem k
nunciju; ta je bil najprej lud, da si
lajik upa vtikati se v take zadeve; ko
sem mu pa dokazal, da kot ljudski
zastopnik smem zahtevati, da se osnovni
državljanski zakoni spolnuejo in da
tudi od cerkve tisto zahtevam, se je
umiril nekoliko.

Povedal sem mu vse in ga prosil,
naj bi v Rimu vendar enkrat kaj storil
v interesu cerkvenega ugleda in
dobre nravi, da se naredi tem nezno-
nim razmeram konec. Obljubil mi je,
da bo moj pismo mu izročeni memo-
randum odstopil škofu Naglu, ki je vseh
teh reči kriv in da me bo povabil h
konferenci, da se bo moglo stvar spravi-
ti v tir in urediti.

Kdo pa ni držal svoje besede?
Bil je nuncij, oziroma ne on sam, am-
pak njegov adlatus, uditor monsignor
Nicotra, ki je na svojo besedo popoln-
oma pozabil. Preje je bila navada tr-
žaškega škofa, da je sam ljudem kaj
obljubil, česar ni izpolnil in tako si je
tudi uditor mislil, da lahko svojo be-
sedo pozabi in je ne drži.

Letos 17. septembra je bil v Ri-
manjih shod, kjer sem si hotel zbrati
informacije o celi stvari. Vse moške
prebivalstvo je došlo na shod in so-
glasno sklenilo, brezpogojno prestopiti
v pravoslavno vero, če se mu takoj ne
dovoli vsaj obred spremeniti, to je, da
more prestopiti v grško-katoliško vero.
(Poslanec Klofač: Jaz sem pa slišal,
da je cesar največja zapreka!)

Vam bom že vse povedal. Na ta
shod sem bil povabljen in povedal ves
svoj pogovor z Nicotro, ker nuncij ne
zna nemški, akoravno stoji na Du-
naju, on zna namreč le italijanski in
francoski in me je nakazal na auditorja.

Povedal sem ljudem sledeče: Ko
sem uditorju dokazal, da je papež uka-
zal tržaškemu škofu, naj izpolni zahteve,
ki se mu stavi, on pa da jih svoje-
voljno zadrži in jih noče izvršiti in
ko sem mu zatrdil, da sem to sam iz-
vedel od visokega cerkvenega kneza v
Rimu, mi je izjavil v moje začudenje,
da, ko bi tudi Rim to hotel, je vendar
cesar nasproten temu in zlasti proti
slovenski liturgiji, da torej ni mogoče
nič napraviti.

Bil sem presenečen, kajti da bi se
cesarja vlekle v take zadeve, tega ni-
sem slutil.

Zgodilo se je pa vendarle. (Med-
klic.)

Govoril sem pozneje z ministrom
Hartlom o tej zadevi in zagotovil me
je — kar sem si že vnaprej mislil —
da ni res, da bi se bil cesar v to za-
devo vmešaval. Bil je to le prazen iz-
govor uditorja, ki si ni znal drugače
pomagati. (Medklici.) To tudi ni mo-
goče; saj imamo državne osnovne za-
kone! Kje bi pa bila potem verska
svoboda in svoboda vesti?

Ljudje so torej sklenili prestopiti
in sicer so hoteli prestopiti k pravo-
slavni veri.

Dejal sem jim sledeče:

Dalje v prilogi.

Naredimo zadnji poskus, morda pa bom izhajali s spremembo obreda.

A ljudje so bili od prvega do zadnjega moža edini in sklenili, da pošljejo v Rim ultimatum: Rim se naj izjavi, če dovoli prestop k grško-katoliški veri ali ne, in če bi se to ne zgodilo v teku enega meseca, bo cela občina prestopila v pravoslavno vero.

V tem smislu sem pisal na papeža v Rim in ta mi je po svojem tajnem kaplanu Ivanu Bressanu 6. oktobra 1905, torej zelo točno, sledeče odgovoril:

„Njega Svetost obžaluje, da ne more ustreči želji po spremembi obreda, in sicer zato, ker je v analih cerkvene zgodovine nezaslišano, da bi cela občina spremeno obred.“

Te naj bo stvaren vzrok! Opozoril sem papeža na določbe našega državnega osnovnega zakona in dejal, da on ne more tega zabraniti, kar je zadržano pri nas po državnem osnovnem zakonu, toda kljub temu je rekel: Ne morem dovoliti tega in izjavljam v svoje obžalovanje, da so ti ljudje, ki imajo le intencijo prestopiti k razkolu, še danes razkolniki, ker ne morejo biti pokorni svojemu škofu Naglu, molim k Bogu, da bi jih razsvetlil, da bi se znova podali nazaj pod gospodstvo škofa Nagla.

Prebivalci Rimanj-Loga naj bi se torej vrnili pod komando onega škofa, ki jim je pripravljala leta in leta največje muke!

Občina je lansko leto in tudi letos pismeno izjavila, da tega absolutno nič več ne stori, da se ne vrne več pod onega škofa, ki jo je mučil toliko časa. In reči moram, obžalovanja vredno je, da so ti ljudje ostali tako trdni po vsem tem trpinčenju in mučenju, še bolj pa je obžalovati, da trpi vlada take nezaslišane razmere v kraju, ki je takorekoč predmetne Trsta!

Prosim, pomislite vendar materialno škodo, če že prezrete kvar v religioznem in kulturnem oziru. Kaj je z dednimi pravicami teh nedolžnih otrok? Okoli 80 jih je rojenih; kje imajo svojo dedno pravico? Saj so nezakonski in brez dednih pravic. Kdo jim povrne to škodo?

Kaj poreče država k temu, da se pred njenimi očmi pospešuje konkubinatus, ker so ljudje prisiljeni v nepostavni obliki živeti med seboj v konkubinatu?

In kaj poreče na to, da kljub temu, da so ljudje kristjani, ne morejo imeti tega, kar dovoli cerkev vsakomur, namreč cerkvenega pogreba, ampak jih pokopava preprosto mož, navaden župan, ki je poleg tega prišel še enkrat na zatožno klop zaradi motenja vere, zaradi prisvajanja religioznega značaja in ki je bil šele pred kasacijskim dvorom oproščen. Dejali so namreč, da je s svojim vmešavanjem v take zadeve zakrivil hudodelstvo.

To traja že tri leta, toda vlada nima oči, nima srca in ne stori ničesar, da bi nastopile vendar enkrat razmere vredne ljudi, pač pa pošilja neprestano žandarmerijo v Rimanje, s čimer le ljudi preročira; bati se je, da se dobrim ljudem res kdaj utrga nit potrpežljivosti in da pride do tega, da bo tekla nedolžna kri vsled njihove brezbrzičnosti. (Klic: Saj to hočejo!)

Da, zdi se skoraj tako, da hočejo ljudi do skrajnosti dražiti, da se jih potem postrelja.

Letos je prišel škof v vas, ko je bil na poti z nekega birmovalnega potovanja. Ali veste, kaj se je zgodilo? Ljudje — bile so le ženske in otroci doma — so ga ometali z jabolki in jaje in ko jih je hotel blagosloviti, so mu rekli: Ne potrebujemo tvojega blagoslova, zapusti nas s svojim blagoslovom, vedno si nas le preklinjal in nas dolgo vlekel za nos in nam prizadajal toliko zlega, ne rabimo ne tebe, ne tvojega blagoslova. (Čujte, čujte!)

In to naj bi ti ljudje škofu še roko poljubljali, še nadalje se upogibali pod njegovo krivo palico? Tega ne bodo nikdar storili! Povedal sem to tudi g. referentu Hussareku v ministristvu in mu pripomnil, da sem bil tam po naročilu naučnega ministra, da bi mu dobil informacij. To je bilo letos v juliju. Ko sem mu to izjavil, je dejal: „Pustite to v miru, ljudje so bodo ukrotili in se vrnili pod škofa Nagla.“ Prebral sem pa pismo občine, ki me je v njem po-

oblastila, naj cerkvenim in državnim oblastvom kar najbolj točno in jasno izjavim, da prej postanejo Turki, nego pa da se povrnejo pod gospodstvo škofa Nagla. Tu mi je odgovoril referent v ministristvu: „Ti ljudje se bodo že ukrotili!“

Da, s tem jih hočejo ukrotiti, da jih pusto dolgo vrsto let viseti v zraku in jim odtegnjejo verska tolažila, toda tega ne bodo doživeli.

Preje bodo doživeli, da se bodo dali ti nedolžni ljudje postreljati, toda pod škofa Nagla se ne povrnejo nikdar več.

Želimo, da bi škof Nagl, ki je zdaj na skoku, da postane goriški nadškof, postal najmanj to ali pa kardinal, pošljite ga magari v deveto deželo, le iz Trsta naj izgine, kjer je nesreča za vse prebivalstvo. S tem sem končal. (Živahno odobravanje in burno pleskanje.)

Pismo iz Hrvatske.

V Zagrebu, 21. decembra.

(Razdor v klerikalnem taboru.)

Šele drugo leto izbaja izrazito klerikalni dnevnik „Hrvatstvo“, ki ima pripravljati teren za novo čisto klerikalno stranko, a že ima za sebi prošlost, izredno bogato na blamažah in porazih. Klerikalci so računali: Ako so močan faktor v vseh strankah, ako podpirajo najrazličnejše liste, zakaj bi sami ne tvorili velike in močne stranke z razširjenim in dobrim dnevnikom. Zakulisni vzrok je pa bila vlada bana Pejačevića, klerikalnega aristokrata, ki bi rad imel lojalno klerikalno stranko, ki bi slabila opozicijo.

Toda tako vlada, kakor klerikalci so se zmotili v svojih računih. Dasi je naš narod kulturno še malo prosvitlen, vendar ni v svoji celoti in v svojem jedru pristopen srednjeveškemu dogmatizmu in verskemu fanatizmu. V vsi naši zgodovini ni bilo boja za verska vprašanja, edino vprašanje v glagolici zanima nekoliko bolj naše inteligentne kroge, a to samo v toliko, kolikor je ta boj naperjen proti latinskemu Rimu. Naša narava je mehka, odkrita in bistra, nimamo mnogo izredno nadarjenih ljudi, ne globokih mislecev, zato se nas tudi ne da tako lahko vpreči v sholastični formalizem in bigoterijo. Končno je pa pri nas še močna opozicijska misel, narodna misel, ki ne more prenašati, da bi se narod izkoriščal v boju za interese nam tujega Rima in da bi se „preporod v Kristu“ izvršil pod egido madjaronske vlade.

Jezuviti so dobili v roke slabega, plašljivega nadškofa Posilovića; to jim je bilo v materialno korist, ker plačujejo iz njegovega žepa velike stroške za dnevnik, ki bi se sam ne mogel vzdržati niti mesec dni; kakor jim je ta dnevnik na eni strani koristil, tako jim je bil na drugi strani v veliko moralno škodo. Razume se samo ob sebi, da so naši klerikalci, kakor njihovi bratje pri drugih narodih, vzeli za svoje geslo najbolj radikalen šovinistični program, v dnevnici borbi pa niso mogli dolgo varati javnosti, ker so prišli pri vsakem koraku v nasprotje s pokornostjo svojega protektorja napram vladi. A pri nas, kjer so neodvisni elementi v neprestani borbi z absolutističnim režimom, se šteje v zlo vsako koncediranje in vsak najmanjši kompromis z reprezentanti protinarodnega sistema.

Sedaj je pa vstal, ko se je z glasovanjem nadškofa Posilovića za interkonfesionalni zakon odkrila vsa njegova mizerija, neznačajnost in odvisnost od vlade celo v cerkvenih vprašanjih, velik del samih klerikalcev proti klerikalnemu vodstvu v Zagrebu. Kapitelj djakovske škofije je v svojem škofijemskemu listu „Glasniku“ z največjo vehemenco napadel nadškofa. Proglasil ga je za izdajalca interesov katoliške cerkve, očital mu je nesposobnost in neznačajnost in ga končno ne baš vljudno pozval, naj izroči svojo nadškofovsko stolico — sposobnejšemu možu.

Še, ko je živel nevmrli Strossmayer, so poučeni krogi vedeli, da je obdan od klerikalne okolice, toda Strossmayer je bil tako krepka individualnost, da klerikalizem ni mogel, dokler je on živel, iz Djakova pokazati svojih rogov.

Ali dasi so djakovski prebendarji, kanoniki in profesorji teologije v cerkvenih vprašanjih fanatični, vendar so večinoma, ogreti v Strossmayerjevi bližini od narodnega mišljenja in čustvovanja, kar se tiče njihovih oseb, iskreni opozicijskinci.

Dasi so s svojega klerikalnega stališča pozdravljali ustanovitev klerikalnega dnevnika v Zagrebu, vendar so gojili v političnem oziru že od začetka nezaupanje proti njemu.

Ta antagonizem med Djakovim in Zagrebom je končno z elementarno silo buknil na dan. Zagrebški klerikalci, odvisni od Posilovića, so se že pripravljali, kako bi vtaknili lepo v žep svojo najnovejšo blamažo, ko jih je zadel naravnost uničujoči udarec iz Djakovskega. Razume se, da ne morejo proti konsekvencnim klerikalnim razlogom svojih djakovskih tovarišev navesti ničesar stvarnega, ker so preje sami enako grmeli proti interkonfesionalnemu zakonu; sedaj se skrivajo samo za nadškofovo avtoriteto, kateri se je treba v smislu cerkvene discipline pokoriti, ako bi bil škof tudi napačno ukrenil. Toda ta izgovor slabo pomaga — škandal je že tu. Vodstvo episkopata je docela diskreditirano: klerikalci so hoteli, da se temu vodstvu pokori ves narod tudi v političnih vprašanjih, a sedaj ne more episkopat niti v cerkvenih vprašanjih zavzeti svobodnega, od vlade neodvisnega stališča!

Klerikalna zgradba se podira baš na tistih temeljih, na katerih je hotela zasesti ves narod.

Kakor je znano, še djakovska škofovska stolica ni zasedena. Vse te revolte djakovske duhovščine je, kakor se zdi, zopet postalo aktualno vprašanje o kandidaturi za škofovsko stolico. Vlada bi namreč rada tjakaj poslala svojega človeka, ki bi naj malo ukrotil renitentni kapitelj. Govori se, da se je našel nov kandidat v osebi madjaronskega saborskega poslanca Martinca, ki je sicer docela obskurna oseba, a je baš zato sposoben, da pleše po komandi iz Zagreba. △.

Voliina reforma.

Dunaj, 22. decembra. Največ težav dela baronu Gautschu Moravski. Ministrski predsednik je naznanil nemškimi poslancem, da namerava dati Moravski 43 državnih poslancev, in sicer Nemcem 18, Čehom pa 25. Nemci pa zahtevajo 23 poslancev, kakor so jih imeli dosedaj, dočim zahtevajo Čehi za se 30 mandatov. Pogajanja so se vsled tega razbils.

V začetku meseca januarja se začne baron Gautsch posvetovati z vodilnimi poslanci zaradi volilne reforme. Najprej se bo razgovarjal s parlamentarno komisijo »Poljskega kluba«. K tem razgovorom pride tudi gališki namestnik grof Potocki.

Trgovinska pogodba s Švico.

Bern, 22. decembra. Po večdnevni debati je švicarski narodni svet danes le sprejel začasno trgovinsko pogodbo s Avstrijo. Socialist Brätstein je posebno poudarjal, da notranje razmere v avstro-ogrski monarhiji ne jamčijo za varnost novi trgovinski pogodbi. Po novi pogodbi se v Švici svia carina na uvoz vseh predmetov prav znatno, posebno od vina, mesa in klavne živine. Cenejša carina se dovoli le na uvoz helmje, špirita, bencina, stekla in deloma tudi lesa.

Dogodki na Ruskem.

Vstaja v Kurlandiji in Livlandiji.

Riga, 22. decembra. O zavzetju mesta Tuckum po vojaštvu dohajajo grozna poročila. Na kozake se je iz sabariziranega mesta usula toča krogel in petard. Ranjene kozake so vstahi grozovito mučili. Tudi 600 pešakov se ni posrežilo mesta zavzeti. Šele ko je došla baterija topničarjev ter obsela mesto s kartečami, so se vstahi po deseturnem pomlajljanju vdali. Poprej pa je kakih 300 kmetov skušalo pobegniti iz mesta, toda vojaki so vse do zadnjega postrelili.

Is Petrograda so pripeljali osem topov ter jih nasadili okoli mesta. — Kakor kažejo znaki sadnjih časov, se jeza revolucionarjev najbolj obrača proti Nemcem in njih s vodom. Moščani so izdali parolo, da je iz nemških hranilnic umakniti vse vloge. Vseled tega je še več dni naval na mestno hranilnico, ki je nemška.

Petrograd, 22. decembra. Po celi Livlandiji hodijo močne čete vstahskih Letov, odstavljajo sodne uradnike in deželne poglavarje ter agitirajo za ločitev od Rusije. Beje so Leti določili 23. t. m. za dan, ko se odtrgajo pokrajine ob Vshodnem morju od Rusije.

Blizu Rge so vstahi razdajali železniški tir, da je ponesrečil vlak, ki je vozil sanitetne vojake iz Petrograda v Rigo. Pet vojakov je bilo ubitih, 20 pa ranjenih.

V Harkovu je bila velika manifestacija za republiko. Manifestacije se je udeležilo tudi 250 vojakov.

Ministrska kriza.

Petrograd, 22. decembra. Politika kriza je skrajno resna. Danes vložil polovica ministrov prošnje za demisijo. To je znamenje, da se bližajo velike stvari.

Splošni štrajk.

Petrograd, 22. novembra. Generalni štrajk je napovedan za jutri. Revolucionarji pozivajo k vstaji s orožjem ter obetajo, da bo vstaja podpirala tudi vojaštvo. Štrajkarski odbor je sklenil, razdajati brzojavne žice in železniške proge ter vlake razstreliti, ako se telegrafisti in železničarji ne pridružio štrajku. Brzojavni promet s Moskvo je že pretrgan.

Socialisti so izdali razglas, da štrajk ne sme nehati, dokler se ne izpolnijo sledeče zahteve: konstitucija; splošna, enaka, direktna volilna pravica; svoboda govora, tiska, društev in zborovanja; osemurni delavnik; razdelitev zemlje med kmete; volitev predstojnikov v armadi in mornarici po podrejenih.

Položaj v Kavkazu.

Carigrad, 22. decembra. Iz Tiflisa se poroča, da vlada po cellem Kavkazu splošno klanje (?) V Tiflisu imajo Armeni nadvlado. Mesto gori na več krajih.

Program nove angleške vlade.

London, 22. decembra. Pred kakimi 9000 člani liberalne stranke je razvijal včeraj ministarski predsednik Campbell-Bannerman program nove vlade. Glede zunanje politike je rekel, da so razmere Anglije napram drugim velesilam prijateljske. Kar se tiče razmerja med Anglijo in Nemčijo, ne najde v interesih obeh narodov ničesar, kar bi moglo opravičevati tako odtujenje. Spominjal se je tudi krize na Ruskem ter izjavil, da goji Anglija najboljše (?) čustva za veliki ruski narod.

Vstaja proti Evropejcem v Sanghaju.

London, 22. decembra. V Sanghaj je prišel podkralj iz Nankinga ter je takoj uredil preporno vprašanje zaradi mešanega sodišča. Tako sodišče začne takoj poslovati. — V mestu je nastal mir. Sicer pa so bile tudi splošne vesti o vstaji pretirane. Kristjanom se pač ni bati katastrofe, ker je Sanghaj pristanišče, kjer so angleške, ameriške, italijanske in avstrijske ladje, pričakujejo pa še po eno francosko in špansko ladjo.

Klerikalna zarota v Kolumbiji.

London, 22. decembra. V Bogoti, glavnem mestu Kolumbije, so zapeli nad 70 vplivnih politikov. Klerikalna stranka je imela vse pripravljeno, da umore ponoči predsednika republike Ruyesa. Zarota pa je bila pravočasno razkrita.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 23. decembra.

— Šuklje kot kandidat

ribniških kmetov. Iz ribniške okolice se nam piše: Ko smo brali, da hočejo naši duhovniki postaviti kmetom našega okraja Šukljeta za deželnega poslance mesto umrlega Pakiža in da hočeta Šusteršič in Šuklje nastopiti pred volilci v Ribnici, smo se za glavo prijel. Kako je med vami, ribniški volilci, kaj takega mogoče, ta nastop in ta kandidatura? S to Šukljeto kandidaturu se zbuja naravnost dvomi proti verstvi pri ljudeh, ki so dejanski katoliki. Kar je še morale in pravosti v našem občinstvu, mora biti uničena s tem Šukljeto nastopom. Da Vam dokažem to svojo trditev! Z državno-zborskim mandatom je splezal Šuklje od profesorja do oskrbnika šolskih knjig in dvornega svetnika. V tem boju je imel Šuklje na strani zvestega prijatelja tudi v našem Višnikarju. Ko je že dalje časa užival ta svoj mandat, poskušali so njegovi sedanjí prijatelji, naši duhovniki, vreči ga iz kariere in mu odjesti boljši kos kruha. Da se izogne tem ljudem, ki so ga sovražili pri vsakem koraku, odločil je Šuklje mandat za državni zbor in prosil nekega svojega prijatelja, naj deluje pri volilcih dolenjskih mest na to, da bo mesto njega izvoljen g. Višnikar, sodnik v Ribnici. To se je pozneje res zgodilo. Tedaj sta bila Višnikar in Šuklje dobra prijatelja in v agitaciji zanj je slikal Šuklje Višnikarja kot svojega najboljšega prijatelja, kot zlato dušo, kot najplemenitejšega moža, ki si ga morejo misliti volilci. Višnikar je kot državnozborni poslanec ostal možpoštenjak slej kot prej, Šuklje je pa začel igrati vladnega sužnja in mešetarja in iskal privržencev med slovenskimi poslanci za vlado. Ko je Višnikar spoznal svojega „prijatelja“ namere, mu ni mogel več zaupati. Šuklje se je pa medtem izognil srdu duhovniškemu, se prilizoval vladi, bil pravi „lanfursch“ ministrov glede slovenskih krajev in postal sčasoma, ko so liberalna ministristva v dinastičnih krogih prišla ob veljavo, pravi farški človek. Približeval se je Klunu in drugim duhovnikom in ko je še višje splezal v uradniški karieri in videl, da mu cvete oves v klerikalni stranki, je začel izpodrivati Višnikarja pri volilcih in sebe riniti na poslaniško mesto. „Zlati prijatelj“, „ljubi prijatelj“, ki mu je proti duhovnikom pomagal pri prvi volitvi dobiti nekaj glasov v Ribnici, je bil porinjen na stran, le da Šuklje zleze še višje. To je ena grdih strani Šukljetočevega življenja. Ta častivredni značaj se dandanes ne sramuje nastopati kot kandidat v volilnem okraju, katerega je svoje dni zastopal Višnikar, proti kateremu je Šuklje ruval z namenom, da se sam kdaj polasti tega mandata. Ta čas je nastopil zdaj. Le „katolik“ Šuklje more biti tako nasramen, da si kaj takega upa izvršiti, ko bi moral pravzaprav poštenjaka Višnikarja prositi, naj kandidira, da se tako vsaj nekoliko opere njegove (Šukljetočeve) umazane roke. In potem ta nastop Šukljeta ter prijatelja njegovega Šusteršiča! Kdo bi se ne smejal, koga naj ne prevzame obžalovanje teh dveh velemož! Ko se je nahajal Šuklje v odsolovljenju po vladi, ko se je pripravljal na penzijo, je nastopil v Novem mestu pred volilci. Takrat je opisal Šusteršiča kot največjo ničlo ter nesramno oholo stvar in ga pital z vsemi najgršimi priimki. Šusteršič je pa na shodu v Ribnici, odgovarjajoč na Šukljetove napade, opisal tega kot največjega lopova, kar se jih je rodilo na Slovenskem. Dobri poznavatelji Šukljeta so dejali takrat: „To je komedijantstvo“ ter: „Pack schlägt sich, Pack verträgt sich“ — in niso se motili. „Slovenec“ je te dni naznanil, da nastopita v praznikih obadva komedijanta skupno roko v roki na volilnem shodu pred kmetskimi volilci v Ribnici. Šusteršič bo predstavil najslabjšega akrobata farške stranke in obaj, poljubila se bosta pred onimi kmeti, pred katerimi je Šusteršič nekdanj metal najgusnejše pljunke na Šukljeta! Tak je katolicizem na Slovenskem in tu bi naj ne bil človek pošten katolik?!

— **Naučno ministrstvo in dobropoljski Jaklič.** Najnemarnejši učitelj na Kranjskem je dobropoljski Jaklič. Za šolo se meni kar mogoče malo. Zanimarja jo sistematično in jo mora zanimarjati. Jaklič je vodja dobropoljskega konsuma, vodja ondote posojilnice, vodja mlekarne, klerikalni agitator, dopisnik »Slovenca« in »Domoljuba«, »Angeljčka«, »Bogoljuba« urednik »Slovenskega učitelja«, — kako naj se torej meni za šolo, kako naj pri tolikih postranskih opravilih le kolikaj vestno izvršuje svoj posel? Jaklič je vsled teh postranskih opravil prisiljen zanimarjati šolo in zanimarja jo tako, da je groza. Pri uradni inspekciji je dež. šolski nadzornik nalezel na take nemarnosti, da je moral o njih poročati deželnemu šolsk. svetu. Ko bi se o kakem liberalnem učitelju poročalo to, kakor o kočevskem junaku, bi bil gotovo kazenskim potom premeščen. Pri Jakliču pa je dež. šolski svet napravil izjemo in mu je le izrekel ukor. Jaklič pa se s tem ni zadovoljil. Ker je klerikalec, ve, da mu je vse dovoljeno in zato se je pritožil na ministrstvo. In glej, ministrstvo je izreklo prav salomonsko sodbo. Ministrstvo je reklo: res, da je Jaklič objektivno kriv in da je v polni meri zaslužil prisojeno mu kazen, res da je Jaklič skrajno zanikarn kot učitelj, res, da je Jaklič največkrat kaznovani učitelj na Kranjskem, ali vsilje temu naj mu bo kazen odpuščena, ker je upanje — **da se poboljša!** Človek res ne ve, ali bi se tej rassodbi smejal ali bi se jezil. Zoper liberalne učitelje se postopa z vso strogostjo in za najmanjšo malenkost jih sadene takoj brezobzirna kazen, že tolikrat kaznovanemu Jakliču pa se prizanaša z motivacijo, da se bo poboljšal! Naj se nas niker napačno ne razume. Nam je pač čisto vseeno, ali dobi Jaklič kak ukor, ali ga ne dobi, in če mu je z ministrsko rassodbo kaj pomagano, mu vse prav od sreča privoščimo, kajti pri vseh svojih napakah je Jaklič vendarle reven učitelj, kateremu se ne sme odreči usmiljenja. Ko bi se šlo le za Jakličovo osebo, bi mi te stvari sploh ne bili omenili. Ali tu se ne gre za Jakličovo osebo, v tej ministrski rassodbi se je razkrinkal politični sistem in to ima za nas svoj pomen. Ta rassodba ne izvira iz stvarnih nego iz političnih nagibov. To je ministrstvo samo pripoznalo s tem, da pravi: objektivno je Jaklič kriv in opraviča se le, ker je upanje, da se ta stari grešnik poboljša. Ta argumentacija je inferijorna in samo smešna. Ministrstvo je oprostilo Jakliča, ne ker upa, da se poboljša, marveč, da izkaže klerikalni stranki uslugo. To je dokaz protekcionizma, ki vlada v naučnem ministrstvu, to je dokaz, da meri ministrstvo z dvojno mero, ker ne vpraša več, če je kdo objektivno kriv ali ne, marveč le, če ga klerikalci protežirajo ali če mu nasprotujejo. Z ministrsko rassodbo je krvavo žaljen javni pravni čut, zlasti pa pravni čut učiteljskega, s katerim se vohče prav nemilostno ravna. Ta rassodba mora vzeti učiteljstvu, zlasti če jo primerja z raznimi sodbami o liberalnih učiteljih, vse zaupanje v pravičnost in nepristranost naučnega ministrstva in mu vcepiti mnenje, da je zavladala taka korupcija, da je čisto vseeno, kako kdo izpolnjuje svoje dolžnosti in da mu je vse prizanešeno, če je le deležen protekcije klerikalcev. Kake posledice mora to imeti za šolstvo, si je lahko misliti. Mi pa nečemo, da bi se na tak način korumpirala naša šola in naše učiteljstvo in homo zato napeli vse sile, da z brezobzirnim bojem onemogočimo vsaj na Kranjskem ta gnili, vsaki pravičnosti v obraz bijoči sistem.

— **„Politiki“** so primeri časih nesreča, da vsled nepoznavanja slovenskih razmer svoje čitatelje napačno informuje. Taka slučajna ali neslužajna nesreča se je primerila tudi sedaj. Poročajoč o našem nasvetu glede revizije

narodno-naprednega programa meni, da se gre „um eine Division der radikalen Taver-Fraction gegen die gemässigte Gruppe Hribars, deren Gegensatz vor einiger Zeit im slovenischen Sokolturn hervorgetreten ist und die Nichtwiederwahl Taver's zum Verbandspräsidenten zur Folge hatte. Die Sache — nadaljuje „Politik“ — wurde zwar seither applaudiert, aber der Gegensatz ist geblieben und dürfte in der Vertrauensmännerverhandlung wiederzutage treten.“ To je lepa kolobocija, s katero je postregla „Politik“ svojim bralcem. Pred vsem bodi konstatirano, da je bilo dr. Taverju na zadnjem obč. zboru izrečeno soglasno neomejeno zaupanje in da je bil soglasno izvoljen častnim članom. Pri zvezi se sploh ni šlo za dr. Taverja in je v tem oziru pisanje „Politike“ navadna napaka. Tudi ni resnično, da je dr. Taver pri volitvi staroste ljubljanskega Sokola propadel. Bil je izvoljen, in sicer je dobil nad 200 glasov, dočim je proti njemu glasovalo komaj 25 mlajših Sokolov, a le, ker je po dr. Trillerju odklonil izvolitev, se je vršila druga. Ne vemo, kako pride „Politik“ do tega, da dolži župana Hribarja, da je njegova „zmernejša skupina“ povzročila med tem poravnani razkol. Kolikor vemo, se ni župan Hribar čisto nič vtikal v to borbo v Sokolstvu. Ali boče morda kdo delati umetno razpor v stranki da via „Slovenec“ in „Politik“ postavlja župana Hribarja v nasprotje z dr. Taverjem. Po naši sodbi je čisto navadna spletkica, da se slika situacija tako, kakor bi bila revizija narodno-naprednega programa naperjena proti županu Hribarju. Da je revizija potrebna, za to je najboljši dokaz župan Hribar sam, kajti njegova javna dejanja in javni govori svedočijo, da se je od starega programa oddaljil ravno tako, kakor drugi napredni poslanci, če ne še več, kajti ravno iz „zmernejše skupine Hribarjeve“ so se čuli že dosti radikalnejši protiklerikalni akordi, kakor iz Taverjeve skupine — če že hočemo rabiti to razločevanje „Politike“. Javna dejanja in javni govori župana Hribarja so najboljši dokaz, da čuti župan Hribar ravno tako potrebo revizije narodno-naprednega programa, kakor mi, in zato je popolnoma zgrešeno, če se hoče iz našega nastopa glede revizije konstatirati razpor v stranki. Mi hočemo program, ki bo vsakemu svobodnomiselnemu narodnjaku omogočil, stopiti pod narodno-napredno zastavo. Naj „Politika“ blagovoli v tem smislu informirati svoje čitatelje.

— **Na „Slovenčev“ zabavljanja** zaradi revizije narodno-naprednega programa odgovarjamo še to-le: Program, ki ga je sprejel shod narodnonaprednih zaupnih mož, je delo klerikalcev, ki so takrat stali v opoziciji proti Mahničju in Misiji. Zlasti veliko je vplival zaradi svoje breznačajnosti in drugih lastnosti prosluli sedanjji kranjski tebant Koblar, ki je takrat špijiral med naprednjaki in nosil pošte v ordinarijat, nasprotno pa bodil k nam tožiti škofa in razne klerikalce in donašal nam na uho, kar je izvožnil v nasprotnem taboru.

— **Ubogi škof, včasih niti srajce ne more preobleči!** Zavodi na šentvidskem polju delajo škofu sive lasi. Dograjeni so pač, a kaj pomaga, ko škofa tišče ob tla ogromni dolgov, ki jih je prevzel na svoje rame v nadi, da mu bo „dobro naše slovensko ljudstvo“ skoro odvzelo s pleč to silno breme z bogatimi darovi v prid šentvidskemu zavodu. No, kakor se kaže, je naše ljudstvo postalo v zadnjih letih nekoliko pametnejše in neče več brez preudarka razsipati svoj težko prisluženi denar, kakor bi to zahtevala naša častivredna duhovščina, na čelu ji njegova prevzičenost Anton Bonaventura. Darovi za škofove zavode le redko kapajo in Bonaventura je v skrbeh, da bi v kratkem pri njem zapel boben, ako bi se ljudstvo tudi v bodoče tako malo zanimalo za zavode in bi ne posegalo izdatno v svoj žep. Zato je ukazal svoji duhovščini, naj opetovano v svojih propovedih apeluje na darežljivost ljudstva in ga skuša prepričati, da je njegova sveta dolžnost, da pomore škofu iz gnotne zagate, s čemir stori samo bogu dopadljivo delo. Župniki in kaplani širom Kranjske se

seveda ponižno pokoré temu ukazu in nedeljo za nedeljo se po župnijah be-rači za bankrotne škofa. Takšna „fehtarija“ se je preteklo nedeljo pri-redila tudi v Dobu. Župnik Grčar se je v potu svojega obraza trudil svojim župljanom dokazati, kako koristni so škofovi zavodi, in jih prepričati, da je dobska župnija doslej premalo storila za škofa in da je vsled tega baš sedaj dolžna, škofu poseči pod pazduho, ko se po brezbriznosti svojih vernikov ka-haja v največji gmotni zagati. Njegove besede pa menda niso napravile po-sebnega vtiska na župljane, ker se mu je zdelo potrebno zabrenkati na še bolj občutljivi struno. V živih pretresljivih barvah je jel slikati škofovo uboštvo in tožil in tarnal, da bi se ga še kamen usmilil. Dragi poslušalci, je rekel žup-nik, Vi živite v blagostanju, a se ni malo ne brigate za škofove zavode v Št. Vidu, kamoli da bi še zanje kaj žrtvovali. Vaš višji duhovni pastir pa trpi glad in žejo, trpi pomanjkanje samo zaradi tega, ker žrtvuje vse, kar ima, za zavode sv. Stanislava; da, pri-godilo se je že celo, predragi v Kri-stusu, da provzvišeni knez in škof ni mogel ob tednu preob-leči sveže srajce, ker je vse, vse dal za zavode... Tako je govoril na srce svojim župljanom župnik Grčar. Ako jih je s svojo pridigo toliko genil, da so dovolj globoko posegli v žep, ne vemo; mi smo bili gnjeni in v dno srca se je nam zasmilil ubogi, ubogi škof Tone. Najzadnji med nami preoble-če vsaj vsak teden srajce, a on, na-slednik apostolov, služabnik božji Anton Bonaventura nima niti toliko sredstev, da bi se na „Gospodov dan“ odel v oprano perilo! Ubogi ubogi škof Tone, smiliš se nam res do srca! Niti sveže srajce nimaš, o, o, kako je to hudó!

— **Vse ve in zna!** Cesar Viljem zna vse in ve vse. Ni ga pro-blema, ki bi ga on ne znal rešiti, ni je stvari, o kateri bi on ne mogel izreči avtoritativne sodbe. Doslej je bil v tem edini mož na svetu in ni imel nobenega tekmeča. Zfaj pa mu preti nevarna konkurenca. Naš dični dr. Janez Evangelist Krek ve tudi vse in tudi zna vse. V vseh stvareh je mojster. Sicer se med nebom in med zemljo stvari, o katerih se po pesnikovem zaurdilu filozofom niti ne sanja, ali tedaj, ko je bil skovan ta krilati izrek, še niso poznali tr-mistiške filozofije, katero tradira ljubljanskim lemenatarjem dr. Janez Evangelist Krek. Ta tomistiška filo-zofija je pripravila Kreka do tega, da ve vse in da zna vse. Pesnik je in filozof, teolog in sociolog, politik in kmetovalec, upravni strokovnjak in gledališki reformator in kdo ve kaj še vse. Vse ve in vse zna. Zdaj je napovedal predavanje o norosti in o norsih. Če bo predaval, kakor upamo, po lastnih skušnjah, ki so jako bo-gate, potem utegne kaj poučnega po-vedati in še zasenčiti vsenzalsko slavo cesarja Viljema, ki tudi vse ve in zna vse — tako površno, plitvo in diletantsko kakor Krek, ki je res Janez, pravi Janez in kateremu se bo po predavanju o norosti in o norsih lahko reklo, da je Janez vseh Ja-nezov.

— **Kranjski kaplan v „Po-lizeiblattu“.** Zadnja številka poli-cijskega lista za Kranjsko prinaša tir-nico sodne oblasti za ubeglim zaradi nečistosti preganjenim kaplanom. Ta poziv je vsekakor policijskim organom prepozno došel, ker po ljudski govoric-i je ta kaplan že onkraj velikega morja in se na gorkem v pest smeje avstrij-skim sodiščem, ki še le tedaj iščejo hudodelske katoliške duhovnike, kadar so ti že na varnem. Javna tajnost je da je škof Jeglič osebnó pripo-ročil Lavriču naj pobegne v Ame-riko in mu za to dal tudi potrebnih denarnih sredstev. Lep škof to, ki pomaga ubežati duhovnikom, ki bi se morali pri sodišču vsled dejanj proti npravnosti kaznovati.

— **Občinske volitve v Med-vodah.** Vlada se je končno le sga-nila in po preteku pol leta prisilila župana Smovca, da je imenik volil-cev postavil na ogled od 18. t. m. Takoj po pregledu imenika se da spoznati, da je Smove zopet naredil neki švindol. V I. razredu je 32 vo-

lileov, med temi ravno polovica čast-nih članov, ki so razen dveh vsi klerikalci. Davkoplačevalcev je v I. razredu komaj pet, vse druge so po-tienili v II. razred. Pa naj delajo še tak švindol, prišli bomo vseeno do tega, da Smove ne bode dolgo uganjal svojih volilnih sleparij. Tiste častne občane naj bode pa sram, da bodo prišli reševati Smovca — samo-srajčnika s svojimi glasovi. Zares le-poga župana imamo, ki je bil že 16-krat kaznovan. Politična oblast je lahko pónosna na takega župana. Smove je tudi obljubil dati škofu za zavode ves zaslužek prihodnjega leta, če bode še župan. Zato ima škof tako dopadajenje nad to katoliško švedro, ker mu obljubuje za bisago. Poma-rančar v Preski in Brajec v Sori tudi agitirata za Smovca. Zares poštení tepei so tisti volilec, ki bodo še vo-lili Smovca.

— **Žrtov razmer.** Znana je mnogim ljubljanskim in drugim is-ljetnikom restavracija v Goričanih pri Medvodah. Pet let je bil tukaj re-stavrater gospod Kolenc, katerega restavracija je bila na dobrem glasu. Boljše postrežbe ni bilo šeteti, jed in pijača je pa bila tudi dobra in okusna. Le eno napako so zasledili klerikalci pri Kolencu in ta je bila, da je bil g. Kolenc odločen naprednjak, ki je imel v svoji restavraciji samo na-predne liste. Posebno je bodlo v oči znano prisrčno iz Preske, ki sliči tudi na ime Pomarančar. Ta je na-ščeval nekaj delavcev proti Kolencu. Izmislili so si neverjetno hudobijo. G. Kolencu so podtaknili, da prodaja črveno meso. Na Dunaj pa so pisali na centralo Leykamovih papirnic, da je Kolenc slab restavrater, ki je z delavci »grob« in jim daje slaba je-dila. Centrala na Dunaju se je ustra-šila gonje, ker se ji je grozilo, da bodo delavci štrajkali in je odpove-dala na ljubo klerikalnim hudobcem g. Kolencu restavracijo. V kratkem odide vsled tega g. Kolenc iz Gori-čan in se nastani v Ljubljani ter bode prevzel neko ljubljansko znano gostilno. Tako je postal poštení mož žrtve znanih klerikalnih razmer.

— **Uboga slovenščina!** Kako se dela z našim jezikom na državnih zavodih, naj nam služi v dokaz list, na katerem se potrjuje srednješolcem, da so plačali šolnino. Dotični list nosi na zadnji strani pod nemškimi tekstom to-le slovensko besedilo: Sprejmo prejemno potrdilo in poloznico noj šolar ustrezno po-piše ter opravi s šolninskimi znam-kami, ki jih je prilepljati potanko na določeno jim mesto. Šolninske znamke moči je med 8. in 25. dnem vsakega meseca, če se opravi iznos novcev, povedan na njih, dobiti pri c. kr. deželnih glavnih blagajnicah, finančnih deželnih blagajnicah in de-želnih izplačevalnicah, dalje pri vsa-kem glavnem davkovnem uradu in vseh davkovnih uradih onih krajev, v katerih bivajo državne srednje šole. Položnico na levi strani odreže in pridrži si ravnateljstvo državne sred-nje šole, a prejemno potrdilo dá na-zaj šolarju, kateri naj ga leto dni skrbno brani in na zahtevek poka-že, da mu ne bode treba šolnine še enkrat plačevati. — To je naravnost škandal! Tako se mrevari sloven-ščina že leta in leta, a med našimi slovenskimi srednješkolskimi ravnatelji ne najdemo nikogar, ki bi povzdi-gnil glas za stiskani svoj materni je-zik in na pristojnem mestu primerno podušil nemško gospodo, kako se glasi gori imenovani tekst v pisni slovenščini! Kako naj se potem od dijaka zahteva, da bi pisal pravilno slovenski, če se mu dajo take slo-venske tiskovine, da mora biti vsa-kega Slovenca sram, da so take!

— **Bankerotni socijalno-demokratski konsum v Ljubljani** še vedno straši svoje uboge člane. Zadnji čas so dobili tisti, ki so bili še dolžni svoje deleže, bo-žično darilo v podobi „plačilnega po-velja od konkurzne uprave. Plačali bodo kakor drugi, ki so svoj delež po-ložili takoj in brez pomisleka. Če se uvažnje, da je bilo kakih 150 zadružnih članov, delež pa po 20 K, znaša to lepo vsoto 3000 kron. Vsa ta denar

je izgubljen. Povrhu pa še tisti denar, ki so ga dala nekatera strokovna društva. Je bilo pač lepo gospo-darstvo v konsumu in bivši upravni odbor s čevljarjem Breskvarjem vred, naj si vzame patent! Posebno zadnji, kije faktično gospodaril, kakor je hotel. Ta si je precej zboljšal svoj položaj, kajti prišel je k polnemu koritu, in je bilo morda to sploh glavna stvar pri celem konsumu. Vedel je dobro, zakaj je hotel imeti konsum, drugi pa so se slepo usedli na lim. Za občno ko-rist konsumnih članov se je prokleto malo skrbelo. Saj so imeli ljudje, ki so jih nalovili obskurni strankarski pri-ganjači za ta konsumski švindol le škodo. Dobili so slabo blago za denar in povrhu so izgubili svoje deleže. Da so bili poštení, a nerazsodni ljudje na najgři način izrabljeni, se ne da tajiti. Naj bo to vsem delavcem in tudi dra-gim v svarilo. Ni vse zlato, kar pon-ajajo socijalni demokrati! — Oslepar-jeni konsumarji.

— **Misijon na občinske stroške.** »Primorcu« se poroča, da je v Vrtojbi nasnanil 17. t. m. pri popoldanski službi božji vikarij, da se vrši po novem letu tam misij-on. V svojem nasnanilu je a peli-ral na županstvo, naj mu priskoči na pomoč s de-narno podporo, ker pri mino-lem misijonu je imel okoli 200 K stroškov, vkljub temu, da so mu že-nice znosile v farovž precej jajec, masla in drugih takih reči. Ako žu-panstvo ne da podpore, zagrozil je vikarij, da se misijon ne bo vršil. Sirašna nesreča bi bila to! Ko se je zadnjikrat vršil misijon v Vrtojbi, so izprešali 800 K »almožnek« iz ljudi. Vsi od prvega do zadnjega so morali (!) iti k spovedi in obhajilu; kdor pa bi tega ne storil, zažugal je vikarij, da se njegovo ime javno oznani na leci. Ko je neki mladenič, ki je bil zaradi bolezní že ves ple-šast, prošil, naj bi ga doma izpove-dali, ali pa vsaj v farovžu, vlekel ga je fanatični jezuit po celi cerkvi k spovednici, da so se ljudje zgrajali nad tem. Pričakovati je, da občinski zastop v Vrtojbi principijalno od-kloni vsako podporo za »sveti« misijon — dandanes je že vse sveto, kar prirede naši fanatični in politikujoči božji namestniki — ker to bi bila sramota za občino, ki ima drugih potreb čez glavo in jih komaj zmaguje. Farška požrešnost je že res brez vseh mej!

— **Društvo slov. učiteljic** zbornje 29. decembra ob 10. uri dop-v slov. Srazednici pri Sv. Jakobu v Ljubljani. Na dnevnem redu je razgo-vor o regulaciji plač in podpisovanje peticije na dež. zbor na zboljšanje gmotnega stanja učiteljic. Odbor vabi vse učiteljice člane in nečlane društva.

— **Pomaknitev učnih moči v višji plačilni razred.** Deželni šolski svet kranjski je v svoji seji dne 14. t. m. pomaknil več učnih moči v višji plačilni razred. Iz II. razreda v I. pridejo: g. Ivan Leban, nadučitelj v Trebelnem, gosp. Franc Jeglič, nadučitelj na Dovjem, gosp. Josip Žirovnik, nadučitelj v Gor-jah, g. Avgust Kleč, učitelj na nemški šoli v Ljubljani, g. Matija Hiti, nadučitelj v Dobu, gđ. Ana Podrekar, učiteljica na Vidu, g. Ludovik Stiasny, nadučitelj v Zagorju in okrajni šolski nadzornik v Krškem; iz III. v II. razred: gosp. Franc Gärtner, učitelj na drugi deški šoli v Ljubljani, gosp. Franc Povše, učitelj v Osilnici, g. Franc Lovšin, nadučitelj v Vinicah, gosp. Karel Završnik, učitelj v Duplji, gosp. Franc Schiffrer, učitelj na nemški deški šoli v Ljubljani, gosp. Josip Pero, nadučitelj v Kopriv-niku, g. Ivan Dermelj, učitelj na Polici, g. Luka Blejce, učitelj v Trzinu, gđ. Marija Ularici, nad-učiteljica v Novem mestu, g. Lu-dovik Fetič-Frankheim, nad-učitelj v Mokronogu, g. Franc Čr-nagoj, nadučitelj na šoli na Karo-linski zemlji, g. Mihael Verbič, učitelj v Sodražici, g. Mihael Me-žan, učitelj v Studenem, gđ. Ma-rija Bernot, učiteljica v Sodražici.

— **Dalje v prilogi.**

g. Karel Mataja, učitelj v Radovljici; in IV. v III. razred: g. Frano Jaklič, učitelj v Dobropolu, gosp. Ferdinand Reiniger, učitelj v Zgornji Sotli, g. Ivan Wittne, učitelj v Polomu, g. Andrej Rapč, nadučitelj v Smledniku, gosp. Josip Svetlišč, učitelj v Škofji Loki, g. Frano Germ, učitelj v Kopanju (v rabi na gluhozemnici v Ljubljani), ga. Pavla Zirer, učiteljica v Krškem, g. Karel Miklitsch, učitelj v Trzinu, ga. Ivana Nagu-Zalokar, učiteljica v Orehku, gđa. Amalija Carnelli, učiteljica v Hrenovcih, gospa Marija Benedičič-Franke, učiteljica v Škofji, g. Frano Mlakar, učitelj v Šmartnem pri Ljubi, g. Emil Gustin, učitelj na Jesenicah, g. Mihael Kosec, nadučitelj v Dragatušu, g. Anton Bezeg, učitelj v Gošah, gđa. Jerica Zemljan, učiteljica na Studencu, g. Ivan Loser, učitelj v Stalearijah, gosp. Rudolf Zore, učitelj v Komendi-Št. Peter, ga. Stanislava Mahkota Zarnik, učiteljica v Voklem, gđa. Karolina Han, učiteljica na Dobrovi, gđa. Pavlina Tomšič, učiteljica v Višnji gor, gospa Elvira Bernot-Vipava, učiteljica v Velikem Podlogu, gosp. Alojzij Potočnik, učitelj v Rače, g. Anton Kerže, učitelj v Babnem polju, gđa. Albina Golob, učiteljica v Semiču, g. Frano Mercina, učitelj v Vipavi, gđa. Amalija Kotlušek, učiteljica v Gorenjem Logu, gđa. Marjeta Žele, učiteljica v B-gunjah pri Cerklji, gđa. Franja Bayer, učiteljica v Grahovem, gđa. Helena Junowicz, učiteljica v Kočevju, gđa. Leopoldina Tomšič, učiteljica v Ribnici, gđa. Marija Praprotnik, učiteljica v Rače, pri Krškem, gđa. Marija Antončič, učiteljica v Borovnici, gđa. Marija Hacin, učiteljica na Dobrovi pri Kropi, g. Josip Zupančič, učitelj v Dolenji vasi, gosp. Ivan Schmeidek, učitelj na Rovih. Ta pomaknitev stopi v veljavo s 1. januarjem 1906.

— **Učiteljske vesti.** Nadučiteljem so imenovani učitelji: Fran Silvester v Črnem vrhu, Anton Vidmar v Čatežu in Rafael Zupanc v Podkraj, ki vsi ostanejo na dosedanjih mestih, dalje Anton Kadunc v Ribnici za Stari trg pri Poljanah in Frano Borštnik v Trzinu za Dobrovo. Na dosedanjih mestih sta definitivno nameščeni: Suzana Baloh v Ihanu in Avgusta Lunder na Raki. Premeščeni sta učiteljici Ana Grudnik-Paušič iz Blagovice v Breznico in Marija Levstik iz Senožeča k Sv. Petru v Ljubljani. V začasni pokoj je stopila učiteljica Antonija Okorn v Kropi.

— **Ali je to pošteno?** Dunajsko učiteljsko je plačalo v drugi polovici letošnjega leta za knjižnice 25.000 K. Dunajska komuna pa ni vse leto 1905 plačala za knjižnice več nego 5000 K. Kam je šlo tistih 20.000 K? Ali je taka poštenost po božjih krščenih socialistov? Zakaj tega ne pove „Slovenec“?

— **V poljedelsko ministristvo** je poklican gozdarski praktikant g. Rudolf Lampe od svoje službe pri okrajni gozdarski inšpekciji v Novem mestu.

— **Iz politične službe.** Absolvirani pravnik g. dr. Fran Žužek je pripuščen k konceptni praksi pri političnih oblastih na Kranjskem.

— **Izpraševalna komisija za gimnazije in realke.** Gosp. dr. Karel Strekelj, izredni profesor na vseučilišču v Gradcu, je imenovan članom znanstvene izpraševalne komisije za učiteljsko na gimnazijah in realkah in za strokovnega izpraševalca za slovenščino in srbohrvaščino.

— **Imenovanje v rudniški službi.** Poljedelski minister je imenoval višjega rudarskega oskrbnika Ludovika Buchala v Istriji za rudarskega svetnika, inženjerja Jaroslava Sotola za strojnega nadzornika, Rudolfa Czegko v Celju za rudarskega svetnika in fužinskega oskrbnika. Fr. Gostiša v Celju za višjega fužinskega oskrbnika. Pisarniški človek Ivan Tušar in blagajnik Ivan Brennig, oba v Idriji, sta pomaknjena v IX. čin. razred.

— **„Ose.“** Včeraj je izšla sedma številka „Ose“. Na prvi strani prinaša podobe deželnega predsednika in njegovega mentorja dr. Šusteršiča v zanimivem sestanku. Druga podoba nam kaže slovenskega svetnika dolenjskih in belokranjskih železnice „St. Schuelius“ v posvečenem haveloku stoji na kamnu in drži lokomotivo. Ob straneh ga kratkočasi dva birokratska genija. Poleg tega opozarjamo zlasti na nadaljevanje legende o svetem Frančišku s Kamna, na utrinke „O novem slovenskem kralju“ in na „Pesem o moralni“. Posamezne številke „Ose“ se dobe povsodi, kjer prodajajo „Slovenski Narod“.

— **Repertoar slovenskega gledališča.** Na praznik sv. Štefana, dne 26. t. m. pop. ob 8 uri F. S. Finžgarja narodna igra „Divji lovec“, — zvečer Straussova opera „Cigan barona“ za neparabonente. — Dne 28. in 30. novembra Piarquetova komična opera „Zvonovi korneviljski“. — Na Novo leto pop. „Carjev kurir“, — zvečer „Zvonovi korneviljski“. Drama študira Tolstega drama „Vstajenje“ in Šolbovo najnovejšo veselico „Njen sistem ljubosti“; opera pa Webrova „Čarostrelci“ in Verdijevega „Rigoletta“. Tekom meseca januarja bo sta gostovali gospa Irma Polakova (v operi) in gospa M. Dimitrijevičeva (v dramu).

— **Družbi sv. Cirila in Metoda** v prid bo po sklepu svoje odbora seje iz dne 3 t. m. koletovala občina Partinje blizu Maribora odale vsa svoja uradna pisanja. — Slava srenji, ki je prva storila na slovenski zemlji ta korak. Upamo, da ji kmalu slede več srenje; potem mesta — prvo, se ve, naša bela Ljubljana.

— **„Splošno slovensko žensko društvo“** priredi v sredo 27. t. m. javno predavanje v veliki dvorani Mestnega doma. Predava v imenu „Solske Matice“ gosp. ravnatelj H. Schreiner iz Maribora „O otroških igrah in vzgoji“. Kakor čujemo, vlada zlasti med učiteljsko veliko zanimanje za to predavanje. Gospod predavatelj bo tudi odgovarjal na event. vprašanja. Začetek ob pol osmih zvečer. Vstop prost in vsakomur dovoljen.

— **Najlepše božično in novoletno darilo** daš svojemu sinu, sorodniku ali prijatelju, ako mu kupiš delež po 1 K v narodnem srečkalnem društvu „Nada“ v Ljubljani. S tem koristiš ne le obdarovanca, nego tudi eminentno narodnemu podjetju, ki ima namen pomnožiti kapital za realizovanje slovenskega vseučilišča v Ljubljani ter za ustanove slovenskih vseučiliščnikov. — Društvo „Nada“ nakupuje varne srečke, razdeljuje med člane dobiček ter nalaga del čistega dobička v zgoraj navedeni namen, čigar uresničenje mora biti pač vsakemu zavednemu Slovencu ideal. Zatorej bi ne smelo biti rojaka, ki želi, da dobimo čimprej slovensko vseučilišče, brez par deležev društva „Nada“. Deleži se dobe pri „Ljubljanski kreditni banki“. Tak delež je najlepše narodno darilo za Božič ali za Novo leto!

— **Akademsko ferijalno društvo „Sava“ v Ljubljani** priredi dne 5. januarja 1906 v veliki talniški dvorani „Narodnega doma“ svoj ples pod pokroviteljstvom narodnih dam ljubljanskih. Pri plesu svira polnoštevilna ljubljanska družbena godba. Eventualna pojasnila daje društveni odbor vsak dan od pol 2 do 3 ure popoldne v društvenih prostorih v „Nar. domu“!

— **„Slavčeva velika maskerada“** se vrši v nedeljo dne 4. februarja 1906

— **Pevsko društvo „Ljubljana“** priredi v torek dne 26. dec. t. m. koncertu restavracije pri „Levu“ na Mariji. Terezije časti svoj članom in prijateljem društva božično s slededim sporedom: petje, komični prizor, živa slika, šalija tombola in solo nastopi. Vstopnina 30 vinarjev za osebo, otroci prosti. Začetek ob 8 uri zvečer. P. n. podporni člani so vstopnine prosti. Ker so se leti večer še vsako leto odlikovali z izborno zabavo, pričakovati je tudi letos številne udeležbe.

— **„Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo“** priredi na sv. Štefana dan, t. j. dne 26. decembra t. l. v veliki dvorani „Mestnega doma“ občajno božičevanje.

— **V. redni občni zbor slov. trgovskega društva „Merkur“** se vrši v soboto dne 6. januarja 1906 na Sv. Treh kraljev dan ob 2 uri popoldne v društvenih prostorih s občajnim dnevnim redom.

— **Trgovski ples** priredi kakor vsako leto slovensko trgovsko društvo „Merkur“ dne 1. februarja 1906 na predvečer Srečnice. S predpripravi je odbor že začel.

— **Dobrodelni klub v kmetu Ciril in Metodovo društvo** se je ustanovil v gostilni pri starem Zajcu na R. maki cesti št. 4. Gospodje prijatelji zdor rad podpira Ciril in Metodovo društvo, naj se šim prej vpiše v ta dobrodelni klub. Natančnejša pojasnila se zvedo v klubu sobi.

— **Slovensko pevsko društvo „Lipa“** priredi v nedeljo dne 31. decembra „Slovstrov večer“ na Martinovi cesti št. 32 v gostilniških prostorih g. Poljšaka. Spored: Petje, igra, in drugo. Vstopnina za osebo 40 v., otroci prosti. Začetek ob 8 uri zvečer.

— **Poroči se** dne 26. decembra učitelj gosp. Avgust Tomič z gospojo Josipino Krakarjevo, učiteljico rodnih del.

— **„Mi smo Slovenci!“** To zadržilo čujemo večkrat med ljubljanskimi obrtniki. Vsak ljubljanski obrtnik pa ne more izreči s popolnim prepričanjem tega zadržila, tako n. pr. ne tesarski mojster gosp. Frano Pust. Tesarju g. Ivanu Anžiču iz Štepanje vasi je izdal popolnoma nemško spričevalo, da je delal pri njem 13 let v njegovo popolno zadovoljnost. Tudi v delavski knjižici omenjenega Anžiča se šopiri le blažena nemščina. Ko je Anžič Franca Pusta oz. njegovega namestnika Avguština Pasta opomnil, zakaj mu v knjižico piše nemški, dobil je resen odgovor, češ, „je že tako“. Pripomnimo še, da ima g. Pust na prostoru, kjer izvršuje svojo obrt, z velikimi črkami napisano Franz Pust. Čemu je vse to potrebno in koristno, si ne vemo raztolmačiti in morda si tudi g. Pust glede tega vprašanja ni docela na čistem.

— **Skrajna umazanost.** Znano je, da mestna mlekarja prodaja toliko mleka, da ji ga vsak dan zmanjka, tudi če bi ga imela še enkrat toliko na razpolago. Zlasti ta teden se ljudje kar tepo za mleko, ki je izborni in ki stane liter le 8 kr. Seveda mlekarice, ki pripeljejo mleko vsak dan v Ljubljano, izkoristijo tako lepo priliko, kot je ravno pred božičnimi prazniki, in dvigajo cene, kolikor morejo. No, to je že nekak njihov privilegij, ki se razteza razen mleka tudi na druga živila. Javno pa moramo pribiti, da je skrajno umazano, da hodijo gotovi ljudje v mestno mlekarjo kupovat mleko po 8 kr. liter, katero potem prodajajo po 10 kr. in dražje. Tako kupovalka in prodajalka je bogatinka Ivana Vodnik na Radeckega cesti. Ženska ima grunt, sedi na mnogobrojnih tisočakah, a v kljub temu pošilja svoje dekle v mestno mlekarjo po mleko, katero prodaja najrevnejšim ljudem za dobiček. Ubožne rodbine morajo gledati na vsak krajcar, rade bi dobile mleko v mestni mlekarji za navadno ceno, tako so pa navezane na osebo, ki mleko že prej kupujejo. To je res že skrajno umazano!

— **Iz seje glavnega močvirskega odbora.** Glavni močvirski odbor je imel 21. decembra t. l. sejo, v kateri se je iskala predvsem na predlog oddeelnika, višjega inženjerja g. Fr. Žužka deželnemu odborniku g. Fr. Povšetu zahvala za njegovo delovanje in za njegov trud, da se je sprejel zakonski načrt za osuševanje barja. — Nato je odbor g. Verbič stalvil vprašanje od načelnika, kdaj da se utegne prirediti z regulacijskimi deli, ker se občinstvo za to živo zanima. — Načelnik, višji inženjer g. Sbrisaj odgovarja nato sledeče: Na to vprašanje je težko točno odgovoriti, ker ni znan čas, kdaj se bo izposlovalo zakonskemu načrtu najvišje potrjenje. Tudi ni znano, koliko časa se bo potrebovalo, da se sklene končno v § 6. zakona določeni dogovor med o. kr. poljedelskim ministristvom, med kr. odborom in med močvirskim odborom. Lažje pa je odgovoriti glede časa, ki se bo potrebovalo za razna pripravljena dela od dne odobrenega dogovora pa do fiktivnega pričetka dela. Če odgovarjam na to vprašanje ne storim tega tolikanj kot načelnik, marveč hočem izraziti le svoje mnenje, kot inženjer, ki posna tosadnevne načrte in ki stoji na stališču, da se pri takem obsežnem delu ne sme nič prenegliti. — Predno hoče zakon in dogovor perf. kina, je nedoloteno, sodeč pa po drugih javnih manjših delih, utegne se za to potrebovati 9 mesecev. Ko bo ta administrativna pot končana, se bo moglo šele misliti na sestavo stavbnega vodstva, ki naj bo vsakakor urejeno po predlogu Podkarskega, če se hoče podjetje uspešno prirediti in končati, in ako se hočemo ogniti vsakojakim konfliktom. Za sestavo stavbnega vodstva računim 2 m. sren. Načrt potrebuje danes, po 22 letih marsikatero popolnitve. Napraviti bo rasne detajle, ki jih v projektu ni, rešiti bo vprašanje glede novh mostov. Pregle-

dati bo natanko stavbne pogoje ter jih prilagoditi sedanjemu stavu na podlagi pridobljenih praktičnih skedenj. Potreba na Ljubljani od Guberjevega kanala navzgor natanko premeriti s vsami hišami ob bregovih ter napraviti situacijski načrt v večji meri. Le na podlagi takega načrta je mogoče v naravi točno in hitro delati. Za vsa ta dela računam 6 mesecev. Neto se bodo šele razpisala dela. Za razpis bo treba roka najmanj 2 mesecev, da se trdke o vsem natanko pouče. Doše ponudbe bo moralo stavbno vodstvo natanko pregledati. Čas kak mesec potem bodo trdke megle stoprav z delom prirediti, seveda če bošta baš takrat to letni čas pa stanje vode dopuščala. Ta analiza časa nam kaže 23 do 24 mesecev ali približno 2 leti, predno se bo moglo z delom prirediti. Gotovo si vsak želi, da bi se z deli prej prišlo, a ni dosti upanja. Tudi ne kaže cele zadeve prenegliti. Podjetje je jako obsežno, zato treba prej vsa tehnična in administrativna vprašanja urediti, sicer nastanjo lahko prav neprijetne posledice, ki bi vplivale tudi na končne stroške. Temu mnenju se je pridružil tudi nadinženjer g. Žužek, odbornik Verbič pa je izrazil željo, da se ta izjava obelodani.

— **Šišenska čitalnica** ima na sv. Štefana dan, 26. decembra, svoj običajni redni občni zbor. Posebnih vabil se ne bo razpošiljalo. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **O razmerah na Jesenicah,** kakor so bile nedavno opisane v našem uvodnem članku, razpravlja občinske tudi praška „Politika“.

— **Klerikalni junaki.** Piše se nam iz Žirov: Za novo farno cerkev pripravljamo les. Zvozili smo že lepo število smrek na določeni prostor. Da se delo lepo vrši, pa ni vseh našim klerikalnim junakom, ki so v noči od 17 na 18 t. m. vzeli eno smrekovo deblu in je vrgli v vodo Suro in pri tem še most poškodovali. Če se klerikalno junaštvo ne da drugače pokazati, je pa res zelo klaverno!

— **Bratno in pevsko društvo „Toplice“** priredi na Slovestrov večer veselico s petjem, deklamacijo in veselico „Eao uro doktor“. Veselica se vrši v prostorih gospe Ljudmille Millitz na Toplicah. Začetek ob 7 uri. Vstopnina I prostor 80 h, II prostor 60 h, III. prostor 40 h, stojišča 20 h. Rodoljubi iz bližnjih krajev se najlahkotje vabijo.

— **V pojasnilu** na „Slovenca“ od dne 19. t. m. št. 289. Iz Belokrajne smo prejeli naslednji dopis: Mnogo sem radi razprodaje graščinskega posestva imel že osebnih pogovorov z različnimi strankami, največ s strankami dragutneke fars; da pa se teh pogovorov zanašam obvarujem, mi je prav ljubo, da imam čast javiti in pojasniti kupne zadeve javno. Moj pokojni tast in jaz sva kupila posestvo Krupa 28. oktobra 1904; 8 dni po sklepu kupne pogodbe mi je ljubi tast in sokupec umrl, in ostal sem, kakor „Slovenec“ pravi, sam. Kupila sva posestvo, kakor je vobče znano, za 340.000 K, in sicer vsak na polovico kupa, zgube in dobička, in tudi plačila do vinarja vsak na polovico. Čez svojo polovico posestva je pokojni disponsiral takole: svoje dediče je odpravil deloma z zemljiščem, deloma v gotovini, za glavno svoje dedinjo je pa imenoval svojo soprogo, gospo Franjo Makar, katera je sedaj moja soderuga. Da sem pa jaz popolnoma opravičen prodajalec tega posestva, naj služi v pojasnilo, da imam od pokojnega tasta in njegove dedinje generalno pooblastilo, o čemer se vsak lahko osvedoči pri c. kr. okrožnem sodišču v Novem mestu, katero vodi zapuščinsko obravnavo. Kar se tiče sklepanja kupnih pogodb, sem pojasnil vsakemu kupcu na tanko, da se vse takoj uredi, ko bode zapuščinska obravnava dovršena in posestvo prepisano na glavno dedinjo, ker poprej, gospodič žrnogled, ni mogoče; razen tega mora biti posestvo tudi razmerjeno, da bode dobil vsak kupljeni komad svojo parcelno številko, kar se bode vse v teku prihodnje spomlad dovršilo. Kar se tiče trditve, da pobiram celo kupnino, bode povedano, da je to grda laž, ker sprejemam namreč, kolikor kdo da, in sicer eno četrtino ali polovico kupnine, ostalo kupnina si ima vsak kupec pravico pridržati toliko časa, dokler ne bode posestvo čisto nanj prepisano. Ker zdaj ni nobenega drugega sadrika, kakor zavlečena zapuščinska obravnavo od strani hrvaških uradov, naj se vsak kupec popolnoma pomiri in mirno spi, onemaj, kdor dvomi na moji izjavi, sem pa pripravljen vsak dan vrniti mi dano kupnino, da jim ne bode treba biti v skrbeh. Glede dedičev pokojnega gospoda Makara ne bode treba nikomur kupevati pravnih kolekov, ker so se vsi kupei enoglasno izjavili, da se soglašajo z oporoko, katere pripoznajo, torej je zadeva v najlepšem redu. Za razkladanje takih reči imam sicer malo prestege časa, če pa žrnogled še kaj

želi izvedeti od mene, sem mu vsak dan pripravljen dati izjavo o tej ali oni zadevi; mislim, da bi bilo bolje sanj, da pometa pred svojim pragom in si najame voznike, da mu blato odvažajo. — Gradac, dne 20. decembra 1905.

— **Julij Mazelec,** veleposelnik itd.

— **Zastuženo plačilo.** Iz Vipave se nam piše: „Slovenec“ je prinesel v svojem, dne 9. t. m. izdanem listu št. 281. med dnevnimi novicami notico iz Vipave, naslovljeno „Preganjani Miklavži“. V Vipavi je bila namreč zaprta šola, zaradi škrtice ki je v trgu in v okolici novembra in prve dni decembra t. l. hudo razajala in zahtevala mnogo žrtv. Toda š g. kapelana M. Šušlja, ki je predsednik vip. izobraževalnega društva, to ni metilo ter je brez vseh naznanil poučeval šol. otroke v petju ter tudi priredil Miklavžev večer, dasi je vedel za sanitarne odredbe in za prepoved prireditve Miklavževega večera. Županstvo bi bilo lahko siloma razgnalo ta večer, ki bi bil pri normalnih razmerah prirejen „hvalevreden“, toda z ozirom na že zbrane otroke se ni hotela rabiti sila. Vendar pa je imel preč. g. dekan Erjavce, ki je bil pri večeru navzoč, korajžo, obč. svetovalcu, ki je prišel povedat, da se večer ne sme vršiti, zakričati „sram vas bodi.“ Oba „častita in prečastita gospoda“ sta se imela večerjati zaradi teh deliktov pred tuk. okr. sodiščem zagovarjati; oba sta bila obsojena vsak po 30 kron denarne globe in v povrnitev kazenskih stroškov.

— **Iz Zagorja ob Savi** se nam piše: Dne 16. decembra t. l. se je vršil občni zbor prepotrebne „Narodnega bralnega društva“ v gostilni g. M. Weinbergerjeve. Odbor se je konstituiral sledeče: okrožni zdravnik g. dr. Tomo Zarnik, predsednik; nadučitelj g. Janko Levstik, podpredsednik; učitelj gosp. Janko Štepišnik, tajnik; uradnik g. Ferdo Poljšak, blagajnik; učitelj g. Matija Pelko, knjižničar; odbornika brez portelja: gg. učitelj Kozjak in oskrbnik Tomažin. Društvo si naroči sledeče časnike in zbornike: „Slov. Narod“, „Slovenec“, „Sot“, „Edinost“, „Naš List“, „Domovina“, „Omladina“, „Učit. Tovariši“, „Slovenski Sokol“, „Glas Naroda“, „Kmetovalce“, „Zvon“, „Slovan“, „Slovenska Matica“, „Slovenska knjižnica“. Izmed hrvaških publikacij: „Prosveta“, izmed nemških „Megendorfer Blätter“. Gospod predsednik dr. Tomo Zarnik daje društvu na razpolago: „Naši zapiski“, „Rdeči Prapor“, „Laibacher Zeitung“, in „Neues Wiener Tagblatt“. Gospod Tomažin ravnotako: „Planinski Vestnik“, „Obstler landwirtschaftliche Zeitung“, „Wienzeiter“, „Nützliche Blätter“ in „Weinlaube“. Med slučajnostmi se sklene naročiti važno brošuro „Iz naroda za narod“. Dalje svetuje g. Tomažin, naj društvo deluje na to, da se razširijo časopisi, zlasti „Slov. Narod“ med naše kmetovalce, ki kaj radi bero. Gospod nadučitelj Janko Levstik, knjižničar stalne „Prosvetne knjižnice“, predlaga, da se društvena knjižnica, broječa nad 500 zvezkov, ki se pa kaj malo uporabljajo, popularizira, t. j. da se sdruži le ta s „Prosvetno knjižnico“, ki je v kratkem času (od 8. januarja 1905 do 16. decembra 1905) izposodila že okrog 1600 knjig. To je pač dokaz, kako naše ljudstvo rado sega po dobrem berilu, samo če ga ima. Predlog se odkaže v pretres odboru, ki naj sporačumno s „Prosveto“ v najkrajšem času reši to velepomembno zadevo. Konec nekaterih manj važnih nasvetov in predlogov zaključil g. predsednik zanimivi občni zbor. — Krasno bakljado in podoknico je priredil „Zagorski Sokol“ svojemu vrlenu, neustrašnemu starosti g. dr. Tomo Zarniku ob priliki njegovega godu, dne 21. decembra s pomočjo „Pevskega kluba Zagorje“ in slavne rudniške godbe. Dčenemu, vrlo priljubljenemu g. dr. Zarniku kličemo tudi mi: Na mnoga leta v boju za naše narodne svetinje!

— **„Domovina“** bo prišla z novim letom izhajati trikrat na teden. Cena bo za leto 12 K.

— **Red železne krone III. razreda** je dobil deželni šolski nadzornik štajerski, g. Peter Stornik, ob priliki svojega vpokojenja.

— **Iz štajerskega deželnega šolskega sveta** je izstopil vsučenščni profesor dr. Kratter.

— **Poskušeni umor.** Frano Pečar v Dvorjanah pri Vurberku na štajerskem je svojega tasta Janesa Majhena zvalil v klet, ko ni bilo nobenega človeka doma, in začel nanj streljati. K sreči ga ni hudo poškodoval. Ko je tast zbehal iz kleti, šel je Pečar k orožnikom pravit, da ga je hotel Majhen ustreliti. Pri preiskavi so seveda orožniki opravili resnico na dan in Pečarja zaprli.

— **„Sokolski dom“ v Prvačini na Goriškem.** P. še se nam iz Prvačine: Povečal si sidajo „Sokolske domove“, kjer se bistrijo po mi, kjer se navdušujejo mladeniči za narodno stvar, si krepijo miščaste ude, poslušajo velepomembne besede govornikov. Da nimajo domovi samo

1

mestu sedanje cerkve sv. Petra v Montoriju, drugi pa, da v nekdanjem Novem cerkvenem listu »Lancet« steklo za obezve pri ranah. Navadno steklo se namaze s karbolnim oljem ter se nato položi na rano, ki prav hitro zeli, ne da bi zapustila znakov rane. Na ta način se zdravijo rane baje polovico časa prej kot pod dose- danjimi obvezili, vrhote pa je mo- goče skozi stekleno obezvo rano vi- deti in preiskovati, ne da bi se obe- zve odstranjevala.

*** Obveze iz stekla.** Angle- škí zdravnik dr. Aymer priporoča v medicinskem listu »Lancet« steklo za obezve pri ranah. Navadno steklo se namaze s karbolnim oljem ter se nato položi na rano, ki prav hitro zeli, ne da bi zapustila znakov rane. Na ta način se zdravijo rane baje polovico časa prej kot pod dose- danjimi obvezili, vrhote pa je mo- goče skozi stekleno obezvo rano vi- deti in preiskovati, ne da bi se obe- zve odstranjevala.

*** Srečna Marijina družba.** Kakor poroča »Tiroler Landzeitung«, je v neki župniji doline Lehe izvo- ljeno za predsednico zveze Marijinih družb neko dekle, ki ga je 1. 1904 pro- glasilo sodišče za bedasto ter ga dalo pod kuratelo. To je celo oficijalnemu glasilu najhujših klerikalcev preveš- ter piše, da je bila izvolitev nerodna, ker provzroča posmehovanje »never- nikov«.

*** Nemška justica.** V Lu- besku je sodišče obsodilo nekega so- larja, ki še pri prvi bil, v eno- letno ječo, ker je ukradel za 25 penigov premoga. In dedek je moral takoj nastopiti kazen. In na samo to, poslali so ga v jetnišnico v Be- chto, kjer so ga zapirali skupaj s dvema starima hudodelcema, katerih eden je imel presedeti zaradi uboja 12 let, drugi pa zaradi spolnega posilstva dve leti.

*** 400 kilometrov v pa- sjem vozu.** V Tüsu rojeni maši- nist Vazilij Leveskij je hotel prav poceni potovati v London. Dasi je imel denar, vendar se je v Aleksan- drovi utihotopil v parji hlev brzoz- vlaka. Imel je srečo, ker se ni vozil s vlakom noben pes. Dasi se v ozkem prostoru ni mogel ganiti, vtrajal je do Berlina, t. j. 406 km. Šele v Charlottenburgu, kjer se vo- zovi anažijo, so ga izvlekli iz kletke ter ga zapirali zaradi goljufije.

*** Dijakovo maščevanje.** Pretečeni teden se je odigrala v por- tugalskem mestu Coimbra krvava drama. Profesorja dr. Refoiosa je ustrelil na ulici neki bivši dijak. Pred štirimi leti je padel pri zaključnem izpitu za dijak. To je dijaka tako razburilo, da je skle- til izprašujočega profesorja usmrtiti. V ta namen je prišel že dvakrat poprej v Coimbra, a dečkova mati je vselej opozorila profesorja, naj se varuje. Dijaka se prijel ter ga pozneje izročili v blaz- nico, iz katere je čez štiri leta prišel kot ozdravljen. Toda tudi štiri leta ga niso ozdravila njegove fiksne ideje. Ko je v soboto zvečer prišel profesor dr. Refoios iz knjižnice, zastavi mu blaz- než pot, odne si suknjo ter zavpije: »Ali se me spominjate?« Preden je mogel profesor odgovoriti, ustrelil je mladenič štirikrat ter na mestu ubil profesorja.

*** Vroča glava in mrzle noge.** Oboje je značilna bolezen posami pri ljudeh, ki mnogo sede v sobah. Posledice so katari in slaba volja. Te bolezni izvirajo iz napačne razdelitve krvi po telesu; s krvjo prenapolnjeni možgani, zastajanje krvi v spodnjih delih telesa in po- manjkanje krvi v nogah. Le pre- mnogi ljudje ne gledajo na te sim- ptome, ki značilno kažejo motenega zdravlja. Da se temu odpmore, je v prvi vrsti treba skrbeti za noge z raznimi ali gorkimi kopelmi vsaki dan, za anáže, suhe in dovolj velike no- gavice in za komode čevlje. Drugo le- borbo sredstvo je gibanje. Kdor mora mnogo sedeti, naj se vsaj od časa do časa v sobi vdrži na prstih, vpogiba in kroži noge itd. V prostem času pa naj mnogo hodi, posebno v gore, se drsa in teka, a vse to v za- dostno prostornih čevljih. Najboljši pomoček proti pritisku krvi na mo- žgane in mrzlim nogam pa je spre- minjanje zraka v spalnicah, pisarnah in šolah z rednim prezračevanjem, globoko dihanje pri odprtem oknu in zvezi s prostimi vejami.

*** Gumbi s slikami.** Na An- gleškem so začeli nositi moški te- lovničke s gumbi, na katerih so mi- niaturne slike priljubljenih žensk. Zato ljubice darujejo oboževanim svojim idealom križaste telovničke s takimi gumbi. Dovoljeno je seveda tudi imeti vsak gumb s drugo sliko, le v žensko družbo ni dobro zaha- tati s takim telovnikom.

*** Česta strahu** se nabaja v Gvandu v Afriki. Od straneh stojijo kostniki in tlakana je s človeškimi kostmi. Gotovo leže po vsej ulici kosti 12000 ljudi.

*** Dragulji Američank.** Naj- novejša moda med bogatimi ameriškim

ženakim svetom, je, da se pri vsaki javni priložnosti pokažejo šim najbolj obložene s dragulji. Dijamanti v la- seh, v ušesih, okoli vratu, vapest- nica, pasovih, na, celo toaletne so posejane z njimi. V New Yorku se bavi nad 800 tvekih izključno s do- bavo dragih kamenov. Neštevilo ameriških agentov se klati po Evropi, da iščejo slovaše briljante, rubine, smaragde itd. Že ne glavnih ameri- škikh bogatašev nosijo pri svečanih priložnostih krone iz samih draguljev. Zena Astorja ima dve kronici; ona je iz samih dijamantov ter je veljala 50000 dolarjev; druga je iz sma- ragdov ter je veljala »samo« 30000 dolarjev. Zena Orden Milles ima tri krone, vredne 85000 dolarjev. Vsaka žena glavnih ameriških milijonarjev ima nakitja za 1 milijon dolarjev vrednega; nakitje Rockefellerjeve žene je celo vredno 2 milijonov dolarjev. Po sodbi veščakov je samo v Zedi- njenih državah dijamantov v vred- nosti 500 milijonov dolarjev, v New Yorku samem za 170 milijonov.

*** Premoženijsko stanje francoskih redov.** Izmed pre- gnanih francoskih redov so ostali re- vni samo drakorijanci. Benediktinci so sešli s seboj 25 milijonov, kartuzi- janci 40 milijonov. Dominikanci niso veliko odnesli, ker so si ravno se- sidali velikanste hotel, ki jih je stal ogromne vsote. Kapucini in jezuiti imajo velikanste vsote, ker letna renta prvih znaša 2½ milijona, dočim se za premoženje jezuitov ne ve natančno, a vsakega mora biti veliko, da dobi- vajo v Franciji ostali redovniki po 2400 K letne plače. Najbogatejši so asumpcionisti, kojih imetje znaša nad 100 milijonov. Franciskani imajo let- nega dohodka 10 milijonov, pavlini pa 15 milijonov. Nekateri drugi re- dovi kupujejo na debelo s opojnimi pijadami, kar jim donša vsako leto na milijone. Tudi pri nas si nakopa- vajo te dubovniške pijavke leto za letom ogromnih tisočakov; pri tem jim gre vlada na roko in pospešuje vsako njihovo »delo«.

*** Javno bičanje duhovna.** Mesar Albert Hill je v Chesteru na javni ulici bičal duhovna R. M. Do- hertyja, ker je nadlegoval mesarjevo soprogo z nemoralnimi ponudbami, ko je na sahalen dan okrasila grob svoje hčerke s svetkami. Hill je du- hovna sročal, ko se je peljal po ulici in ga je takoj prijel. Ker pa ni hotel prositi odpuščanja, je sašel mesar s pasjim bičem neumljeno udarjati po njegovi glavi, dokler mu niso pa- santje duhovna izrgali iz rok. Go- berty je sedaj po obrazu črno pisan in ne more ostaviti postelje.

Književnost.

— **»Učiteljski Tovariš«.** Štev. 51 Vsebinska: Klerikalna pesem. — Naš denarni zavod. — Učiteljsko vprašanje na Goriškem. — Regula- cija učiteljskih plač v deželni zboru goriškem. — Iz naše organizacije. — Književnost in umetnost. — Vest- nik. — Listnica uredništva. — Uradni razpisi učiteljskih služb. — Inserati. — »Kje dobiti denarja?«

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Tujo denarno nakaz- nico si je prisvojil. Janez Buz iz Brezja pri Grosupljem domu, je poslal svojemu svaku Janezu Kle- menčiču nakaznico za 61 K 70 v na poštni urad v Zalogu. Istodobno je bival tam neki Jakob Klemen- čič, katerega so klicali za Janexa. Ta se je preselil v Podgoro pri Gi- rici. Ker je poštni uradni mislil, da je ta pravi lastnik nakaznice, poslal jo je v Podgoro. Jakob Klemenčič jo je prevzel ter dvignil po svoji ženi Urši denar na pošti. Kasneje se je pometa razkrila in poizvedujoči orož- niki je zahteval, da naj zakonska vrneta denar poštnemu uradu, kar eta tudi storila Ker ni bil nihče oško- duvan je bil Jakob Klemenčič obso- jen na 14, žena Urša pa na 8 dni zapora.

Tastin zet se stopla. An- ton Bončina, posestnik in oglar v Lascu, se je razjel nad svojo tačdo, ker je ob nekem deželnem vremenu postavila neko kad pod kap. Jel jo je zaradi tega s roko pretopa- vali. Na njeno vpitje je prišel tast Jernej Škof, učitelj, svoji ženi na pomoč ter oborožen s kopačo zeta Škof po glavi udaril. Bončina je nato Škofa s pestjo v trebuh sunil, na kar je ta zbežal v svojo sobo. Bončina je hotel s silo vdreti v sobo, tolkel s sekro in s kolom po durih in grozil, da bo vse pobl. Bončina in Škof sta bila vsak na 2 meseca ječe obsojena.

Orglice so ga izdale. Rajmund Pogačnik, delavec, je zvel delavcu Petru Maršiču na Obrnahu dva para čevljev, delavcu Vincencu Salo je pa iz nezaklenjene

barake kovčeg s raznim efekti. v vrednosti 49 K 40 v. Čas 3 dni je prišel k Solonji in mu ponudil orglice naprodaj; katere je ta kot svojo last uposnal. Dal ga je po orožnikih are- tovat. Pogačnik je tatvino tajil; glede orglice pravi, da jih je kupil od nekega nesumnega človeka, kar ne mu ni verjelo. Obsojen je bil na 5 mesecev teške ječe.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 23. decembra. Bolezen nadvojvode Otona se je okrenila toliko na bolje, da se ne bodo več izdajali buletini.

Sofija 23. decembra. Odbor združene macedonske organizacije je izdal poziv na vse Bolgare v Macedoniji, naj začno odločen boj proti Grkom in Srbom v Mac- edoniji, češ, da so to glavni sovraž- niki bolgarstva, in dokler se Ma- cedonija ne iztrabi teh elementov, ne more postati bolgarstvo veliko in močeno.

Petrograd 23. decembra. Manifest, tikajoč se voli- tev v gosudarstveno dumo, izide v nedeljo. Volilni red ne sloni na splošni enakosti volilni pravici. Car je v zad- njem hipu baje odredil, naj se splošna volilna pravica elimini- ra iz volilnega reda.

Petrograd 23. decembra. Danes je ministrski svet vnovič razpravljal o volilnem redu za go- sudarstveno dumo.

Petrograd 23. decembra. Včeraj je policija razgnala vsa po- litična zborovanja; tudi zborova- nje »zveze zvez« je bilo razbito.

Petrograd 23. decembra. Vlada je izdala oklic na prebival- stvo, naj se pomiri, ker se je vse odredilo, da se vzpričo splošne stavke ne bo motil mir in red.

Moskva 23. decembra. Kakor se je dognalo, je bilo pri izgre- dih aretovanih 70 oseb; od teh jih je policija mnogo izpustila, ker so se legitimirali. Na vrtu akvarija je policija našla mnogo bodal in sa- mokresov. Včeraj je množica na več krajih razvila rdeče zastave; kozaki so množico skušali razgnati, vsled česar se je vnel ljut boj. Množica je streljala na vojaštvo z revolverji. Ranjenih je bilo 72 oseb. V Moskvi že primanjkuje kruha.

Moskva 23. decembra. Med delavstvom in vojaštvom je prišlo do ljutega boja. Ko so dragonci jeli streljati v zrak, se je množica umaknila. Nato se je zabarikadira- lala na ulici; vojaštvu se je šele o polnoči posrečilo barikade raz- dejati in množico razgnati.

Moskva 23. decembra. Na vrtu akvarija se je zbralo snoči 12.000 ljudi. Pešaki, dragonci, orožniki in kozaki so zasedli vse izhode ter zahtevali, da množica izroči orožje. Množica je prodira kordone ter se zabarikadirala v sosednjem šolskem poslopju. Zjut- raj je množica prodira iz zave- tišča ter se razkropila. Vojaški so streljali v zrak.

Varšava 23. decembra. Na ruskem Poljskem se je znova proglasilo vojno stanje.

Vratislava 23. decembra. So- cijalni demokrati se pripravljajo na velike demonstracije proti de- želnoborskemu volilnemu redu. Razdele se milijoni tiskanih listov po celi Prusiji, a 21. januarja pr. l. bo več sto demonstracijskih shodov.

Rim 23. decembra. Izšel je kraljevi dekret, da je demisijsa Fortisovega ministrstva sprejeta ter se Fortis znova pooblašča s sestavo ministrstva.

Reval 23. decembra. V vseh tovarnah miruje delo; tudi želez- niški uslužbenci so sklenili, da se pridružijo štrajku.

Berolin 23. decembra. Iz Pe- trograda se poroča, da je delavski svet, v katerem je zastopanih 100.000 delavcev, sklenil, da se morajo pekarne za tri dni zapreti, ker so skušale kruh podražiti. Ker

so se deloma s silo hotele zapreti, se je vnel ljut boj, v katerem je bilo mnogo oseb ranjenih.

Berolin 23. decembra. Iz Pe- trograda se poroča, da se je splošna stavka ponesrečila; revo- lucijonarna stranka je izgubila igro. Včeraj so stavkali v Petro- gradu samo še stavci, danes so tudi ti že jeli delati. Sedaj še stavka 82.000 delavcev.

London 23. decembra. An- gleška vlada je naročila svojim konzulom v Rigi in drugih ruskih pristaniščih, da v slučaju nevar- nosti spr. vijo angleške podanike na ladje.

Gospodarstvo.

Tržno poročilo.

Prazničen duh veje že ves teden na tržiščih. Tišina, ki je že nekaj tednov karakteristika žitnih trgov, je postala ta teden popolna. Fluktuacije cen so kar najmanjše, in še te samo akade- mičnega značaja. Zanimanje za trans- akcije pa se je popolnoma umaknilo božičnemu miru; producent, trgovina in konzum vztrajajo v največji rezervi. Sicer se porajajo sempatje momenti, ki bi bili v živahnem času taki, da bi fluktuacijam cen nudili večji obseg, — ta teden si te momente slehni le ogleda, vplivati pa si ne da nihče. Av- stralija in Južna Amerika spravljata dobro letino, cene pa zbog tega ven- dar ne odnehavajo. Zima brez snežne odeje obeta slabo letino, cene pa ven- dar ne gredo kvišku. Najverjetnejše pa je, da nam bo novo leto prineslo višje cene, in sicer toliko višje, kolikor bližje bomo spomlad. Čim se prične živah- nejše gibanje, bomo pričeli uvaževati porajajoče se momente in novi carin- ski tarif bo spomladi tudi napravil učinek — srbskemu in romunskemu žitu bo pot v Avstro-Ogrsko znatno otežkočena.

Pšenica se ves teden ne gane nikamor, niti v efektivni ceni, niti na terminskem trgu. Ofert za mehko, lahko pšenico se sicer ne manjka, toda li- mitov imetniki ne uvažujejo in si blago rajši hranijo za drugo leto. Na nobeni strani ni opaziti sile: kontrahenta se kratko posvetujeta, potem pa se raz- ideta, kakor da eden blaga ne rabi, drugi pa da ga nima naprodaj.

Koruzi je malenkostno popust- ljivejša, česar pa pri še vedno visoki ceni domalega ni opaziti. Nova ogrska koruza prehaja dokaj dobro v konzum, pa tudi La Plata ima dovoljen krog od- jemalcev. V tekočem tednu sicer ni bilo posebnih transakcij — to pa za- radi praznikov.

Oves se giblje vzporedno s ko- ruzo. Kupčija stagnira ta teden tudi v ovsu. Moka notira nominalno neizpre- menjene cene, ki niso visoke in za sklepanje brezdomno ugodne.

Sladkor. Mednarodna statistična družba sladkornih tovarnarjev izdaja ravnokar rezultat svojega drugega po- izvedovanja, tičočega se cenitve evrops- ke sladkorne letine. Po tem bi znašala letina vse Evrope 66-12 milijonov me- trskih stotov, za 408 milijonov več nego po prvem poizvedovanju dne 23. oktobra. Proti prvim poizvedo- vanjem so se dvignile cenitve: Avstro- Ogrske za 14 milijona metr. stotov na 14-67 milijonov, Nemčije za 1-9 na okroglo 23 milijonov, Francoske za 04 na 102 milijona metrskih stotov. Zanimive so cenitve sladkorne pese, katere so tovarne naračunile na 470 milijonov stotov, za 15 mil. več nego glasom prvega poizvedovanja. Avstro- ogrska letina se ceni na okroglo 97 milijonov proti 90 milijonom stotov po prvem poizvedovanju. V primeri s prejšnjim letom znaša zadnja letina Avstro-Ogrske skoro 35 milijonov sto- tov pese več. Na Češkem se je je pri- delalo do 485 milijona metrskih stotov, — za domalega 245 milijonov več nego leta 1904.

Rafinada ostaja vzlic tem cenitvam trdna, ker dosežajo rafinerije v ino- zemstvu za izvirne kvalitete znatno večje cene. Ponudeb ni skoraj nikah. Spirit notira za čiščeno blago predtedenske cene.

Petrolej tudi nespremenjeno. Kava — predtedenske cene. Riž je vsled pomanjkanja blaga cene iznova ojačil.

Milo v prid družbe sv. Cirila in Metoda je kvalitativno izborna, vsled česar opozarjamo iznova na ta fabrikat.

Mnogostranska poraba. Gotovo ni do- mačega zdravlja, katero se da tako mnogo- stransko porabiti, nego »Mollo-vo francosko žganje in sol«, ki je takisto bolesto uteš- juče, ako se namaze z njim, kadar koga trga, kakor to zdravlilo vpliva na mišice in silve krepilno in je zatorej dobro, da se priliva kopelim. Steklenica K 1-90. Po post- nem povzetju pošilja to zdravlilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, DUNAJ, Tuchlauben 9. V zalozah po deželi zahtevati je izrecno MOLL-ov prepatat, samamovan z varnostno »naanko in pod- pisom.

Nedeljski počitek dela mnogi gospo- dji, ki ima ob nedeljah popoldne goste, mnoge skrbi, ker za pogostitev ne more skrbeti tako kakor prej. Če pa gostom predloži Talanda sejonski čaj, je pa teh skrbi rešena in zado- volji goste popolnoma.

Čudež kozmetike se mre imeno- vati izvrstna, sajamčno neškodljiva, rast- laa in brade pospešujoča lazna voda. »Käthe«, ki sanesljivo deluje celo pri plešastih dame so opozarjajo tudi na iz- delka »Käthe voda za prsi« in »Käthe re- dična moka«, ki sta jako uspešni za brzo pridobitev ličnih telesnih oblik. Vse to se do- biva pri gospe Käthe Menzel na Du- naju, XVIII, Schulgasse 3.

»Vita« je življenje! Vrelec »Vita« odlična, naravna natronska kislina, ki oživlja oboleli organizem, ker izdatno po- spešuje menjavanje snovi in zatorej privede na prejšnjo pot boleznih, in pr. protin, dia- betes, bolezni v mehurju itd., ki obstoje iz- motenja menjavanja snovi. Premnogi zdrav- niški izvidi in spontana priznanja mnogih bolnikov izpričujejo izvrstno zdravilno moč vrelca »Vita«.

24. december bo letos na široko odprl arva vseh prijateljev žilantnega jed- menovega soka, in to tembolj, če gre za tako fino pijačo, kakor je »Santpavlsko pivo«, ki ga izdeluje in samo o Božiču in o Veliki noči razposilja liberška pivovarna in sladarna v Maffersdorfu na Sev Češkem. Letos nastopi »Santpavlsko pivo« drugo leto in bo gotovo, kakor že lani, vsem pivopivcem dobrodošel pozdrav.

Najlepše praznično darilo je gotovo zdravjenje po mučni bolesti. Naj- dragocenejše zdravilo je lekarnarja Thier- reryja balzam in centifolijsko mazilo, ki njih prednosti omenja inserat. Bodi priporočeni posebni pozornosti bralcev. Knjigo z več tisočimi zahvalnimi pismom pošilja brezplačno lekarnar »Pri angelu varhu« A Thierryja v Pregradi pri Rogaski Slatini.

Poslano.

»Kako naj se iznehim grdih peg in ne- čiste polti.« tako čujmo pogosto vprašati dame, ki bi lahko prestale tekmo za lepoto, da nimajo na sebi gorenjih napak. Odgovor na to je prav legat: »Bergman- novim lilijanskim mlečnatim milom« Berg- manna & Komp. v Dečinu na Laci (Draž- dane in Curih), ki je za gojitev polti zaradi pravilno odmerjene vsebine boraksa in zaradi mile nevtralne sestave neprimerno vrednosti, ki je priznana pisma takorekne izzvala, o čemer se vsako lahko prepriča pri firmi.

Dobrotna previdnost je podala člo- veku premnoga domačih sredstev in le oni izpolnjuje dolžnost nasproti sibi in nasproti svoji družini, ki se po modri previdnosti preskrbi s takimi sredstvi, ki so v stanu odvrtiti težke bolezni. Takšno domače zdra- vililo ki je v blagoslov vsaki družini in ki ga vsak dan rabijo milijoni ljudi, je Brá- zayevo Francovo žganje, ki se že 40 let obnaša sijajno. Naj torej nihče ne opusti rabe Brázayevega Francovega žganja, kogar muči revmatizem, migrena, glavobol, protin, influenza, izmučenost. Na- tatančno navodilo je dodejano vsaki stekle- nici. Zahtevajte izključno Brázayevo Francovo žganje.

Kdor ljubi kakao in čokolado, temu bodi priporočen:

Ivana Hoffa

Kandol-Kakao

ki ima najmanj tiskov v sebi, je torej najlažje prebaven, ne povzroča nikoli zaprtosti in je ob najhujših okužah izredno poceni.

Pristen samo z imenom Ivan Hoff in z lovjo varstveno značko.

Zavoji po ¼ kg 90 vinarjev Dobiva se povsod.

Zahtevajte inštruvan cenovnik podjetja za žarnice

„Ideal“

Hugo Pollak

DUNAJ, VI., Wallgasse 34.

Cena lepa svetloba brez instalacije in nevarnosti. Poraba 1½ kr. na uro. 2252 24

Pestavno varovanje. Vsako pomorjenje in po- matiskovanje lasne

Edino pristen je Thierryjev balzam

Je »seleno snauko« redovnica »Staroslavno, neprekosno proti alahomu prebavljanju, kreve v želodcu, koliki, kataru, prenim boleznim, influenci itd. Cene 12 majhnih ali 1 velika specijal- steklenica s patent. zamaškom K 6- franko.

Thierryjevo centifolijsko mazilo, povsod znano kot »non plus ultra«

proti vsem je tako starim ranam vnetjem, ranitvam, ab- scessom in otoklinam vseh vrst. Cena: 3 lončka K 3 60 se pošlje le proti povzetju ali denar naprej.

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaski Slatini.

Brošura s tisoči originalnih zahvalnih pismom gratis in franko v zalogi v skoro vseh večjih lekarnah in medicinskih drogerijah.

4050-1

NAJBOLJŠA

„APENTA“

NARAVNA GREČNICA.

V zalogi je imajo: Mihael Kastner in Peter Lassnik, dalje se dobiva tudi v vseh lekarnah in trgovinah z mineral- nimi vodami.

2222-6

Hočevar Helena, trafikantinja,
VIII. Alserstrasse št. 9.

Božič.

Spisal Vit Feod. Jelenc.

Bidi Pagliaccio! Sono io un uomo?
A! Sono solo un Pagliaccio!

R. Leonevallo.

Božična noč je plaval zunaj, zvonovi so zvonili, a njih glasovi drhteli v ozračju ...

Midva pa sva sedela sama, zapuščena od vseh, v predmestni krčmi ...

Ah, kak je bil ta Božič! Težak in zadušljiv zrak zakotne predmestne beznice je plaval nad mano, ko sem sedel na dolgi klopi ob vegasti mizi s svojim prijateljem igralcem Milanom Pavličem.

Težak zrak je plaval nad nama, nasičen s tobakovim dimom in izhlapi-nami politega vina. Molče sva sedela, gledala naokoli po prazni sobi. Sama sva bila v sobi, le v kotu je dremala mlada natakarija, zanemarjena, oblečena kakor kaka cestna vlačuga, rdeče-krvavih in mokrih oči, ozkih, upadlih in stisnjenih prsi.

Mučen in skoro neznosen nama je bil ta molk.

Poskušala sva govoriti, a danes nisva mogla ... najine misli so plavale tja v preteklost, do nekdanjih dni mladosti in sreče!

In porajali so se v duši oni lepi dnevi, polni poezije ... izgubljeni ... prokleti.

Med zvonjenje božičnih zvonov se je naenkrat vnešalo divje hripavo in oddaljeno petje ...

Midva pa sva sedela mirno in tiho, v kotu je dremala natakarija, na steni je polglasno tiktakala ura ... Zunaj pa so brneli božični zvonovi ...

Približavalo se je petje in razločevali so se že posamezni glasovi, ki so bili pijani in zadrti ... V gostilno je prišlo nekaj mladih delavcev, ki so z velikim hruščem posedli okoli mize.

In takrat, kakor da bi oživela natakarija, planila je pokonci in šla brzo k novim gostom; dolgo so se pogovarjali, predno so se odločili, kaj bodo pili, vmes pa zbijali svoje kosmate dovtipe na račun natakarije, ki se jim je surovo smejala in jim primerno odgovarjala. Prinesla jim je pijače in sedla med nje ... Pila in pela je z njimi, smejala se in govorila ...

In delavci so gledali v napol pijano natakarijo in iz oči vseh je blestela divja strast in njih pogledi so prodirali v njo ... ona pa se je smejala in vabila ...

Smejala so se delavci, objemali jo, ona pa se je naslanjala na mladega jetičnega fantu, objemala ga in poljubovala kakor divja ...

Dan in noč se vidijo taki prizori po zakotnih beznicah, tako vsakdanji so, a vendar gnusni, ne gnusni radi greha in enakih neumnosti, a gnusni za one, ki še verujejo v življenje, v cilje svojega življenja ...

Življenje, ona mogočna in velika borba, nima danes več svojih ciljev, a kako more imeti človek, prazen in brez-pomemben atom v tem kaosu življenja, svoje cilje?

Ali je življenje kaj drugega, kakor objemi in strastni poljubi cestne vlačuge mlademu jetičnemu fantu?

Moralo je človeštvo napisalo v veliko knjigo, zapečatilo jo s sedmerimi pečati in jo zagnalo visoko pod strop na črveno polico med zaprašene pozabljene akte! In ako se zdaj in zdaj oglašajo še kdo doli raz polico, kdo se bo menil zanj!

Pustite človeštvo na svoji poti, saj drvim v vsi neizogiben propad, ustavi nas ne morete, pustite nas torej na miru in ako vam nismo všeč, pojte vi svojo pot!

Pavlič je gledal to objemanje in poljubovanje dolgo časa, nato se je obrnil k meni in rekel:

„Vidiš, to je življenje! Ti živi in delajo tako, kakor razumejo in po svoje, a mi pa zopet po svoje! Ali vednar naša pot je ista, ki vodi do istega konca! In kaj misliš o ti ženski?”

„Kaj mislim? To je njeno življenje, njen vsakdanji kruh! Saj ona živi v tem, da gre za prvim, ki ji da par grošev!“

„Ali bi stopila ona na drugo pot, da bi prišla v druge razmere, da bi živela v drugih okolnostih?”

„Ne! ona se je vživela v svoje življenje, in ločiti se od tega življenja, bi bil zanjo pogin!“

„In ali je to življenje!“

„Smeje sem pripomnil: „Kako je pa naše življenje! Ali se v bistvu kaj razlikuje od njenega?“

Molčal je nekaj časa, potem pa rekel:

„Da, prav praviš! Kako je naše življenje, temno, mračno, nikjer luči, nikjer pota!“

Prenehal je, izpil kozarec vina in polglasno nadaljeval:

„Toda vendar se v vsem tem življenju najde enkrat, samo enkrat luč!“

„A kaka je ta luč?“

„Ljubezen!“

Zasmejal sem se na glas.

Pikro je pogledal Pavlič in rekel:

„Ti se smeješ! Ali vendar je to res! Ljubezen je luč, ki trenutno posije v raztrgano in blatno življenje, da za hip osreči človeka ...“

„Mogoče!“

„Toda ta ljubezen je navadno tako kratka; ali pravzaprav to ni ljubezen, to je le nekako otroško koprnenje po lepoti, po idealih! In kaj so vsi ti ideali? Hrepenenje po lepoti, sreči, bodočnosti; ideali in razna visoka strem-ljenja, to je le tankopozorna prva jutranja megla, ki izgine in se razkadi, ko zasije sonce! In to sonce je življenje! A to upiranje megle, ki jo hočejo razkiniti prvi sončni žarki, ta boj med soncem in meglo ni ničesar drugega kakor borba za obstanek! V tem boju zmaga življenje in megle izginejo ...“

„A vendar se vračajo vsako noč.“

„A zakaj? Zato, da jih drugo jutro razžene zopet sonce!“

Uvidel sem resnico njegovih besed, spoznal sem pa tudi, da so vse te besede sad življenja, trofeje borbe, ki jo je preстал; prašal sem ga:

„Govoriš si poprej o svojem temnem in mračnem življenju, omeniš si hipno luč, žarek! Kaj si mislil s tem?“

„Prijatelj, to je povest mojega življenja! Nedokončana igra, ki se je pričela s tragedijo, a se bo končala s komedijo.“

Postal sem radoveden, in rad bi zvedel povest njegovega življenja ... velikokrat sva bila sicer skupaj, pogovarjala se o raznih stvareh, a nikdar ni niti z najmanjšo besedo omenil svoje prošlosti. Bil je čuden človek, vedno je bil sam, skrival se po zakotnih beznicah, kakor da bi ga bilo strah ljudi ... Vsem, ki so ga poznali, je bil živ, nerazloživa zagonetka!

Še enkrat sem ga vprašal:

„Povej mi povest svojega življenja!“

„Danes sem veliko pil, pijan, sem malo, in takrat, ko sem pijan najraje in lahko govorim! Nikomur nisem ničesar povedal o svojem življenju, ker vem, da bi se mi vsi smejala, a mene bi ta smeh tako bolel. Toda tebi hočem vse povedati! Mogoče da te bo zanimalo ono življenje, ki sem ga preživel, mogoče te bo tudi dolgočasilo! Toda poslušaj me!“

Šinil si je parkrat v svoje razmršene lase, naslonil se na roke in ne kaj časa premišljeval ... potem pa se je nenadoma zganil, duškomu spil dva kozarca vina in začel pripovedovati:

„Nastopil sem pred več leti svoj angažma na nekem provincijskem gledališču, mlad sem bil, poln idealov in hrepenel po lepoti. Umetnost je bila cilj mojega življenja. In kadar sem na-

stopil na odru, nisem spoznaval več v sebi sebe, ampak osebo, ki sem jo igral. Oživel sem v umetnosti.“

Imel sem kolegino Marto; bila je to krasna ženska, še danes se tako žive spominjam trenutka, ko sem jo videl prvič ... Bilo je nekega zimskega popoldneva. Sedel sem v garderobi in študiral neko vlogo ... Slučajno je prišla k meni Marta ... Na bujnih kodrastih, kostanjevih lasih ji je ponošno čepela bela kapica ... Okoli vrata je imela dolgo bele boe ... Bil sem takorekoč razočaran ... Gledal sem jo kot kako eterično prikazen, ko sem začul njen nežni glas, opojen in sladak, mehak kakor svila, doneč kakor tiha melodija zaljubljenih punce.

Tisti trenutek sem se zaljubil v Marto ... Ali ta ljubezen, moja prva ljubezen ni bila taka kakor se navadno predstavlja pojem ljubezni. Ta ljubezen je bila le tiho koprnenje po sreči, ta ljubezen je bila lahen žarek poln toplote in luči, ki je zasijal v meni.

Skoro vsak večer sva igrala skupaj z Marto. In kadar sem bil ob njeni strani, sem igral z vso svojo dušo, kadar sem ji šepetal besede ljubezni, kadar sem jo poljubil, sem bil srečen. Nisem se menil za ploskanje občinstva, zrl sem samo v Marto ne oči in sem ji bil hvaležen, ko sem bral v njenih toplih, globokih pogledih priten izraz zadovoljstva in sreče. Vse me je hvalilo, a jaz sem vedel, da je le Marta vsemu temu kriva, kajti ona, njeni pogledi so me takorekoč siloma priganjali, da oživim v svoji vlogi, da igram tako kakor bi bila resnica, da stojiva z Marto sama, da naju nihče ne vidi ...

In tako je teklo moje življenje ... mirno in lepo je bilo, in jaz sem bil neskončno zadovoljen, niti besede nisem nikdar omenil Marti o svoji ljubezni do nje; kajti zdelo se mi je, da bi s svojimi besedami oskrnil pojem in in bistvo svoje ljubezni.

Ustvaril sem si v sebi ideal ženske, psihično sliko, ki sem jo nosil v svojem srcu, in to sliko sem oboževal kakor svojega največjega boga, in ako je ta slika nosila poteze Marte, je bilo naravno, da sem ljubil Marto.

Prišli so mi zdaj in zdaj težki trenutki, ko sem se čutil tako osamelega in zapuščenega ... Kolikokrat sem se odločil, da stopim k Marti, da ji povem, kako jo ljubim, da naj bo moja. Toda premagal sem se. Tako hud boj je življenje ... In ono, kar privre iz globin človeškega srca, izgine, ko stopi v življenje. In greh se mi je zdelo uničiti sliko svojega srca.

Mogoče, da je bilo ono, kar sem bral v Martinih očeh, ljubezen, mogoče samo iskreno prijateljstvo; da sem povedal Marti, da jo ljubim in da me ona zavrne ... tedaj bi moral uničiti oni kip, ki sem ga dosedaj oboževal, uničiti bi moral one poteze, ki jih je nosil ... jaz sam pa bi se zgrudil na razvalinah svojih misli!

Tega nisem hotel, tega nisem mogel.

Mogoče da je smešno in otročje to moje koprnenje, mogoče da me Marta ljubi!

Strašila me je ta negotovost!

A pomagati si iz nje nisem mogel! Kajti jaz priznam samo ljubezen in sovražstvo! Eno ali drugo se mora uresničiti, naj bo že to ali ono!

In ta moj položaj je trajal cele mesece! Čutil sem, da me tako tišči ta negotovost, bal sem se pa v resnici trenutka, ko se razprše vse moje nade v sip, ko se zvali oni psihični kip raz svojo podstavko, da se razdrobi in me podsuje, bal sem se trenutka, ko se prepričam: Marta te ne ljubi!

Vedel sem, da je oni trenutek oso-depoln moment mojega življenja, da z

onim trenutkom umre v meni vse, kar me je sedaj vodilo, dvigalo ... In bil sem prepričan, da pride ta trenutek prej ali slej in, dasi sem čutil, da mora priti do tega, slutil, da me ta trenutek zadene tako nepričakovano, da pride tako nenadoma, da se ne bom mogel niti spoznati v svojem položaju ...

Nekega večera sva sedela v loži in poslušala neko opero. Vesela in razposajena je bila Marta, opazke in pripombe so se ji sipale iz ust ...

Govorila sva o najraznejših stvareh in ne vem, kaj mi je prišlo na misel, da sem vprašal naenkrat Marto:

Marta, ali si še kdaj ljubila?

Začudeno me je pogledala in čez nekaj časa odgovorila:

„Nisem še!“

Jaz pa sem prašal:

„Mogoče pa sedaj ljubiš?“

In po teh svojih besedah sem videl v njenih očeh nek taje blesket, ki ga ne morem nikdar pozabiti ...

Odgovorila mi je tiho in polagoma:

„Da, ljubim, ljubim!“

Trak veselja je prisijal v mojo dašo in hitro, strastno sem prašal:

In oni, ki ga ljubiš?

Ni mi odgovorila!

Naslonila se je na rob lože, zakrila si z rokami lice in polglasno vzdihnila.

Nisem razumel njenega pritajenega vzdihla, na vse načine sem si ga razlagal ... Marta ljubi morda nekoga, a njena ljubezen je brezuspešna ... morda ljubi nekoga, a z onim zdihom pomiluje mene, ker mogoče ve, da jo ljubim jaz ...

Začel sem govoriti o drugih stvareh, a ona se je naenkrat tako spre-menila, jedva da mi je odgovarjala, a ti njeni odgovori so bili tako prazni in kratki, da sem si mislil, da jo dolgočasim in nadlegujem s svojimi prašnji; nisem mogel več govoriti ...

Oni pritajeni vzdih mi je vedno žumel v ušesih, vedno sem videl pred sabo oni nenadni blesket v njenih očeh ...

Spremljal sem jo po predstavi domov, a tudi sedaj je molčala ... Le včasih se mi je zdelo, kakor da se je nenadno zgenila, kakor da bi hotela pripovedovati, kakor da bi hotela govoriti dolgo in veliko ... a rekla ni ničesar ... Tiho in počasi je šla poleg mene in zrla v tla, kakor da bi nečesa iskala.

Poslovila sva se pred njenim stanovanjem kratko in naglo ... stekla je po stopnicah navzgor, jaz pa sem še dolgo stal pred hišo ...

Nato sem se napotil proti domu; ko sem prišel do svojega stanovanja, sem se obrnil in šel nazaj proti mestu. Tako prazno in pusto je bilo v meni ...

Zavil sem v park in tam sedel ... vedno sem premišljeval njen vzdih, a razumeti ga nisem mogel ...

Tiha, temna noč je vladala okoli mene, jaz pa sem sedel omamljen in nisem vedel, kaj se je zgodilo, kaj se godi; v vejah dreves je drhtelo nekaj tako strašnega uničujočega, težkega ... bledi lunini žarki so prodirali in se plazili po pesku ...

Tedaj pa je zapihljal hladan vetrič ... in vejevje se je zganilo, sence na pesku so strepetale in zdelo se mi je, da prihajajo neznani strahovi, divje pošasti.

Postal me je strah!

Vstal sem in bežal v mesto ...

Toda domov nisem mogel.

Šel sem v prvo kavarno, stisnil se v temen kot in pil, veliko pil ...

Težko mi je bilo v glavi, tiščalo me je k tlom, tiščalo v sencih, kakor da bi mi hotela počiti glava ...

In vedno sem čul pritajeni vzdih, vedno videl oni tajni blesket njenih oči.

Zdela se mi je, da se bliža oni zadnji trenutek mojega hrepenenja, da se bliža hip, ko se zvrne raz podstavek moj kip, da me pokoplje ...

Čutil sem se uničenega, potrtega ... a vedno sem še plaval v oni negotovosti ... zakaj si nisem razrešil uganke? Saj bi to lahko storil! Zvedel bi svojo usodo, zvedel pot svojega življenja!

Toda nisem mogel!

Svitalo se je že, ko sem šel domov! Vrgel sem se oblečen na posteljo in se nemirno premetaval semintja ... Dušilo me je, kakor da bi se zgrnil nad mano gost oblak, kakor, da bi mi primanjkovalo zraka ... Igrali smo „Romea in Julijo“; Marta je dobila vlogo Julije, jaz Romea.

Odločil sem se, da koncu predstave razkrijem Marti svojo ljubezen. Napeto sem pričakoval dneva, ki je slednjič dospel ... Zbral sem vse svoje moči, ne da ugodim občinstvu, ampak da morda zagledam v Martinih očeh oni pogled veselja, zadovoljstva. Prišel je prizor, ko stopim s svojimi prijatelji v Capuletovo dvorano ...

In nastopila je Julija-Marta!

Tedaj sem pa pozabil na igro, pozabil, da stojim na odru pred brojnim občinstvom; nisem najmanje mislil, da sem igravec, bil sem Romeo ... in prišel je trenutek, ko poljubim Julijo, dolg divji in strasten je bil moj poljub; čutil sem, kako je Marta strepetala po vsem telesu in dolgo slonel na mojih prsih ... najraje bi imel, da bi sedaj nenadno padel zastor, da bi lahko potem govoril Marti ne Juliji, jaz, ne Romeo, kako jo ljubim!

In ko me je Julija prosila, da naj ji s poljubom zopet odvzamem greh ... poljubil sem jo zopet ...

Pogledal sem ji naravnost v oči ... ali njene oči so se mi zazdele naenkrat tako motne in njen pogled tako prazen, a zame tako uničujoč! Gledal sem jo nekaj časa, a ona je povsila oči ... Stopil sem korak od nje ... a ona se ni ozrla več name ...

Kako me je to bolelo!

Edino upanje mi je še bilo, da spregovorim po predstavi z Marto ono, kar me je že tolikanj časa težilo ...

V časih tega koprnenja sem skoro pozabil na svojo psihično sliko, ki se je polagoma spremenila v meni v Marto ... ono nekdanje tiho in čisto koprnenje začelo se je razvijati v meni v divjo strastno ljubezen ...

Vse svoje življenje, srečo, bodočnost, vse bi žrtvoval za samo za en hip, kratek hip divje sreče ...

Občinstvo je ploskalo, po celem gledališču so doneli kliči ... toda jaz nisem slišal, ne videl ničesar, mehanično sem prihajal na oder in se priklanjal.

Pred očmi mi je bila samo Marta ...

Začel bi se je pri sebi ... Kakor kralj Salomon posul bi pot, kjer naj bi stopala, z dehtečimi hlijami, ko je pričakoval Belkisse ... Tudi Marta bi stopala po teh belih hlijah do mene ...

In vrhunc mojega življenja bi bil, da bi videla Marta, ko bi šla od mene, da se poznajo na belih cvetovih krvave lise, da bi šla svojo pot od mene po krvavih hlijah.

Koncem četrtega dejanja sem šel v garderobo, da se preoblečem za zadnje dejanje. Ko sem se oblekel, šel sem počasi po napol razsvetljenem hodniku. Ko sem šel mimo Martine garderobe, zdelo se mi je, da čujem pritajeno govorjenje.

Postal sem in poslušal ...

Čul sem glas svojega kolega Ko vača:

„Kako krasna si bila danes, Marta!“

In Marta mu je odgovarjala:

„Ali sem ti bila všeč?“

„Ah Marta, kako te ljubim!“

„Moj Ivan!“

In slisal sem glasne poljube, vesel smeh...

Dosti mi je bilo, več nisem hotel slišati, vedel sem dosti!

Zbežal sem na oder...

Ne vem, kaj se je godilo naprej... ničesar nisem videl okoli sebe. Ne vem, kako sem igral...

Komaj je padel zastor, bežal sem v svojo garderobo, hitro se preoblekel in odšel...

Šel sem v park...

Sedel sem na prvo klopi in zaplakal, grenko zaplakal! Spoznal sem, da sem ljubil neko psihično sliko, ki pa je danes umrla... umrla za mene za vekomaj...

Mislil sem, da sem ljubil žensko, da sem ljubil Marto, toda danes sem videl, da je bilo zastonj moje koprenje

Plakal sem, a nisem plakal za Marto, plakal sem za ono psihično sliko, ki sem mislil, da je Marta; in to psihično dekle mi je danes umrlo! In grenko sem plakal zanjo, plakal za izgubljeno sliko!

Marte sem se od onega dne izogibal, brauil sem se vlog, ki bi v njih moral nastopati z njo...

Marta je zapazila to, gotovo je slutila, da jaz vem vse; tudi ona se me je izogibala...

Izbegaval sem vsako družbo, z nikomer nisem govoril... po celonoči sem popival, da bi v pijanosti potopil vse spomine, vsa hrepenenja.

A nisem mogel... še danes mi je ostalo vse to v duši, še danes mi je Marta neskončna zagonetka! Ah kaj je to, ženska duša? Kaka duša je to, ki pozabi hipno vso sladkost, ki trenutno izbriše iz spomina vse veselje, ki sem ga ji dal jaz, ki ga je dala ona!

Izgubil sem veselje do življenja, umetnosti, sploh do vsega, kar me je nekdaj dvigalo.

Čutil sem, da nimam v sebi več moči, da bi ustvaril kaj velikega... zanemarjal sem vloge...

Vse me je spraševalo, kaj mi je naenkrat, kje je oni ogenj, ki je nekdaj na odru plamtel v meni... a jaz sem molčal, molčal do danes. Šele tebi sem povedal. Toda čuj nadalje! Povest mojega življenja še ni končana.

Kritika me je pričela grajati, toda kaj malo sem se menil za vse to... Plakal in žaloval sem za svojim umrlim psihičnim dekletom...

Sklenil sem, da zapustim koncem sezone svoj angažma in grem kam daleč. Posrečilo se mi je dobiti novo mesto in tistega dne sem odpovedal.

Prišla je zadnja predstava v sezoni, predstavljal je Hamlet, naslovno vlogo sem igral jaz.

Mirno sem se lotil vloge. Ko je prišel dan predstave, sem odpustil vse svoje stvari naprej na svoje novo mesto. Ravnodušno sem šel zvečer v gledališče; hitro sem se oblekel in sedel v črni, žalostni obleki v svoji garderobi. Tiho sem gledal predse, kakor je bila moja navada. Odkar mi je umrlo moje psihično dekle, spremenila se je moja razburjenost v ravnodušje in hladnokrvnost. Zadolnel je zvonec, in hitel sem na oder... Uvodna scena je bila gotova in izpregovoril sem svoje prve resne besede oči uprte v tla... Sam sem se ustrašil svojega glasu in sem pogledal naokoli... gledališče je bilo napolneno polno.

Tedaj pa se je naenkrat spremenilo moje ravnodušje v ponosno samo-

zavest, sedaj zadnjikrat sem hotel pokazati, kaj morem, polastila se me je zavest moči in poguma...

Marta je igrala kraljico, a Kovač kralja.

Mene je prevzel čut ponosa in samozavesti, ko sem ju obsipal s Hamletovimi sarkazmi...

Najbolj se me je dojmila ona scena z duhom! Uganka smrti, ki me je tako mučila v moji dosednji bolesti, mi je postala veličastna in našel sem v sebi glasove naravne žalosti, svoje moči... In prišel je prizor, ko pride Hamlet k materi kraljici. Ko sem prišel k nji, se mi je zdelo, kakor da ni ona kriva smrti mojega očeta, ampak smrti moje slike. Bližal sem se ji, kakor da jo hočem ubiti, krčevito sem jo zagrabil za roko, videl sem, kako je prebledela, kako se me je bala, umikala se mi je, in v veliko zadoščenje mi je bil ta njen strah...

Prišlo je zadnje dejanje...

Želel sem, da bi bil v čaši res strup, ki bi ga spila Marta-kraljica... Z ne skončnim veseljem sem planil na Kovača-kralja, in ga davil, zvijal se je pod mojimi rokami; hotel je vstati, toda jaz sem začutil v sebi neznano moč, z vso silo sem ga porinil nazaj na prestol, ki je zaškripal...

Veliko in plemenito se mi je zdelo ta trenutek moje maščevanje... maščevanje Kovača, Marti in občinstva, kajti gledališče je donelo ploskanja.

In ko sem padel umirajoč, zdelo se mi je, da vidim pred sabo mrtvo sliko svojega koprenja, svoje ljubezni...

Zastor je padel... ne vem kolikokrat sem prišel na oder, a moj obraz je bil ponosen in poln zaničevanja...

Vsi tovariši so mi čestitali — ravnatelj me je prosil, naj še ostanem tu, toda zahvalil sem se mu...

Šel sem v garderobo in se preoblekel; Marto sem poiskal v garderobi, dal ji roko in odšel...

Šel sem naravnost na kolodvor in se s prvim vlakom odpeljal!

Pavlič je prenehal pripovedovati, naslonil se je na mizo in zrl predse, nato se pa zganil in rekel:

„To je same prvi del moje povesti! Ali hočeš še naprej?“

„Govori!“

Delavci ob sosodnji mizi so še vedno pili, objemali in poljubovali pijano natakario, ki je s breščecim glasom kričala in se smejala.

Bili so že vsi pijani in oni jetični fant, ki je slonela in napol ležala na njem natakario, se je smejala, tako neumno smejala in pokašljeval; njegove izbuljene oči pa so gorele divje strasti in zdelo se mi je, da se trese po vsem telesu...

Pavlič pa je nadaljeval povest svojega življenja.

„Temno in mračno je bilo zana-prej moje življenje, brez ciljev in idealov sem se potikal naokoli; nikjer nisem imel več obstanka; tujec sem si postal, tujec vsemu svetu; bal sem se ljudi, bal se vsakega, ki se mi je hotel približati... ali potolažiti se nisem mogel; oni ponos, ona samozavest, ki me je naenkrat prevzela, je izginila zopet, kakor je prišla, polotila se me je zopet ona bol in otožnost.

Morda bi bilo bolje za mene, da sem si poglaval krogle v glavo, ali nisem imel več moči, tako slab in neznan sem se čutil, izmorgane in izsesane so bile moje moči, padel sem na nivoju pouličnih pijancev... skrivaj sem se po gostilnah, ničesar nisem videl okoli sebe, mrtev sem bil za svet in svet je bil za me mrtev.

Včasih, ko sem videl na ulici slučajno kako lepo dekle, sem se spomnil na Marto.

A, Marta, Marta!

In bolj ko sem mislil na njo, skipevala je v meni nova ljubezen. Toda ta ljubezen ni bila več tiho in blaženo koprenje, ta ljubezen je bila divja strast, močna in silna... In premagala me je popolnoma. Potikal sem se po obšurnih ulicah s pijanimi vlačugami in zadoščal svoji divji ljubezni.

Toda tudi v tem svojem življenju nisem pozabil Marte...

Marta mi je postala bog malik, ki sem k njemu molil v groznih trenutkih svojega obupa, svoje propalosti...

Bila je svetla zvezda, ki sem se oziral po nji v blatu in močvirju svojega življenja, ki sem stezal proti nji svoje roke. Tako visoko je stala ta zvezda in jaz nisem mogel do nje.

Preklinjal sem svoje življenje, preklinjal svet. Kolikokrat sem zagrabil za revolver in si ga prislonil na sence.

Po kosteh me je pretreslo, ko sem začutil mrzlo cev, toda nisem imel toliko moči, da bi pritisnil petelina, da bi izprožil... vrغل sem revolver na tla in bežal v temne ulice popivati in uživat strastno in divje svoje izgubljeno življenje.

Srečen človek sem bil včasih, delal sem tiho in nerazburljivo, ker delo je bila sreča, in veselega in zadovoljnega sem se čutil, da morem stopiti drugi korak za prvim, tretji za drugim.

A sedaj je bilo vse končano!

Izgubil sem spoštovanje do dela! Izgubil sem zavest človečnosti; a najhuje mi je del pri vsem tem čut in zavest moje nemoči, slabosti.

Nekega dne mi je pravil moj kolega, kako da je v mene zaljubljena koleginja Alma.

Alma je bila članica našega gledališča, mirno, tiho in pošteno dekle.

Zasmejal sem se, ko sem to čul, toda sčasoma so mi začeli pripovedovati to tudi drugi, pravili so, kako vedno pripoveduje o meni. Nisem se menil dosedaj za nikogar, tudi za Almo ne, toda od onega dne sem se moral ozreti večkrat nehotе nanjo. In vedno sem videl njen ljubeznivi pogled...

Izogibati sem se je začel; toda vedno, kadar sem šel v gledališče k skušnjam, sem jo srečal kje in šel z njo. Tih in ponižen je bil njen glasek, njeni pogledi tako odkritosrčni in poverljivi...

Toda ljubiti je nisem mogel!

Zaloval in plakal sem vedno za svoje umrlo psihično sliko... in moje srce ni moglo več ljubiti...

Marta, Marta!

Tebi sem daroval svoje življenje, pred tvoj altar sem položil na žrtvenik svojo dušo in srce...

In ti si sprejela moje daritev...

Ko sem pa spoznal, da sem ljubil neko psihično sliko, sem čutil, kaj sem izgubil!

Na žrtvenik pred kipom, ki je nosil tvoje poteze, Marta, sem položil svojo dušo, svoje srce, in daritev si sprejela in umrla!

In umrlo je moje srce, umrla moja duša...

Marta, ali pojmiš, kako velika je bila moja žrtev, žrtvoval sem ti vse! Tako velika je bila moja žrtev in ta žrtev je zahtevala tudi svojih žrtve.

In žrtve moje žrtve je bila še večja, bilo je v cvetu uničeno življenje!

Marta, glej, to sem ti žrtvoval, a plamen moje žrtve se ni dvigal kvišku, plazil se je hinavsko in zavratno po tleh... in me zavil v neprodoren dim.

Marta, žrtve moje žrtve je bila tako grozna in divja!

Bila je navada na tamošnjem gledališču, da so se koncu sezone sestajali v manjših družbah in se tako poslovili. Dobil sem več vabil od kolegov, da naj pridem k njim, a odbil sem vse, ker sem hotel, da ostanem sam.

In res sem sedel onega večera sam v svoji sobi; naenkrat začujem

trkanje in na moj poziv vstopi postrežek, izroči mi pismo in molče odide.

Malomarno odprem kuverto in se začudim, ko preberem listek.

Alma me vabi, da naj pridem k nji! Pričakuje me za gotovo!

Začudil sem se! Nisem se mogel odločiti, ali naj grem ali ne! Bal sem se vsake družbe, ali vendar mi je bilo težko, da bi jo pustil tako čakati. Slednjič sem se odločil, da grem, mislil sem tudi, da je pozvala tudi druge... Šel sem!

Bila je sama, ko sem vstopil v njeno sobo, sedela je na divanu v beli domači obleki, razpuščenih las! Vesela je stopila k meni in mi podala roko.

„Vendar ste prišli! Mislila sem, da Vas ne bo!“

Siloma me je potegnila k sebi na divan, da sem sedel poleg nje! Dolgo časa sva se pogovarjala; prišla je njena gospodinja, pripravila mizo in prinesla večerjo.

Po večerji sva sedela pri mizi in se zopet pogovarjala. Opazoval sem jo natanko, kot dosedaj še nikoli, bila je lepa... in vedno, kadar sem jo pogledal, sta se srečala našina pogleda.

In zdelo se mi je, da vidim v njenih pogledih nekaj tako miloprosečega in vabečega.

Smililo se mi je ubogo dekle; mislil sem si: Ti me ljubiš, ljubiš! A kaj ljubiš? Morda moje izgubljeno življenje, moje uničeno srečo...

In zopet sem se spomnil Marte!

Kako ponosen in zavesten bi bil, da bi ti, Marta, sedela tako pri meni... a to so le sanje...

Moja pot gre nizdol in jaz drvim v velikih korakih po nji do konca... da doprinesem svoji psihični sliki — Marti svoji zadnji žrtvi, da položim na žrtvenik svoje strte nade in ideale, svoje propalo življenje...

Zopet sva sedla na divan; Alma je sedla tik mene, da se me je tiščala z vsem svojim mladim, vitkim telesom.

Čutil sem njen težki, topli dih, grudi so se ji strastno dvigale in zdaj in zdaj jo je prešinil po vsem telesu drhtaj in takrat se je vselej ozrla vame, prišla me za roko, čutil sem, kako krčevito se stiskajo njeni prsti.

Naenkrat mi položi roko okoli vratu in me strastno privije k sebi, položila je mojo glavo na svoje prsi, mlade, svete in bujne...

Nato pa mi je zopet dvignila glavo in me poljubovala dolgo in vroče.

Iz ust ji je prihajalo samo nerazločno hropenje divje, strastno in omamno...

Nisem se ji branil, pustil sem ji, da me je poljubovala, privijala k sebi. Nato se ji je pa iz grla iztisnil glas:

„Ah, Milan, zakaj me ne ljubiš?“

Zakaj te ne ljubim, dete?

In takrat sem izpregovoril veliko laž svojega življenja, takrat, Marta, sem žrtvoval žrtve svoje žrtve.

Odgovoril sem:

„Saj te ljubim, Alma!“

In sklonil sem se k nji ter jo poljubil!

Stresla se je po vsem telesu, ovila svoje roke okoli mene in jecljala:

„Ti me ljubiš, ljubiš!“

In zopet me je poljubovala!

„Tvoja sem, Milan! Tako divje te ljubim! Ljubi me, Milan! Tebi se žrtvujem, tvoja sem, na, tu sem, tvoja, tvoja!“

In privila me je k sebi!

In, Marta, žrtve je zahtevala žrtve, prišel je trenutek, ko sem potrdil z žrtvijo svojo življensko laž!

Prišel je trenutek, ko prestane volja, ko človek postane bog ali žival! In jaz sem postal žival...

— — — — —
Vstal sem in se ozrl nanjo.

Ležala je pred mano na divanu, razmršeni in v neredu so ji padali črni lasje na belo blazino, razgaljena, prsa so se ji divje in nemirno dvigala... napol zaprte in mokre oči so bulile tako divje in strastno v me, a na ustnih ji je igral top, brezizrazen nasmeš.

Polastila se me je nekaka groza, zbal sem se je, ko je ležala pred mano v svoji strasti slaba, onemogla.

Spoznal sem, da je ona zame žrtvovala veliko in plamtečo žrtve, da je žrtvovala to žrtve ona, ki je nisem ljubil; žrtvovala se je v misli, da v ljubezni ni greha, a spoznal sem jaz greh, velik greh, ki se je razstrl nad mano.

Ljubezen ne pozna greha, toda jaz nisem ljubil Alme, in to je bilo prokletstvo, to je ona grozna žrtve žrtve.

Stopil sem bliže in se sklonil k njenemu obrazu, zagrabila me je z obema rokama in privila k sebi, a njena zardela usta so blazno sopla.

„Ah, pridi, pridi!“

Njeno tanko telo je drhtelo, a iz dušnika ji je prihajal dih, zastal in omamljiv, poln strasti, divje ljubezni, a v njenih očeh sem bral divjo duševno omamo.

In ne vem, kaj je bilo, da se me je polastil momentano brezmejen stud in zaničevanje do te ženske.

Pahnil sem jo od sebe, kakor pahneš počestno vlačugo, ki se te oprijemlje v temni ulici, da je bolestno zajejala in me plašno pogledala...

Zagrabil sem svoj klobuk in bežal skozi vrata po stopnicah, čul sem, kako me je klicala, a jaz se nisem menil za to, bežal sem na cesto...

Temno je bilo naokoli, ko sem šel domov razburjen in plašen...

A Alme od onega časa nisem videl več, pripovedovali so mi, da je zbolela in me napravljali, naj jo obiščem, ali tega nisem storil.

Mogoče je bilo to edino prav in dobro, kar sem storil v svojem življenju.

Kmalu sem odšel iz onega mesta! Kakor Ahasver se sedaj potikam po svetu brez miru in življenja! Nikjer nimam obstanka, čutim, da mi pešajo moči, jaz pa čakam in se veselim konca!

Pavlič je prenehal pripovedovati, naslonil se je na roko in se zamišljen igral s kozarcem.

Jaz pa sem molče sedel poleg njega in v srcu se mi je obudilo nekaj tako toplega in pomilovalnega...

Nisem mu mogel ničesar odgovoriti, ko me je čez nekaj časa vprašal, kako mi ugaja povest njegovega življenja; dostavil je:

„Vidiš, to je bila tragedija! Velika duševna tragedija uničenega življenja, sedaj je konec tragedije in začne se komedija! Mogoče bo imela ta komedija tragičen konflikt, a zame bo le komedija!“

Pokazal mi je na pijane delavce in na natakario ter rekel:

„Vidiš, ti-le tam ne pojmiyo tragedije življenja, ki jim je komedija, glupa burka! Tak sem postal tudi jaz!“

Nato je zopet umolknil...

Postalo mi je dolgčas in rekel sem:

„Pojdiva!“

„Da, res, pojdiva od tod! Greva kam drugam, bolje se bova zabavala!“

Poklicala sva natakario, ki je prišla k nama, plačala sva in odšla, na poti pa mi je rekel Pavlič:

„Dobro, da sva odšla, samo motila sva jih.“ Zasmejal sem se.

Hodila sva nekaj časa po mestu, potem pa zavila v ozke in temne ulice, ki se po njih plazijo sence kakor strahovi in temne nočno pošasti. A bokični zvonovi so brneli nad mestom.

Najznamenitejši

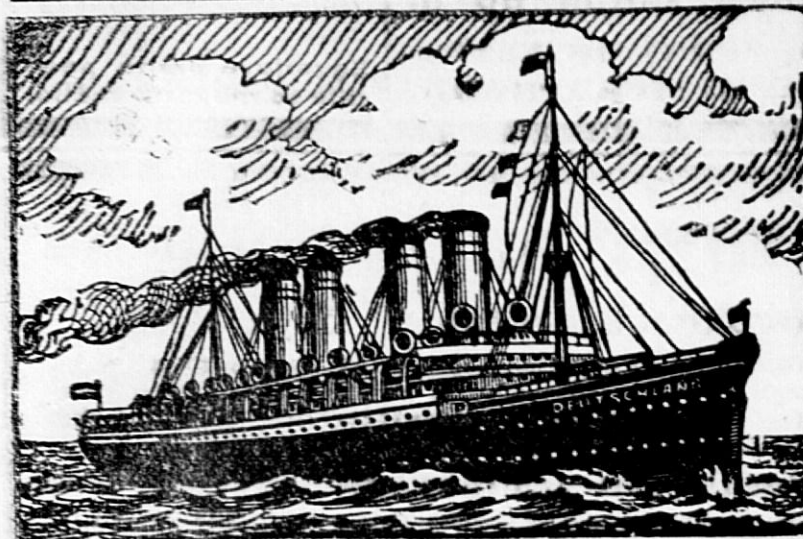
kemiki in priznani zdravniki so označili

„lasno vodo Käthe“

ali pomado kot edino in najzanesljivejšo sredstvo krepke in hitre rasti brade, las in obrvi. V prav kratkem času presenetljiv učinek.

Steklenica ali lonček K 2.—, K 3.—, poskusna steklenica K 1.40. Po povzetju pošilja samo gospa Käthe Menzel, Dunaj, XVIII. Schulgasse 3, I. Stock, Tür 11. 3875-4

Izrsta prilika za potovanje v Ameriko

Je danes čez

Hamburg

z najnovejšima parobrodoma, s katerima je sigurnost vožnje najpopolnejša in zibanje parobroda skoraj popolnoma preprečeno. Se več povedo številke glede obsežnosti novih parnikov, katera se imenujeta:

prvi: „AMERIKA“ 690 črtiljev dolg, 74 širok, 53 globok, nosi 22250 ton,

drugi: „KAISERIN AUGUSTA VICTORIA“ ki nosi 25.000 ton.

torej vsak še enkrat večji kot danes veliki parniki, ki obsegajo samo po 8—12.000 ton

Vožnja preko oceana samo 66. 7 dni.

Potniki odhajajo v ponedeljek, torek in četrtek vsakega tedna iz Ljubljane.

zastopnik Hamburg-Amerika Linie

FR. SEUNIG v Ljubljani

na Dunajski cesti šte. 31.

Na željo pošilja natančni poduk brezplačno

11-51

TRGOVINA Z MODNIM IN SVILNIM BLAGOM TER POTREBŠČINAMI ZA KROJAČE IN ŠIVILJE

ERNEST SARK

LJUBLJANA

Dvorski trg št. 1.

C. kr. priv. zavarovalna družba. C. kr. priv. zavarov. družba za življenje.

„Avstrijski Feniks“ na Dunaju.

Vplačana delniška glavica K 6.000.000.

Družba zavaruje:

- proti škodam vsled ognja, strele in parne ali plinove razstrelbe, kakor tudi proti škodam vsled gašenja, podiranja poslopij in proti škodam vsled odnašanja premičnih reči, nadalje proti požarnim škodam živino, zalogo vsakovrstnega blaga, kmetijske orodje, pridelske itd.;
- proti požarnim škodam pojske pridelske in klajo v poslopjih in kopicah;
- proti škodam vsled slučajnega ubitja zoolnega stekla;
- raznovrstno blago proti škodam, nastalim pri prevažanju po suhem in po vodi;
- proti škodam vsled tatinskega vlom in vsled tatvine iz zaprtih in odprtih prostorov;
- proti vsakovrstnim telesnim nezgodam, nadalje sprejema jamstvena zavarovanja obrtnih podjetij, občin, lekarnarjev, hišnih posestnikov, voznikov, lovcev itd.

Natančneja pojasnila daje radovoljno

Generalni zastop v Ljubljani

Sodnijske ulice šte. 6.

Vodja generalnega zastopa: **Jos. Prosenc.**

FR. ŠEVČIK v Ljubljani

zidovske ulice št. 7

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnih

pušk in samokresov

ter sploh vseh lovskih potrebščin po najnižjih cenah.

Cenovniki na zahtevanje zastopj in poštaine prosto.

Razna prestavljanja

iz nemščine v slovenščino ter

sestave inseratov

oskrbuje po zmerni ceni v tej stroki izvežban uradnik.

Kdo, pove upravništvo „Slov. Naroda“.

A. KRACZMER

zaloga klavirjev

Ljubljana Sv. Petra cesta 6.

priporoča

popolne zalogo

kratkih klavirjev, mignonov in pianin

najbolj renomiranih firm po najnižjih cenah. Preigrani klavirji, solidno in stanovito prenarejeni so vedno v zalogi.

Edino zastopstvo za Kranjsko firm: L. Bösendorfer, c. kr. dvorni in komorni izdelovalec klavirjev na Dunaju; Br. Stigl, c. kr. dvorna zalagatelj na Dunaju

Klavirji se popravljajo, ubirajo in izvršuje se popravila z usnjem strokovnjaško in preiskrbo in začinjavajo najče

Modni kangarn. Loško sukno.

Ostan

za polovico cene

Sukneno blago

za moške obleke

po najugodnejši ceni

priporoča

R. Miklauc

Ljubljana

Špitalske ulice šte. 5.

Za

božična darila

sem dobil

krasno blago

za

plesne obleke

Modna trgovina Henrik Kenda

Ljubljana, M. stni trg 17.

Najnižje cene. Največji izbor.

Freobleke. Popravila.

L. Mikusch

Sevarna gospodinj

Ljubljana, Mestni trg.

Nagrobne vence

in

trakove z napisi

priporoča v največji izbiri

FR. IGLIČ, Ljubljana

Mestni trg šte. 11.

Zunanja naročila se takoj izvrše.

Velika izbira

Najnižje cene.

Varst. znamka: Sidro. Varst. znamka: Sidro.

Liniment. Capsici comp.

na domestilo za

Pain-Expeller s sidrom

priznana izborna, bolečine tolažeče in odvajalno mazilo ob prehajenju itd.; po 80 h. K 1.40 in K 2.— se dobiva v vseh lekarnah

Pri nakupu tega splošno priljubljenega domačega zdravila naj se jemljejo le originalne steklenice v škatlicah z našo varstveno znamko „sidro“ potem je vsakdo prepričan da je dobil orig. izdelek

Dr. Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi. Elščina c. 6 nova

Razpošiljanje vsak dan

Stroji za pripravljanje krme.

Rezalni stroji za rezanico s patentovanim vrtilnim krožnim mazilnikom z lahkim tekom, prihrani se 40%, moči.

Rezalniki za repo in krompir.

Mlini za drobljenje in mečkanje.

Parilniki za živinsko klajo.

Prenosni štedilniki za kotle z emajliranimi ali neemajliranimi vložnimi kotli, stojali ali prevoznimi, za kuhanje in parenje živinske klaje, krompirja, za mnoge poljedelske in gospodarske namene itd. dalje

koruzni robkalniki.

Mlatilnice, vitli (geplji), jekleni plugi, valjarji in brane.

Izdelujejo in dobavljajo jih v najnovejši odlikovani konstrukciji

PH. MAYFARTH & CO.

tovarne za poljedelske stroje, železollvarne in parne fužine

DUNAJ II/1, Taborstrasse 71.

Ilustrovani katalogi gratis in franko. Zastopniki in prekupci se iščejo.

Vabilo.

Že mnogo let se oproščajo blagotvoritelji čestitanja ob novem letu in godovih s tem, da si jemljejo

oprostne listke na korist mestnemu ubožnemu zakladu.

Na to hvalevredno navado usoja se mestni magistrat tudi letos slavno občinstvo opozarjati z dostavkom, da so razpečevanje oprostnih listov drage volje prevzeli gospodje trgovci **J. S. Benedikt** v Prešernovih ulicah, **K. I. Hamann** in **Vaso Petričič** na Mestnem trgu.

Vrhu tega bode v smislu obstoječega ukrepa občinskega sveta raznašal mestni uradni sluga tudi letos oprostne listke po hišah.

Za vsak oprostni listek, bodisi za novo leto ali za god, je kakor doslej položiti **eno krono** in na vpisani poli poleg imena pristaviti tudi število vzetih listkov.

Velikodušnosti niso stavljene meje.

Pisnimim pošiljtvam bodi pridejan tudi razločni naslov pošiljatelja.

Imena blagotvoriteljev se bodo sproti razglašala po novinah.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane

dne 12. decembra 1905.

FRANC STUPICA

v Ljubljani, na Marije Terezije cesti šte. 1

zraven Figovca

trgovina z železnino, poljedelskimi stroji in špecijskim blagom

priporoča

Portland in Roman cement, železniške šine in traverze za oboko,

štorje za strope, strešni klej, izolirne plošče, razne štedilnike in peči, kovanje za okna in vrata, kovanje za okna „Patent Avstrija“, železno, pocinjeno in cinkasto pločevino, mreže za sejanje peska, mreže in bodečo žico za ograje, ter vse druge stavbne potrebščine, vodne žage, samokolnice, nagrobne križe, tehtnice in uteži.

Orodje za mizarje, tesarje, kolarje, kovače in ključavničarje.

Navaduc in stranske (Flügel) pumpe za vodo, pumpe za gnojnice, železne, pocinjene in svinčene cevi za napeljava vode.

Ročke za mleko, stroji za posnemanje mleka, oprave za mlekarne, lične kletke in razna kuhinjska oprava.

Velika zaloga **alamoreznic**, mlatilnic, gepelnov, čistilnic, trijerjev, pred za grozdje in sadje, strojev za košnjo, plugov in braj.

Plachte za vozove, svetilke za kočije. Poljska semena, poljski mavce, svetlovosnani redilni prašek za živino, korenine in fibrin za izdelovanje kleti in čopičev.

Vedno sveže špecijsko blago in razne rudninske vode

Podružnica v Kolodvorskih ulicah nasproti „Tišlerja“.

Upravno premoženje:
K 7,024 718 89.

Hranilne vloge:
K 7,651.915 41.

Denarni promet:
K 32,039.761-84.

Rezervni zaklad:
K 120 878 15.

Kmetska posojilnica

ljubljske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
 v novi lastni hiši
 na vogalu Dunajske ceste in Dalmatinovih ulic
 obrestuje hranilne vloge po 4½%
 brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje
 posojilnica sama za vložnike.

18-50

Posojila po 5% in po 5¼%

Odplačilo dolga se lahko vrši na 27 in 35 let
 ali pa v krajšem času po dogovoru.

URADNE URE: razen nedelj in praznikov vsak dan od
 8.—12. ure dopoldne in od 3.—4. ure popoldne.

Telefon št. 183.

Poštnege hranilničnega urada št. 828 408.

Delavci

se iščejo za izdelovanje dog pri sodar
mojstru I. Buggenigu v Ljubljani,
Cesta na Rudolfovo železnico 5.
4088

Epilepsija.

...dor trpi na padavici, krčih in drugih živč-
nih boleznih, naj zahteva o tem brošuro, ki
jo zasloni in poštne prosto razpošilja

priv. Schwanen-Apotheke
Frankfurt a. M. 1800-32

Obiskovalcem semnje in krošnjarjem

prporočamo dobro razpečljiv predmet.
STADLER & Co., Linc na Gur. Avstr.
Schubertstrasse. 4091

Stanovanje

z eno sobo in kuhinjo, na dobrem zraku in z
lepim razgledom, se odda blizu mesta na Go-
renjskem za letnih 48 gld. takoj v najem. Ob-
nem se sprejme prileten kmetaki moč za
malo delo. Ravnotam se pa tudi takoj sprejme
dekle z lepo pisavo in vajeno domačega dela.
Kje, pove upravnistvo „Slov. Naroda“ 4083-1

Naprodaj je

dobro obdelana njiva

mereča 2 orala 12 □ sejnjev v Sv.
Petra predmestju, poleg ceste po jako
ugodni ceni. Natančneje izve se v
upravnistvu „Slov. Naroda“ 4034-3

Za 1. februar se odda za zmerno ceno

lepo stanovanje

na Sv. Petra cesti št. 62, ob-
stoječe iz 3 sob in pritiklin.

Natančneje izve se v Sodnijskih
ulicah št. 11, I. nadstr. 4096-1

Staroznane gostilno

pri „Golobu“

v Šenčurju pri Kranju
oddam takoj v najem z gospodarskim
poslopjem ali tudi brez njega.

Natančnejša pojasnila daje Ivan
Graiser, posestnik na Primskovem,
pošta Kranj. 4099-1

Spretna retušerka

sprejema plošče v skrbno
izdelovanje na dom. 4097

Ela Kunc

Privoz štev. 8, I. nadstr.

Jamajka rum

Znamka „Santa Elena“.

Velefina kakovost.

Dobiva se v drogerijah in v
špecerijah.

„Ottoman“

papir za cigarete
in cigaretne stročnice se hvalijo samje,
reklame zanje ni treba.

11 2670-3

Mer mi ni bilo mogoče, zaradi
pomanjkanja časa se od vseh
svojih gospodov gostov in prija-
teljev posloviti, kličem tem potom
vsem preščen

„3 Rogom“.

Josip Wiedenig

4078

gostilničar.

Velika kmetija

z obširnimi gozdovi se pod ugodnimi
pogoji prodaja.

Več se izve pri lastnici

Neži Lavtižar
Srednji vrh, Kranjska gora, Go-
renjsko. 4080

Išče se večši

trgovski pomočnik.

Ponudbe naj se pošiljajo na trdiko
Josip Žagar
trgovina z mešanim blagom, Gerovo
(Hrvatsko). 4077-1

Kovaški pomočnik

in učenec

se sprejmeta takoj po dogovoru.

Ivan Čuk

kovaški mojster

4081

v Dragi pri Loškem potoku.

Panorama-kosmorama

Dvorski trg št. 3

pod „Narodno kavarno“.

Od nedelje, 24. decembra do vštete
sobote, 30. decembra 1905:

Niagara po zimi, dežela zlato-
kopov Alaska, Klondyke, Daw-
son-City itd.

Na Sveti dan je norma!

Talanda

cejlonski čaj

Znamka prve vrste
posebne izdatnosti

Naprodaj v zavitkih od 20 h
do 2 K v drogerijah in špe-
cerijah.

Trinadstropna hiša

v sredini mesta se pod ugodnimi vo-
goji takoj prodaja.

Več pove gosp. Ivan Slobodnik
na Bregu št. 8. 3781-5

Trgovski pomočnik

slovenakega in nemškega jezika večš,
vojaščin prost, v železninski in špec-
rijski stroki popolnoma izvešan ter z
dobrimi izpričevali, išče takoj službe.

Naslov pove upravnistvo „Slov.
Naroda“ 4080-1

Cudovita novost!

325 komadov za 2 gld.

Krasna ura s lepo verižico, točno
lodoča, za katero se daje dveletna garan-
cija; zelo lepa laterna magica s 25
kranjskimi podobami, zelo zabavno; 1 zelo
elegančna broža najnovejša oblika, 1 lepa
kravatna igla s simliji briljantom, 1 krasen
kolijé iz orient. biserov, s patent. zakle-
pom, najmodernejši nakit za dame, 1 fin
usnjat močnjček, jako elegantni na-
stavek za smotke z jantarem 1 gar-
nitura 11. double-zlatih manjšetnih in
srajčnih gumbov s patent. zaklepom,
1 fl. niklast žepni nožek, 1 fl. toaletno
aralo, belg. steklo v etuiju, 20 predme-
tov za dopisovanje in še 300 raznih
komadov, vse, kar se potrebuje hiši
zasloni. Krasnih 325 komadov z uro, ki
je sama tega denarja vredna, pošilja
proti poštenu povzetju za 2 gld. raz-
pošiljalnica

S. Kohane, Krakov

št. 223.

Ako ne ugaja, se denar vrne. 4088

Mnogo priznanih pise n.

Resna

ženitna ponudba.

Mladenč, vsestransko iz-
obražen, ki ima na deželi v
jako lepem kraju ob železnici
trgovino in posestvo, kakor tudi
precej drugih pristranskih do-
hodkov, želi se seznaniti z
gospodično, staro ne čez 26
let, v svrhu ženitve.

Zahteva se lepo vedenje,
neomadeževano preteklost in,
če mogoče, nekaj znanja v
prodajalni. — Ponudbe s sliko
je poslati na upravnistvo „Slov.
Naroda“ pod šifro „Prosto, I“.
Stroga tajnost se jamči. 4078-1

Poslano.

Gg. trgovcem in obrtnikom

vljudno naznanjam,

da imam v zalogi še nekaj tisoč ličnih

reklamnih

skladnih koledarjev.

Koledar je kot pripravno novo-
letno darilo jako priljubljen in ker
je na njem vtisnjena tudi firma,
je to izvrstna vseletna reklama.

Pri naročilu od 25 komadov na-
prej se vtisne firma brezplačno.
Cene so izredno nizke in jih na
zahtevo rad dopošljem. 3717-11

V založbi imam tudi

Veliki stenski koledar

za urade, šole, pisarne itd. po 60 vin.

Velika zaloga

božičnih

in

novoletnih razglednic.

Ivan Bonač

trgovina s papirjem
v Ljubljani.

Kontoristinja

z večletno prakso se išče za neko
trgovino na Gorenjskem. — Vstop z
novim letom.

Kje — pove upravnistvo „Slov.
Naroda“ 4017-6

Zdravega in krepkega

učenca

ki je z dobrim uspehom dovršil ljudsko
šolo in je poštenih staršev, sprejme
tako v trgovino mešanega blaga

Fran Zadnek v Senožecah.

4081-3

Sprejemem

4084-1

mlinarja

za šule mleti

od 1. do 8. januarja 1906 I.

Avust Turpinc

posestnik mlina v Kamniku.

Stanovanje

na Kongresnem trgu št. 13,
v I. nadstropju, obstoječe iz 4 sob s
pritiklinami, se odda za februarjski
ali majski termin. 1442-36

Več se izve pri bižniku istotam ali
v pisarni ravnateljstva užitninskega
zakupa, Dunajska cesta št. 31.

Na nobeni mizi bi ne smelo manjkati

Strossmayerjeve slivovke

(letnik 1897)

prirodni pridelek prve vrste iz kleti
ekscelence pok. škofa dr. J. J. Stross-
mayerja, ki jo prodaja

D. Reichsmann sin v Djakovem

(Slavonija). 3744 14

Poštni zavoj z 2 litri franko K 6.—

Pri naročilih naj se navede tudi kraj,
kjer je pristojna finančna straža.

Uradno dovoljena

že 15 let obstoječa

najstarejša ljubljanska

posredovalnica stanovanj in služeb

G. FLUX

Gosposke ulice št. 6 4084

Išče nujno:

nekaj kuharic za Ljubljano in zunaj,
tudi k pojedini dami ali gospodu; 3 do 4
sobarice, tudi poleg stuge, nastop po
praznikih; več navadnih in račun-
ajočih natakaric (tudi v zimski zara-
bilišči, izvrsten zaslužek; pomivalke,
dekleta za vsako delo; hišne
stuge, vstop takoj, 30 gld., prosto
stanovanje, zelo dobro mesto itd. itd.
Več v pisarni.

Opekar

praktičen, energičen in trezen, dobro vaje vsega izdelovanja opeke, zlasti

zarezanega strešnika

vaje tudi mašinerije, ki govori slovansko, dobi trajnega dela.

Ponudbe in prošnje na B.-h. rudarsko upravo (Bergverwaltung) v
Dolnji Tuzli, pošta Kreka v Bosni. 4093-4

monakovsko avguštinsko pivo

v Grand hotelu „UNION“

in v Ljubljani.

L. Schwentner

knjigotržec

v Ljubljani, Prešernove ulice št. 3.

Naznanjam, da sem prevzel od „Narodne Tiskarne“ v Ljubljani
v izključno razprodajo Jurčičeve brane spise, potem letnike
in posamezne številke „Ljubljanskega Zvona“ in vse one
knjige, katere so izšle v založbi „Narodne Tiskarne“. —
Te knjige so:

Josipa Jurčiča zbrani spisi, zvezek I.

do XI, broširan 60 kr., elegantno ve-
zan 1 gld.

Posamezne številke „Ljubljanskega
Zvona“ po 40 kr.

Zbirka zakonov. I. Kazenski zako-
nik, vezan 3 gld.

Zbirka zakonov. II. Kaz. pravni red,
vezan 2 gld. 80 kr.

Zbirka zbrani spisi. I. zvezek,
broširan 50 kr.

Dr. Nevešek: „4000“. Povest,
broš. 50 kr.

A. Aškerc: Izlet v Carigrad, broš.
20 kr.

Turgenjev: Oči in sinovi. Roman,
broširan 50 kr.

— Štiri novele, broš. 20 kr.

Beneš-Trebitsky: Blodne duše.
Roman, broširan 70 kr.

Po nižji ceni priporočam: Fran Kochek, Pregovorji, prilike in rekl. Prej
50 kr., sedaj samo 30 kr.

Sprejemam tudi naročila na vse modne žurnale, na
vse domače in tuje časnike ter knjige.

Lefebvre: Pariz v Ameriki, broširan

50 kr.

Stat. nominis umbra: Osmikar-
stvo in naši časniki, broširano

40 kr.

Jelinek: Ukrajinske dume. Povest,
broširana 15 kr.

Halévy: Dnevnik, broširan 15 kr.

— Razne pripovedke, broširane 40

kr.

— Dve povesti, broš. 25 kr.

Theuriet: Undina. Povest, broš. 20

kr.

A. Trstenjak: Slovensko gleda-
lišče, broširan izvod 1 gld.

Jurčič: Listki, broš. 15 kr.

— Gregorčičevim kritikom, broš. 30

kr.

Avstrijski patrijot: „Parteiwesen
der Slaven“, broširano 50 kr.

Denar za ranžiranje.

Za vse častnike, vse uradnike, vse stanovske osebe. Najkulantnejši pogoji in najnižje obresti. Prikladno odplačevanje v 40 do 160 mesečnih obrokih. Brez stroškov in hitra rešitev. Najvišji zneski na obresti, užitke in založene denarje. Natančna vprašanja v nemškem jeziku s poštino za nazaj pod šifro „Solido Geldquelle 9“ na anonimno ekspedicijo Edvard Braun, Dunaj I, Rotenturmstrasse 9. 3869-3

Gospodična

vajena gostine, vramo dobro idočo gostilno zunaj Ljubljane na račun, najraje kje na Dolenjskem. 4062-2
Ponudbe naj se pošiljajo pod I. T. Škofja Loka, poste restante.

Kdo proda omaro

že rabljeno, ki bi bila porabna za pisarniško registraturo? 4028-2
Ponudbe z naznanilom cene naj se pošljejo pod oznacbo „Pisarna“ do 24. t. m. uprav. „Slov. Naroda“.

Sode

vinske od 620 do 650 litrov vsebine proda po nizki ceni 2581 34
Fran Cascio
Vegove ulice šte. 10.

Iščem sposobnega

žagarja

Prednost ima tisti, ki zna tudi mleti koruzno moko. Stisba se lahko takoj nastopi. Plača po dogovoru. Dela je celo leto dovolj.

Ponudbe naj se pošiljajo pod Ivan Vulč v Bovcu. 4049-2

Avtom. pasti na veliko.

Za podgane fl. 2.—, za miši fl. 1.20. Ujame se jih brez nadzorstva v eni noči do 40, duha ne ostane, nastavlja se samo. „Elipse“, past za ščurke, ki jih ujame v eni noči na tisoče. Stane fl. 1.20. Povsod najboljši uspeh. Razpošilja po povzetju J. Schüller, Dunaj II, Kurzbaugasse 4/30 Premnogo zahval in priznanj. 3120-4

Hiši

št. 24 v Florijanskih ulicah in št. 4 v Hrenovih ulicah se radi preselitive prostovoljno pod ugodnimi pogoji prodaste, skupno ali vsaka posebej. Plačilo po dogovoru. V prvi se izvršuje gostilniška obrt in pekarija, v drugi pa žitna trgovina. f
Natančnejša pojasnila v pisarni g. dr. Kapusa na Marije Terezije cesti šte. 1. 3998-2

Praktikant

oziroma

knjigovodja

se sprejme. — Plača po dogovoru.

Reflektanti, vseh sestavov knjigovodstva, oziroma računovodstva, popolnoma zmožni in vešči stenografije, absolventi trgovske šole ali akademije ter oni, ki se izkažejo s prakso v bančnem, hranilničnem, posojilničnem, zadržnem ali revizijskem poslovanju, imajo prednost. — Ponudbe s prepisi izpričeval in z dokazili o dosedanjem službovanju naj se pošljejo do 10. januarja 1906 na naslov: „F. J., poštni oddelek št. 88 v Celju“. 4088-1

Božično drevo

in tombolo

prirede v kavarni in gostilni pri „Malem slonu“ v Vodmatu

na Sveti večer, K obilni udeležbi vladno vabi Josip Carl
kavarnar in gostilničar pri „Malem slonu“.

Ženovske precizijske ure

poišlja naravnost privatnim odjemalcem poceni M. RUNDKIN, Dunaj IX
4 Ilustrovani cenik brezplačno. 3810 3

200 jesenovih dreves,

stoječih na travniku poleg Lazov ob južni železnici se prodaja.

Pogoji se izvedo v pisarni dr. Hudnika, odvetnika v Ljubljani. 4032 3

Cena škatlic 20 vinarjev. Manj nego 11 škatlic, ki stanejo 2 kroni, se po pošti ne pošilja. 1 3731-3

Izdelke. Samo po njih postane usnje stanovitno in dobi tudi najlepši blisk. — Napredaj povsod. 16
St. Fernolendt, Dunaj
c. kr. dvorni dobavitelj. 1095
Tovarnica ustanovljena 1882.

Lovske puške

vseh sistemov, priznane izdelki prve vrste z največjim strelnim učinkom priporočila 597-44

Peter Wernig
c. kr. dvorni dobavitelj orožja v Borovljah na Koroškem. Ceniki zastoj in poštine prosto.

známka Čajová Konvice
Pravý požitek
v zavrtkih z zgorajšnjo varst. znamko napredaj povsod. 3762-5

Založnik zveze c. k. av. drž. uradnikov

K. Košak zlatar

Ljubljana, Prešernove ulice 5

veliko zalogo zlatnine in srebrnine, briljantov in diamantov in drugih v njegovo stroko 142 spadajočih stvari 52 po najnižjih cenah.

A. KUNST

Velika zaloga obuval lastnega izdelka za dame, gospode in otroke je vedno na izbero. Vsakršna naročila se izvršujejo točno in po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in zaznamujejo. — Pri zunanjih naročilih naj se blagovni vzorec vpošladi.

Pariski modercil! Pariski modercil!
Sprejaj ravna obilja, ne tišči na želodec. priporočila v največji isberi
Flojzij Persché
v Ljubljani
Pred škofijo št. 21.

Tovarna in prodaja oljnatih barv, firneža in lakov.

Električni obrat. 1842.
Brata Ebeni

Prodajalna in komptoar: Miklošičeva cesta št. 6. Delavnica: Igriške ulice št. 8.

Pleskarstvo mojstra s. kr. drž. in s. kr. priv. jez. Zvez. Slikarja napisov.

Stavbinska in pohištvena pleskarja. Velika izbirtka dr. Schoenfeld-ovih barv v tubah za akad. slikarje.

Zaloga čoplov za pleskarje, slikarje in zidarje, štedilnega mazila za hrastove pade, karbolinske itd.

Posebno priporočava slav. občinstvu najnovejšo, najboljšo in neprecenljivo sredstvo za likanje sobnih tal pod imenom „Rapidol“.

Priporočava se tudi sl. občinstvu za vse v najino stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot priznane rešeno in fino po najnižjih cenah.

Cementna zarezna strešna opeka iz portland cements in peska. Streha prihodnosti.

Patentirana v 30 državah. Trpežnejša in bolj lahka streha kakor iz vsake druge vrste strešnih opek iz ilovce. 52

Edini izdelovatelj za Kranjsko

JANKO TRAUN
Izdelovatelj cementnih

Glince pri Ljubljani.

Sušenih ostankov velike v zalogi.

Za jesensko in zimsko sezono

se priporočila trgovina s suknem, s platnenim in z manufakturnim blagom

HUGO IHL
v Ljubljani
v Špitalskih ulicah št. 4.

Vzorci na zahtevanje poštine prosto

Stanovanje

v I. nadstropju z 2 sobama, kuhinjo in drvarnico se odda za februar 1906 na Zaloški cesti šte. 7 (gostilna Flegar.) 3996-3

Žalne klobuke

vence in trakove priporočila 52
Benedikt, Ljubljana.

Esence

za briljantno brezhibno izdelovanje, vseh likerjev, žganja, jesiha in pijač brez alkohola, dobavljen samo v prvi kakovosti. Vedno nove brezkonkurenčne vrste. Zahtevajte v lastno korist, gratis in franko prospekt in cenovnik. Prihranite si mnogo denarja. 3303-11

Karel Philipp Pollak
tvornica za specialitete eseno Praga, Marijine ulice 928. Zastopniki-strokovnjaki se iščejo.

Ljudevit Borovnik
puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroškem

se priporočila v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovce in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskušene, valnici in od mene preskušene. — Ilustrirani ceniki zastoj. 51

Izdelovatelj vozov **FRANC VISJAN**
Ljubljana, Rimska cesta št. 11

priporočila svojo bogato zalogo novih in že rabljenih 373-47

VOZOV.

Jejte 3069 10

juhe, omake, močnate jedi i. t. d. pa si

prihranite draga sveža jajca.

Rabite za pripravljanje

„Pacific“

močnati preparat iz posušenih kurjih jajec.

V zavrtkih od 10 vinarjev naprej. Napredaj povsod.

Generalna zaloga za Avstrijsko: **Ludvik Wild**

Dunaj, VI. Magdalenenstr. 14 48. Edina prodaja za Štajersko, Koroško in Kranjsko: Engelhofer & Comp.

Grac, Moserhofgasse šte. 45.

Natalijski vrec

iz Francovih varov na shodu naravoslovcev in zdravnikov v Meranu označen za

idealno vodo

priporočajo odlični zdravniki proti protinu, revmatizmu, tvoritvi peska in kamna v ledvicah in mehurju, kot

Izborna zdravilno vodo in obenem kot

slastno in okusno namizno vodo.

Glavno zalogo v Ljubljani ima gosp. Mihael Kastner, velezaloga rudniških vod 3736 10

Absolvent

ki je dovršil kmetijsko šolo, z dobrimi izpričevali, več slovenskega in nekoliko hrvaškega jezika, želi dobiti primerno službo. — Naslov: „Štajersko 145“, poste restante, Sevnica. 4047-2

klavir

želi kupiti na primerno obroke učitelja. Penudbe pod „Klavir“ na upr. „Slov. Naroda.“ 4010-3

Stanovanje

obstoječe iz 3 sob in pritliklin se odda takoj ali s 1. februarjem za 200 gld. na Dunajski cesti št. 69. 3946-2

Ravnatom se odda takoj meblirana mesečna soba.

„Ne kliči vraga!“ Izvirna šalo-igra v enem dejanju po 50 stot. po pošti 10 stot. več.

„Trije tički“ Burka v dveh dejanjih po 60 stot., po pošti 10 stot. več; dobiva se pri spisateljstvu in založniku Jaki Štoka v Trstu („Narodni dom“), pri A. Gabrščku v Gorici in L. Schwentnerju v Ljubljani. 3779-5

1 ali 2 učenca

krepka, ne pod 14 let stara, zmožna tudi nemškega jezika in s primerno šolsko izobrazbo, sprejme v trgovino z mešanim blagom J. Razboršek v Šmartnu pri Litiji. 4038-3

Manufakturna trgovina

se zaradi drugega podjetja pod ugodnimi pogoji takoj prodaja. 3408-19

Natančnejše pove Franc Doleno v Ljubljani, Stari trg št. 1.

Enonadstropna nova hiša

z 2 prodajalnicama in kletjo za vinske trgovino se pod zelo dobrimi pogoji prodaja. — Pojasnila daje Franc Vodišek, gostilničar, Resijeva cesta 22 v Ljubljani. 4043-2

Za tovarno na deželi se sprejmeta

knjigovodja in komptoirist.

Pogoj znanje slovensčine in nemščine. Oni z znanjem več jezikov in stenografije imajo prednost. 4014-3

Ponudbe naj se pošiljajo na upr. tega lista pod „I. L.“

Mednarodna panorama

Ljubljana, Pogačarjev trg. Podružnica iz Berlina.

Fotoplastiška umetniška razstava I. vrste. V soboto, dne 23. decembra 1905:

Zadnji dan razstave:

Portugalske znamenitosti: mesta itd.; zanimivi kraljevski grad Cintra.

Razstavljeno od 24. decembra do 30. decembra 1905:

Potovanje po gorenji Donavi do Pasave.

Odprto vsak dan od 9. 12. dopoldne in od 2.—9. zvečer.

Eno potovanje 40 h, dijaki, otroci in vojaki od navednika nizzdol 20 h. — Vstopnice v abonementu za 6 potovanj 2 K, za 10 potovanj 3 K; 100 aboniranih vstopnic stane 20 K. Otroci, dijaki in vojaki od navednika nizzdol plačajo polovico. 4063

Somatose

mesna beljakovina
Najodličnejše, tek zbujačo in živce oživilja-
joče krepilno sredstvo. 702 18
Dobiva se v lekarnah in drogerijah.

Za Božič! Za Božič!

Velika izbira

* božičnih daril *

kakor tudi 3706 6

raznih predmetov za okrašenje božičnih drevesc
lasnega in tovarniškega izdelka.

Nadalje se priporočam slav. p. n. občinstvu za naročila raznih naj-
nejših tort in vsakovrstnegaokusnega peciva. — V zalogi
imam različnih desertnih in čokoladnih bombonov ter postrezam tudi
s finimi desertnimi vini in raznimi likerji.

Fini turinski pelinkovci.

Vsak dan sveže medene, orehove in rozinove potice, šarkelj,
pince in drugo pečivo, v pekarni pa fin domač ržen kruh.

Slaščičarna, kavarna in pekarija

JAK. ZALAZNIK

Stari trg šte. 21.

Mestni trg št. 6. Sv. Petra cesta št. 26.

Za godove! Za novo leto!

Stanje hranilnih vlog:
nad 20 milijonov K.

Rezervni zaklad:
nad 700.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši v Prešernovih ulicah šte. 3,

poprej na Mestnem trgu zraven rotovža,

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure do-
poldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4%
ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapi-
talu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica
iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

**Za varnost vlog jamči poleg lastnega re-
zervnega zaklada mestna občina ljubljanska
z vsem svojim premoženjem in vso svojo
davčno močjo. Da je varnost vlog popolna,
svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico
tudi sodišča denar maloletnih otrok in va-
rovancev.** 1707-8

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potem c. kr. poštna hranilnica.

Posoja se na zemljišča po 4 1/2%, na leto. Z obrestmi
vred pa plača vsak dolжник toliko na kapital, da zna-
šajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega
kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol
leta. Ako pa želi dolжник poplačati dolg z obrestmi
vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto
6%, izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo
dano, svoj dolg tudi poprej poplačati.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne
papirje.

Dijaki ali gospodične

se sprejmo v boljšo družino pod zmer-
nimi pogoji na stanovanje in hrano.

Naslov pove upravništvo „Slov.
Naroda“. 389-7

V najem se da stara, renomirana

restavracija

v središču Ljubljane.

Eventuelno je naprodaj tudi hiša, v
kateri se nahaja ta restavracija že
preko 40 let.

Kje — pove upravništvo „Slov.
Naroda“. 4073-2

Radi neznosne konkurence
se toči v vinski kleti

„pri Roži“

v Ljubljani

vino po znižanih cenah.

Izvraten dolenski ovčjek

prej po 48 kr. sedaj liter po 40 kr.

sladki refoško 36 „

rebula 40 „

črni istrijanec 28 „

bell 28 „

Kontoristinja

z večletno prakso se išče za neko trgo-
vino v Ljubljani. Pogoji: perfektna ste-
nografinja in pisalka s strojem. Plača
po zmožnostih od 100—140 K mesečno.

Kje — pove društvo „Merkur“
v Ljubljani.

Proda se

112 hrastov

(80—100 let starih) in

226 debelih smrek

na **Boričevem** (eno uro hoda od
Novega mesta).

Natančneje se izve pri lastniku
Viktorju Rohrmannu v Ljubljani.

Knjižna novost!

A. Škerc:

Mučeniki.

Slike iz naše protireformacije.

Cena: broš. z izvirno risbo na naslovni
strani 3 K, eleg. vez. 4 K 50 h, po
pošti 20 h več.

Ta najnovejša Škercova pesniška
knjiga obsega petdeset epskih pesnitev
iz zgodovine slovenske protireformacije.
Reakcija zoper protestantizem se je bila
začela že za Trubarja. Ko pa je zasedel
ljubljsko škofijsko stolico Tomaž Hren,
so se začeli hudi časi za slovenske pro-
testante. To reakcijo nam slika Škerc
v plastičnih epskih pesnitvah na podlagi
zgodovine in v njenem duhu. Vsak iz-
obražen Slovenec se mora zanimati za
zgodovino svojega naroda, torej tudi za
slov. protestante, ki so po dolgem upi-
ranju podlegli kot pravi mučniki za svoje
pripravljanje, tako, da jim mora izkazovati
svoje simpatije in spoštovanje vsak na-
preden Slovenec 23—145

Knjiga je izšla v založbi

Lav. Schwentnerja
v Ljubljani.

Pelinkovac

POKORNY

Regist. varstv. znamka.

Tek zbujačo in
slastni

pelinovčev liker

3555-8

Zdravniško pogosto pripor.

Dobiva se v za-
devnih trgovinah
kavarnah itd.

Poizkusni poštni zavojček po 2/07
ali 4/035 litra po K 5-80 franko.

Tvornica za likerje,

del. dr. POKORNY

Zagreb. Ustanovlj. 1862.

? Kdor ima hlode ?

(okrogel les) jitr lahko nemudoma proda
po sledečih cenah:

Smrekove hlode 4 m dolgi in od 28 cm debelosti naprej, kubični čevlj po 30 kr.	
Jelkove 28 „	28 „
Borove 28 „	26 „
Bukove 28 „	25 „
Hrastove 28 „	52 „
frize (deščice) na kvadratni meter	98 „

vse postavljeno na državni kolodvor Ljubljana.

Odpošiljave in ponudbe nasloviti je na:

Parno žago in tovarno parketov v Ljubljani

Cesta na Rudolfovo železnico 47.

Pisarna: Šelenburgove ulice 6

Za božična in novoletna darila!

Klobuke, čepice, razno moško
perilo, kravate, ovratnike itd. itd.

priporoča

3855-6

G. ČADEŽ

v Ljubljani, na Mestnem trgu šte. 14.

Kožuhovina

se radi opu-
stitve odda po
izdatno
znižanih cenah.

Gričar & Mejač v Ljubljani

Prešernove ulice št. 9 priporočata
kot najbolj praktična darila za

Božič in Novo leto

obleke za gospode, urhne
suknje za gospode, ponočne
suknje za gospode, kožuhe
za gospode, louske in mestne,
deške obleke vsake vrste,
paleta za dame, plašče za
dame, kostume za dame,
kožuhaste boe, dekliško kon-
fekcijo vsake vrste.

Zaradi pozne sezone so cene
zelo znižane.

Ilustrovani ceniki zastoj in
franko.

3879-6